

**UCHWAŁA NR XXXI/...../2026
RADY GMINY ŁĘKAWICA**

z dnia 26 sierpnia 2026 r.

w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2026 - 2029 z perspektywą do roku 2032”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 662) oraz art. 17 ust. 1 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647 z późn. zm.), **Rada Gminy Łękawica uchwala się co następuje:**

§ 1. Uchwala się Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2028 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała nr XLIII/255/2022 Rady Gminy Łękawica z dnia 30 marca 2022r. w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2028”

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Łękawica.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wójt Gminy Łękawica

Tadeusz Tomiczek

Załącznik do uchwały nr XXXI/...../2026
Rady Gminy Łękawica
z dnia 26 sierpnia 2026 r.

**PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY ŁĘKAWICA
NA LATA 2026-2029
Z PERSPEKTYWĄ DO 2032 ROKU**

Łękawica, 2026 rok

ZLECENIODAWCA:

GMINA ŁĘKAWICA

ul. Wspólna 24, 34-321 Łękawica

tel.: 33 865 16 01, fax: 33 865 17 01

mail: sekretariat@lekawica.com.pl, www.lekawica.com.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING

ul. Spokojna 3, 43-330 Hecznarowice

tel.: 33 486 53 53, faks: 33 486 54 54, kom. 513 100 869

mail: biuro@eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak

Sebastian Kulikowski

INFORMACJE ZAMIESZCZONE W NINIEJSZYM OPRACOWANIU ZOSTAŁY UDOSTĘPNIONE PRZEZ:

- Urząd Gminy Łękawica,
- Zakład Usług Komunalnych w Łękawicy,
- Starostwo Powiatowe w Żywcu,
- Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych w Żywcu,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskie,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach,
- Nadleśnictwo Jeleśnia,
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
- Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego w Katowicach,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach,
- Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Tauron Dystrybucja Sp. z o.o.,
- Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie, Śląski Oddział Regionalny

WFOŚiGW w KATOWICACH

*Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Katowicach*

*Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki
Wodnej w Katowicach.*

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp.....	10
1.1.	CEL I PODSTAWA OPRACOWANIA.....	10
1.2.	METODOLOGIA OPRACOWANIA I ZAWARTOŚĆ DOKUMENTU	10
2.	UWARUNKOWANIA PRAWNE, SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PROGRAMOWYMI	12
3.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY ŁĘKAWICA	17
4.	OCENA STANU ŚRODOWISKA	19
4.1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA.....	19
4.1.1.	OPIS STANU OBECNEGO.....	24
4.1.1.1.	Jakość powietrza na obszarze Gminy Łękawica	24
4.1.1.1.	Emisja z emitorów liniowych	28
4.1.1.2.	Niska emisja na terenie Gminy Łękawica	30
4.1.1.3.	Zaopatrzenie w ciepło sieciowe	31
4.1.1.4.	Zaopatrzenie w gaz	31
4.1.1.5.	Warunki wykorzystania OZE.....	32
4.1.2.	ANALIZA SWOT	34
4.1.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	35
4.2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM.....	36
4.2.1.	OPIS STANU OBECNEGO	37
4.2.1.1.	Hałas przemysłowy.....	37
4.2.1.2.	Hałas drogowy.....	37
4.2.1.3.	Hałas kolejowy.....	38
4.2.2.	ANALIZA SWOT	38
4.2.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZAGROŻEŃ HAŁASEM	38
4.3.	POLE ELEKTROMAGNETYCZNE	39
4.3.1.	OPIS STANU OBECNEGO.....	40
4.3.2.	ANALIZA SWOT	42
4.3.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	42
4.4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	43
4.4.1.	OPIS STANU OBECNEGO.....	45
4.4.1.1.	Wody powierzchniowe	45
4.4.1.2.	Monitoring rzek w rejonie Gminy Łękawica	46
4.4.1.3.	Wody podziemne	47
4.4.1.4.	Monitoring wód podziemnych.....	48
4.	ZABUDOWA WIEJSKA	49
10.	LASY	49
4.4.1.5.	Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy.....	49
4.4.2.	ANALIZA SWOT	52
4.4.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZASOBÓW WÓD	53
4.5.	GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA.....	54
4.5.1.	OPIS STANU OBECNEGO.....	55
4.5.1.1.	Zaopatrzenie w wodę	55
4.5.1.2.	Odbiór ścieków	56
4.5.2.	ANALIZA SWOT	57
4.5.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ.....	57
4.6.	ZASOBY GEOLOGICZNE.....	58
4.6.1.	OPIS STANU OBECNEGO.....	58
4.6.1.1.	Surowce naturalne.....	58
4.6.1.2.	Osuwiska.....	59
4.6.2.	ANALIZA SWOT	60

4.6.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU ZASOBÓW SUROWCÓW NATURALNYCH	60
4.7.	GLEBY	61
4.7.1.	OPIS STANU OBECNEGO	62
4.7.1.1.	Gleby	62
4.7.1.2.	Struktura użytkowania terenu	62
4.7.1.3.	Rolnictwo	63
4.7.1.4.	Badania gleb	63
4.7.2.	ANALIZA SWOT	64
4.7.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU GLEB	64
4.8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	66
4.8.1.	OPIS STANU OBECNEGO	68
4.8.1.1.	Zasady gospodarowania odpadami na terenie Gminy Łękawica	70
4.8.1.2.	Ilości zebranych odpadów	71
4.8.1.3.	Azbest	72
4.8.2.	ANALIZA SWOT	72
4.8.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE Z ZAKRESU GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW 73	74
4.9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	76
4.9.1.	OPIS STANU OBECNEGO	76
4.9.1.1.	Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Łękawica	76
4.9.1.2.	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	79
4.9.2.	ANALIZA SWOT	81
4.9.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE OCHRONY PRZYRODY	81
4.10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	83
4.10.1.	OPIS STANU OBECNEGO	84
4.10.2.	ANALIZA SWOT	85
4.10.3.	CELE I ZADANIA ŚRODOWISKOWE W ZAKRESIE ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI PRZEMYSŁOWYMI	85
5.	ZAGADNIENIA HORYZONTALNE	86
5.1.	ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU	86
5.2.	NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA	87
5.3.	DZIAŁANIA EDUKACYJNE	87
5.4.	MONITORING ŚRODOWISKA	89
6.	CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA I ICH FINANSOWANIE	90
7.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	116
8.	STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	117

SPIS RYSUNKÓW

RYSUNEK 1	LOKALIZACJA GMINY ŁĘKAWICA NA TLE POWIATU ŻYWIECKIEGO	17
RYSUNEK 2	ŚREDNIE STĘŻENIE DWUTLENKU SIARKI NA STACJI W ŻYWCU PRZY UL. KOPERNIKA 83A W LATACH 2022-2024 ($\mu\text{G}/\text{M}^3$)	25
RYSUNEK 3	ŚREDNIE STĘŻENIE PYŁU PM ₁₀ NA STACJI W ŻYWCU PRZY UL. KOPERNIKA 83A W LATACH 2022-2024 ($\mu\text{G}/\text{M}^3$)	25
RYSUNEK 4	ŚREDNIE ROCZNE SUMY USŁONECZNIEŃ H/ROK	32
RYSUNEK 5	MAPA ROZKŁADU GĘSTOŚCI ZIEMSKIEGO STRUMIENIA CIEPLNEGO NA OBSZARZE POLSKI	33
RYSUNEK 6	LOKALIZACJA STACJI BAZOWYCH TELEFONII KOMÓRKOWEJ NA TERENIE GMINY ŁĘKAWICA	41
RYSUNEK 7	WODY POWIERZCHNIOWE W REJONIE GMINY ŁĘKAWICA	46
RYSUNEK 8	LOKALIZACJA LZWP NA TERENIE GMINY ŁĘKAWICA	48
RYSUNEK 9	OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIĄ NA TERENIE GMINY ŁĘKAWICA	51
RYSUNEK 10	ŁĄCZNE ZAGROŻENIE SUSZĄ NA TERENIE GMINY ŁĘKAWICA	52
RYSUNEK 11	OSUWISKA I TERENY ZAGROŻONE RUCHAMI MASOWYMI NA TERENIE GMINY ŁĘKAWICA	59
RYSUNEK 12	ILUŚĆ ODPADÓW ZEBRANYCH I ODEBRANYCH Z TERENU GMINY ŁĘKAWICA W LATACH 2021-2024 (Mg)	71
RYSUNEK 13	OBSZARY CHRONIONE NA TERENIE GMINY ŁĘKAWICA	77

SPIS TABEL

TABELA 1 RELACJA KIERUNKÓW INTERWENCJI OKREŚLONYCH W POŚ DLA WOJ. ŚLĄSKIEGO ORAZ W POLITYCE EKOLOGICZNEJ PAŃSTWA 2030	11
TABELA 2 ZESTAWIENIE DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PRZEDSTAWIENIE SPÓJNOŚCI Z CELAMI ZAPISANYMI W „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŁĘKAWICA NA LATA 2026-2029 Z PERSPEKTYWĄ DO 2032 ROKU”	12
TABELA 3 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	19
TABELA 4 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE OCHRONY POWIETRZA	24
TABELA 5 ŚREDNIE DOBOWE NATĘŻENIE RUCHU NA DROGACH WOJEWÓDZKICH W REJONIE GMINY ŁĘKAWICA W 2020/2021 ROKU	29
TABELA 6 WSKAŹNIK WIELKOŚCI PRODUKCJI BIOGAZU W PRZELICZENIU NA SZTUKI DUŻE [m ³ /SD/d]	34
TABELA 7 POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH NA TERENIE GMINY ŁĘKAWICA ORAZ PRODUKCJA BIOGAZU	34
TABELA 8 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	36
TABELA 9 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE OCHRONY PRZED HAŁASEM	36
TABELA 10 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	39
TABELA 11 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POŚ W ZAKRESIE PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	39
TABELA 12 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	43
TABELA 13 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE OCHRONY PRZED POWODZIĄ	45
TABELA 14 KLASYFIKACJA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH W PUNKTACH POMIAROWYCH SIECI KRAJOWEJ W POBLIŻU GMINY ŁĘKAWICA	49
TABELA 15 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	54
TABELA 16 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	55
TABELA 17 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	58
TABELA 18 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	61
TABELA 19 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE OCHRONY GLEB I POWIERZCHNI ZIEMI	62
TABELA 20 SZCZEGÓŁOWE ZESTAWIENIE UŻYTKOWANIA POWIERZCHNI GMINY ŁĘKAWICA	62
TABELA 21 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	66
TABELA 22 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIU POWSTAWANIU ODPADÓW	67
TABELA 23 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	74
TABELA 24 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ Z POPRZEDNIEGO POS W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	76
TABELA 25 POMNIKI PRZYRODY ZLOKALIZOWANE NA TERENIE GMINY ŁĘKAWICA	79
TABELA 26 WYBRANE EFEKTY REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO POŚ	83
TABELA 27 WSKAŹNIKI MONITOROWANIA REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZAGROZEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI	83
TABELA 28 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA DOTYCZĄCE OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	90
TABELA 29 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	92
TABELA 30 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE OCHRONY KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	93
TABELA 31 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU ZAGROŻENIA HAŁASEM	95
TABELA 32 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZAGROŻENIA HAŁASEM	96
TABELA 33 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZAGROŻENIA HAŁASEM	96
TABELA 34 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	97
TABELA 35 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH Z ZAKRESU POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	97
TABELA 36 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH Z ZAKRESU POLA ELEKTROMAGNETYCZNEGO	98
TABELA 37 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	98
TABELA 38 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	100
TABELA 39 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA WODAMI	101
TABELA 40 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	102
TABELA 41 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	103
TABELA 42 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ	104
TABELA 43 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH	105
TABELA 44 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH	105
TABELA 45 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GLEB	107
TABELA 46 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE GLEB	108
TABELA 47 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	109

TABELA 48 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI I ZAPOBIEGANIU POWSTAWANIU ODPADÓW	110
TABELA 49 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH.....	111
TABELA 50 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	112
TABELA 51 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	113
TABELA 52 CELE, KIERUNKI INTERWENCJI I ZADANIA Z ZAKRESU ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI	114
TABELA 53 HARMONOGRAM ZADAŃ WŁASNYCH Z ZAKRESU ZAGROŻEŃ POWAŻNYMI AWARIAMI.....	114
TABELA 54 HARMONOGRAM ZADAŃ MONITOROWANYCH Z ZAKRESU ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	115
TABELA 55 DZIAŁANIA W RAMACH ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM	116

WYKAZ SKRÓTÓW:

AKPOŚK	-	Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych
BAT	-	najlepsza dostępna technika
ChZT	-	chemiczne zapotrzebowanie na tlen
DK	-	droga krajowa
DW	-	droga wojewódzka
GDDKiA	-	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	-	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GPR	-	Generalny Pomiar Ruchu
GPZ	-	Główny punkt zasilania
GUS	-	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	-	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
ITPOK	-	Instalacja Termicznego Przetwarzania Odpadów
IUNG	-	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
KPGO	-	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
KPOŚK	-	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych
LKP	-	Leśny kompleks promocyjny
LZWP	-	Lokalny zbiornik wód podziemnych
MZP	-	mapa zagrożeń powodziowych,
MRP	-	mapa ryzyka powodzi
MPZP	-	Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego
NFOŚiGW	-	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
ODR	-	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
OOŚ	-	ocena oddziaływania na środowisko
ORSIP	-	Otwarty Regionalny System Informacji Przestrzennej
OSO	-	obszary specjalnej ochrony ptaków
OZE	-	Odnawialne Źródła Energii
PGW WP	-	Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”
PGS	-	Przedsiębiorstwo Górnicze "SILESIA" Sp. z o.o.
PIG	-	Państwowy Instytut Geologiczny
PIOŚ	-	Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska
PIS	-	Państwowa Inspekcja Sanitarna
PMŚ	-	Państwowy Monitoring Środowiska
POH	-	Program Ochrony przed Hałasem
POliŚ	-	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PONE	-	Program Ograniczania Niskiej Emisji
POP	-	Program Ochrony Powietrza
PTTK	-	Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze
PWiK	-	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
PZRP	-	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym
RDLP	-	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych

RDOŚ	-	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	-	Ramowa Dyrektywa Wodna
RLM	-	Równoważna Liczba Mieszkańców
RPO	-	Regionalny Program Operacyjny
RWMŚ	-	Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska
RZGW	-	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SEKAP	-	System Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej
SIWZ	-	Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia
SOO	-	specjalne obszary ochrony siedlisk
SPA 2020	-	Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
WFOŚiGW	-	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	-	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WINB	-	Wojewódzki Inspektor Nadzoru Budowlanego
WODR	-	Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
WORP	-	wstępna ocena ryzyka powodziowego
WPF	-	Wieloletnia Prognoza Finansowa
WSO	-	Wojewódzki System Odpadowy
WSSE	-	Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna
WWA	-	wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
PDR	-	zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii
ZPK	-	Zespół Parków Krajobrazowych
ZZR	-	zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii
9WWA	-	dziewięć podstawowych aromatycznych węglowodorów wielopierścieniowych

1. Wstęp

1.1. Cel i podstawa opracowania

Podstawą prawną opracowania dokumentu pt.: „**Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2026-2029 z perspektywą do 2032 roku**” (zwany dalej Programem) jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647, z późn zm.) która mówi, iż „w celu realizacji polityki ochrony środowiska organ wykonawczy sporządza program ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych”.

Niniejszy Program Ochrony Środowiska jest zbieżny z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych obejmujących terytorialnie obszar Gminy Łękawica.

Gmina w chwili obecnej posiada „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2028” przyjęty uchwałą nr XLIII/255/2022 Rady Gminy Łękawica z dnia 30 marca 2022 roku.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2026 r. poz. 670) stanowią, iż po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska istnieje możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Dla przedmiotowego Programu zostało uzgodnione odstąpienie od przeprowadzenia SOOŚ.

W realizacji Programu Ochrony Środowiska istotne jest uspołecznienie całego procesu tworzenia, a następnie jego realizacji i wdrażania. W związku z tym w trakcie procedur opracowania „Programu...” Gmina Łękawica zapewni możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 670).

Po pozytywnym zaopiniowaniu niniejszego dokumentu przez Zarząd Powiatu Żywieckiego „**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2026-2029 z perspektywą do 2032 roku**” zostanie przyjęty uchwałą Rady Gminy Łękawica do realizacji.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z wykonania „Programu...” Wójt Gminy Łękawica powinien co dwa lata sporządzać raporty i przedstawiać je Radzie Gminy oraz przekazać do wiadomości do organu wykonawczego Województwa Śląskiego.

Realizacja „Programu...” powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla wdrożenia wymagań prawa.

1.2. Metodologia opracowania i zawartość dokumentu

„**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2026-2029 z perspektywą do 2032 roku**” został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647, z późn zm.) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w gminie, czyli stworzenia warunków do działań związanych z ochroną środowiska i zrównoważonym rozwojem.

Jednocześnie niniejszy dokument został opracowany zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowanymi przez Ministerstwo Środowiska we wrześniu 2015 roku oraz zaktualizowanymi w 2017 i 2020 roku w oparciu o aktualne dokumenty strategiczne. Przytoczone wytyczne wymagają podziału harmonogramów realizacji zadań na zadania własne Gminy Łękawica oraz zadania monitorowane.

Etapy opracowania niniejszego dokumentu to:

- zebranie szczegółowych danych z Urzędu Gminy Łękawica, Starostwa Powiatowego w Żywcu, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach oraz jednostek realizujących zadania środowiskowe na terenie gminy w tym między innymi Zarządów Dróg, Nadleśnictwa Jeleśnia, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wód Polskich, WIOŚ, GIOŚ, RDOŚ, ODR i ARIMR, a także większych podmiotów gospodarczych,
- ocena realizacji dotychczasowego **Programu ochrony środowiska**,
- ocena aktualnego stanu wszystkich komponentów środowiskowych na obszarze gminy. Jako punkt odniesienia dla niniejszego dokumentu przyjęto stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na dzień 31.12.2025 r., a tam, gdzie nie było możliwości uzyskania danych wykorzystano stan na dzień 31.12.2024 r.,
- analizy dotychczasowych dokumentów i opracowań planistycznych,

- wyznaczenie celów i sformułowanie kierunków działań pozwalających na realizację celów dokumentów wyższych szczebli. Cele i kierunki działań wyspecyfikowano zgodnie z aktualnymi dokumentami wyższych szczebli (wymienione w rozdziale 2), danymi WPF oraz innymi dokumentami planistycznymi udostępnionymi przez Urząd Gminy Łękawica oraz instytucje, od których pozyskano niezbędne dane i informacje.
- określenie realizacji **Programu** w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, a także możliwości ich finansowania.
- określenie zasad monitoringu, który pozwoli na badanie postępów w realizacji **Programu** co 2 lata, w trakcie opracowywania Raportów z realizacji POŚ.

Nawiązując do struktury określonej w „Polityce ekologicznej Państwa 2030” oraz w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego, w nazewnictwie kierunków/ obszarów interwencji użyto w programie dla gminy nazw z tego drugiego dokumentu. Poniżej w tabeli wskazano podwójne nazewnictwo kierunków interwencji użytych w polityce ekologicznej oraz w wojewódzkim programie ochrony środowiska.

Tabela 1 Relacja kierunków interwencji określonych w POŚ dla woj. śląskiego oraz w Polityce ekologicznej państwa 2030

Kierunki interwencji - zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa 2030	Obszary interwencji - zgodnie z Programem Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego
Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania	Ochrona klimatu i jakości powietrza
Zrównoważone gospodarowanie wodami w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód	Gospodarowanie wodami
Ochrona powierzchni ziemi w tym gleb	Gleby
Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego jądrowego i ochrony radiologicznej	Zagrożenia poważnymi awariami
Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu	Zasoby przyrodnicze
Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	
Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
Zarządzanie zasobami geologicznymi	Zasoby geologiczne
Edukacja ekologiczna Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska Adaptacja do zmian klimatu	Zagadnienia horyzontalne (ujęto adaptacje do zmian klimatu, edukacje oraz monitoring i kontrole)
Brak w Polityce Ekologicznej Państwa 2030	Gospodarka wodno-ściekowa Pola elektromagnetyczne Zagrożenie hałasem

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego, Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

W związku z tym uznaje się, że kierunki interwencji w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2026-2029 z perspektywą do 2032 roku odpowiadają i są spójne z kierunkami Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego i zawierają następujące elementy:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza,
- Zagrożenia hałasem,
- Pole elektromagnetyczne,
- Gospodarowanie wodami,
- Gospodarka wodno-ściekowa,
- Zasoby geologiczne,
- Gleby,
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,

- Zasoby przyrodnicze,
- Zagrożenia poważnymi awariami.

2. Uwarunkowania prawne, spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Podstawowymi aktami prawnymi, które miały wpływ na treść „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2026-2029 z perspektywą do 2032 roku” były następujące ustawy:

- Ustawa Prawo ochrony środowiska,
- Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa o ochronie przyrody,
- Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawa o lasach,
- Ustawa Prawo wodne,
- Ustawa Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- Ustawa o odpadach,
- Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie,
- Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Istotnym elementem prognozowania strategicznego jest zapewnienie spójności celów rozwoju wyznaczonych w dokumentach programowych i strategicznych opracowanych na poziomie gminy, powiatu oraz na poziomie wojewódzkim, krajowym i UE.

Poniżej przedstawiono powiązanie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2026-2029 z perspektywą do 2032 roku” z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego i regionalnego.

Podczas tworzenia „Programu...” brano pod uwagę założenia, cele, kierunki działań i interwencji zapisane w aktualnie obowiązujących dokumentach nadrzędnych. Program ochrony środowiska w swoich założeniach uwzględnia najbardziej istotne kierunki rozwoju. Cele, obszary problemowe oraz kierunki rozwoju analizowanych dokumentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2 Zestawienie dokumentów strategicznych i przedstawienie spójności z celami zapisanymi w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2026-2029 z perspektywą do 2032 roku”

Nazwa dokumentu	Cele wskazane w dokumencie strategicznym	Kierunki interwencji dokumentu strategicznego wpisujące się w cele „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2026-2029 z perspektywą do 2032 roku”
NADRZĘDNE DOKUMENTY STRATEGICZNE		
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030 Trzecia Fala Nowoczesności	Cel 7 - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, Cel 8 - Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, Cel 9 - Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.	7.1: Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne, 7.2: Modernizacja sieci elektroenergetycznych, 7.4: Realizacja programu inteligentnych sieci w energetyce, 7.7: Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki, 7.8: Zwiększenie poziomu ochrony środowiska, 8.1: Rewitalizacja obszarów problemowych, 9.1: Sprawna modernizacja, rozbudowa i budowa zintegrowanego systemu transportowego.
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020	Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej	• Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny,

(z perspektywą do 2030 r.)	o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.	- Wsparcie dla podwyższania atrakcyjności inwestycyjnej Śląska oraz promocji zmian strukturalnych, - Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom samorządy, - Rozwój obszarów wiejskich.
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (I). Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska (II). Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III). Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa (IV). Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska (V).	Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód (I.1). Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania (I.2). Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb (I.3). Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej (I.4). Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu (II.1). Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej (II.2). Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (II.3). Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa (II.4). Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT (II.5). Przeciwdziałanie zmianom klimatu (III.1). Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych (III.2). Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji (IV.1). Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania (V.1).
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku		Kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności, Kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska.	Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska, Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom.
Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022	Cel 3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa	Kierunek interwencji 4.1.2. Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa, Kierunek interwencji 4.1.3. Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa, Kierunek interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym, Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych	Kierunek interwencji 1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska, Kierunek interwencji 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych, Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów, Kierunek interwencji 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

DOKUMENTY SEKTOROWE		
Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2025 (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)	Cel 1 - osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, tam, gdzie są one przekraczane oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu drobnego PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia, Cel 2 - osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego	1. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora bytowo-komunalnego 2. Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora transportu drogowego 3. Ograniczenie poziomu zanieczyszczenia powietrza w miastach, polityka miejska 4. Zwiększenie udziału czystej energii, ciepła, rozwój odnawialnych źródeł energii 5. Edukacja ekologiczna 6. Źródła finansowania działań określonych w AKPOP 7. Ograniczanie emisji zanieczyszczeń powietrza z pozostałych sektorów
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych	Celem Programu jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami	1. Budowa sieci kanalizacyjnej, 2. Inwestycje związane z oczyszczalnią ścieków, 3. Dostosowanie oczyszczalni do art. 5.2.
Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028	Zadaniem KPGO 2028 jest określenie działań niezbędnych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju w sposób, który zapewnia ochronę środowiska, z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości i uwarunkowań ekonomicznych oraz poziomu technologicznego istniejącej infrastruktury. Główne cele wskazane w dokumencie to m.in.: 1) szeroko pojęte ZPO, ze szczególnym uwzględnieniem ZPO żywności; 2) wspieranie działań w zakresie ponownego użycia produktu; 3) dążenie do 55% dla 2025 r. i 65% dla 2035 r. poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumieni odpadów komunalnych; 4) minimalizacja składowanych odpadów do poziomu 30% w 2025 r. i 10% w 2035 r.; 5) utrzymanie dotychczasowego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska tak, aby nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy wytworzonych w 1995 r.; 6) zapewnienie utrzymania poziomów wydajności recyklingu zużytych baterii i akumulatorów; 7) osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, m.in. odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych; 8) dokończenie likwidacji mogiłników zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne; 9) zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku; 10) zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz postępowania z odpadami. 1. Przedstawione w KPGO 2028 cele i zadania dotyczą lat 2023–2028, zaś perspektywicznie obejmują okres do 2035 r.	
Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020)	Cel 1. - Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska Cel 2. - Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich Cel 3. - Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu Cel 4. - Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu	Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu, Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu, Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu, Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami, Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu,

	Cel 5. - Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu Cel 6. - Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu	Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu, Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu, Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.
DOKUMENTY O CHARAKTERZE PROGRAMOWYM		
Aktualizacja Programu Ochrony Powietrza dla Województwa Śląskiego	Nadrzędnym celem Programu ochrony powietrza jest ewaluacja działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego	- Ograniczenie emisji z instalacji na paliwa stałe o mocy do 1 MW i poprawa efektywności energetycznej - Edukacja ekologiczna związana z ochroną powietrza - Kontrola przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów - Ograniczenie emisji z sektora transportu
Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2030+"	Cel strategiczny A Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej Cel strategiczny B Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca Cel strategiczny C Województwo śląskie regionem wysokiej jakości środowiska i przestrzeni Cel strategiczny D Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym	A.1. Konkurencyjna gospodarka A.2. Innowacyjna gospodarka A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych B.2. Aktywny mieszkaniec B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki C.1. Wysoka jakość środowiska C.2. Efektywna infrastruktura C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu D.3. Nowoczesna administracja publiczna
Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego	Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych poziomach nieprzekraczających wartości dopuszczalnych Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych Zwiększenie odporności gospodarki wodnej województwa na zmiany klimatu Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej Zrównoważona gospodarka zasobami geologicznymi Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno- ekonomicznymi Rozwój systemu zgodnego z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawania odpadów, a także wdrażanie i udoskonalanie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego głównie na ich selektywnym zbieraniu Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	
Program ochrony środowiska dla Powiatu Żywieckiego na lata 2023-2030	Cel: Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze powiatu żywieckiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych Cel: Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami Cel: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska Cel: Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach Cel: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód Cel: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż	

	Cel: Racjonalna gospodarka zasobami geologicznymi Cel: Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi Cel: Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno – ekonomicznymi Cel: Racjonalna gospodarka odpadami Cel: Gospodarowania odpadami innymi niż komunalne Cel: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu Cel: Przeciwdziałanie awariom instalacji przemysłowych Cel: Minimalizacja skutków awarii dla ludzi i środowiska
--	--

Źródło: „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”, Ministerstwa Środowiska, wrzesień 2015, oraz opracowanie własne na podstawie aktualnych dokumentów wyższych szczebli wraz z ich aktualizacją 2017 i 2020

3. Ogólna charakterystyka Gminy Łękawica

Gmina Łękawica to gmina wiejska położona w południowej części województwa śląskiego, w powiecie żywieckim. Gminę tworzy pięć sołectw:

- Łękawica,
- Kocierz Moszczanicki,
- Kocierz Rychwałdzki,
- Okrajnik,
- Łysina.

Powierzchnia gminy wynosi obecnie około 4 272 ha, co stanowi 4,1% powierzchni powiatu.

Rysunek 1 Lokalizacja Gminy Łękawica na tle powiatu żywieckiego

Źródło: <https://pl.wikipedia.org> (dostęp dnia 30.03.2026 roku)

Gmina Łękawica graniczy:

- od południa z gminą Gilowice,
- od zachodu z miastem Żywiec oraz na niewielkim odcinku z gminą Czernichów,
- od północy z gminami Porąbka i Andrychów,
- od wschodu z gminą Ślemień.

Północna granica Gminy Łękawica biegnie naturalną linią w terenie – grzbietem pasma Leskowca oraz Łamanej Skały, przez Jaworzynę (861 m n.p.m.), Góry Maleckie (844 m n.p.m.) i Przełęcz Kocierską. Pozostałe granice nie mają charakteru naturalnego.

Gmina Łękawica jest położona w odległości 8 km od Żywca, 30 km od Bielsko-Białej, 92 km od Katowic oraz 82 km od Krakowa. Posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg. W skład sieci drogowej wchodzi drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Komunikację gminną i międzygminną zapewniają lokalni prywatni przewoźnicy.

Teren gminy ma charakter typowo górski. Silnie zauważalny jest podział na północną, górzystą, silnie zalesioną część z rozproszoną zabudową mieszkalną, zagrodową i letniskową oraz południową część obejmującą wypłaszczenia zajęte przez użytki rolne oraz zabudowę mieszkaniowo-zagrodową. Pod względem geomorfologicznym obszar gminy Łękawica należy do Karpat Zewnętrznych. Gmina Łękawica położona jest w pięknym masywie górskim Beskidów u podnóża Beskidu Małego. Najwyższe wierzchołki gminy znajdują się w grzbiecie ograniczającym ją od północy. Góra Wielka osiąga wysokość 875 m n.p.m. zaś Ścieszków Groń osiąga wysokość 775 m n.p.m. Punkt najniższy w gminie leży na wysokości około 360 m n.p.m. w miejscu, gdzie Kocierzanka opuszcza teren gminy uchodząc do rzeki Łękawki, która wyróżnia się dużą ilością wodospadów i ryb. 65,7% powierzchni gminy stanowią kompleksy leśne o zróżnicowanym drzewostanie (dominuje świerk, buk oraz jodła). Pod względem klimatycznym gmina Łękawica

znajduje się w strefie klimatów podgórskich i dolinnych, należących do dzielnic karpackiej i podkarpackiej. Utworzono tu ponadto szereg form ochrony przyrody, w tym: Park Krajobrazowy Beskidu Małego, obszar Natura 2000 oraz Rezerwat Przyrody „Szeroka”.

Na dzień 31 grudnia 2025 roku gminę zamieszkiwało 4 557 osób, z czego 48,90% to mężczyźni, a 51,10% to kobiety. Gminę Łękawica zamieszkuje 3% ludności powiatu żywieckiego. Współczynnik feminizacji wynosi 104. W latach 2002-2025 liczba mieszkańców Gminy Łękawica wzrosła o 5,8%. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,7 lat i jest niższy od średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

W 2025 roku zarejestrowano 116 zameldowań oraz 109 wymeldowań.

60,2% mieszkańców gminy Łękawica jest w wieku produkcyjnym, 20,7% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,1% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

W gminie Łękawica w roku 2025 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 376 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 308 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 35 nowych podmiotów, a 18 podmiotów zostało wyrejestrowanych.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Łękawica najwięcej (16) jest stanowiących spółki cywilne. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Łękawica najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są budownictwo (26,6%) oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (18,8%).

4. Ocena stanu środowiska

4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.

Tabela 3 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POS

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŁĘKAWICA NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025” Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze gminy związana z realizacją kierunków działań naprawczych			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Opracowanie i wdrażanie planów gospodarki niskoemisyjnej	Gmina Łękawica Zadanie nie było realizowane. Ostatni Plan gospodarki niskoemisyjnej przyjęto uchwałą Nr XV/109/15 Rady Gminy Łękawica z dnia 30 grudnia 2015r. w sprawie przyjęcia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej na terenie gminy Łękawica.	-
2.	Modernizacja i budowa oświetlenia ulicznego Gminy Łękawica	Gmina Łękawica W latach 2023-2025 wymieniono oświetlenie na nowe energooszczędne oprawy LED na: - ul. Beskidzkiej w Kocierzu Moszczanickim, - na terenie sołectwa Kocierz Rychwałdzki, w tym doświetlenie Osiedla Kiczora i ul. Widokowej (FS Kocierz Rychwałdzki) W 2024 roku Gmina w ramach umowy zawartej z Tauron Nowe Technologie S.A. wymieniła 10 szt. istniejących punktów oświetleniowych na nowe typu LED na istniejącej sieci oświetlenia ulicznego na terenie gminy Łękawica. Przedsięwzięcie to służy ograniczeniu zużycia prądu, a tym samym ograniczeniu wpływu systemu grzewczego będącego źródłem prądu na stan powietrza, co w konsekwencji prowadzi do zmniejszenia ilości zanieczyszczeń w powietrzu. Na koniec 2025 roku na terenie gminy zlokalizowanych było 351 punktów oświetleniowych należących do Gminy oraz 245 należących do spółki Tauron.	351 punktów oświetleniowych należących do Gminy Łękawica 245 punktów oświetleniowych należących do Tauron (stan na 31.12.2025r.)
3.	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach użyteczności publicznej, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Gmina Łękawica W 2023 roku opracowano dokumentację projektową dla zadania pn.: „Termomodernizacja budynków szkół wraz z rozbudową przedszkola w Gminie Łękawica”, obejmującego przeprowadzenie termomodernizacji budynku Szkoły Podstawowej w Kocierzu Moszczanickim oraz Zespołu Szkół w Łękawicy. W latach 2023-2024 Gmina Łękawica realizowała projekt pn.: „Rozbudowa i przebudowa budynków użyteczności publicznej w gminie Łękawica na cele kulturalne i turystyczne”, w zakresie: część I: „Rozbudowa i przebudowa budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Kocierzu Moszczanickim”. Inwestycja rozpoczęta w roku 2022 skończyła się w roku 2024. W ramach przedmiotowego zadania przebudowano stary budynek OSP zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa budowlanego, zapewniając jego odpowiednią efektywność energetyczną. Ponadto zlikwidowano stary kocioł węglowy i zastąpiono go kotłem na biomasę (pellet), spełniającym obowiązujące normy. W ramach zadania polegającego na rozbudowie i przebudowie budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Kocierzu Moszczanickim wykonano roboty termomodernizacyjne oraz zamontowano kocioł z podajnikiem na biomasę (pellet). Nieruchomość przy ul. Żywieckiej 52 w Łękawicy (tzw. Ośrodek Zdrowia) stanowi własność gminy i właścicieli 4 lokali mieszkalnych. Budynek dotychczas ogrzewany był jednym kotłem węglowym na ekogroszek. Gmina Łękawica podjęła działania w kierunku termomodernizacji budynku komunalnego w Łękawicy przy ul. Żywieckiej 52 (tzw. Ośrodek Zdrowia) wraz z wymianą źródła ciepła z kotła węglowego na kocioł gazowy z podłączeniem do sieci gazowej. W roku 2022 podpisała umowę na wykonanie projektu dla przedmiotowej inwestycji. Projekt został wykonany w roku 2023 w zakresie instalacji gazowej, a w roku 2024 w zakresie termomodernizacji. Następnie w roku 2023 Gmina ogłosiła nabór wniosków w ramach programu „Ciepłe Mieszkanie” na dotację na wymianę źródeł ciepła dla właścicieli lokali mieszkalnych znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych na terenie Gminy Łękawica.	7 budynków użyteczności publicznej w latach 2023-2025

		Złożono wniosek do WFOŚiGW i podpisano umowę na dofinansowanie w ramach programu: „Ciepłe Mieszkanie”. Finalnie w roku 2024 wykonano termomodernizację całego budynku wraz z wymianą dotychczasowego źródła ciepła w ramach następujących zadań: „Budowa instalacji gazowej w budynku komunalnym przy ul. Żywieckiej 52 w Łękawicy” – w części budynku należącej do gminy wykonano instalację gazową wraz z kotłem gazowym (1 szt.) i podłączeniem do sieci gazowej; - Ciepłe Mieszkanie” - zainstalowano 3 kotły gazowe w 3 lokalach mieszkalnych; „Termomodernizacja budynku komunalnego przy ul. Żywieckiej 52 w Łękawicy” - wykonano termomodernizację całego budynku. Zadania zakończono w 2024 r. Ponadto w 2024 roku Gmina złożyła wniosek na dofinansowanie ze środków unijnych zadania pn.: „Podniesienie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Łękawica”, w tym na następujących budynkach: Urząd Gminy, Centrum Integracji Społeczności Lokalnej (tzw. skrzydło B) i Centrum Usług Społecznościowych (tzw. skrzydło C), Oczyszczalnia ścieków i Zespół Szkół (Szkoła Podstawowa i Przedszkole) w Łękawicy, Ujęcie wody i Szkoła Podstawowa w Koclerzu Moszczanickim.	
		Gminy Łękawica W styczniu i lutym 2023 roku prowadzono rozeznanie wśród mieszkańców gminy o zapotrzebowanie na dofinansowania w zakresie montażu instalacji fotowoltaicznych. W lipcu 2023 roku ogłoszono nabór wniosków do projektu grantowego „Słoneczna Gmina Łękawica”. Gmina Łękawica nie uzyskała finalnie dofinansowania. Gmina Łękawica nie posiada systemu wsparcia finansowego mieszkańców w zakresie ograniczenia emisji z instalacji na paliwa stałe z budżetu gminy. Zapewnia jednak mieszkańcom dostęp do: Punktu Czyste Powietrze (1 osoba), który znajduje się w Urzędzie Gminy i w którym raz w tygodniu m.in. udzielane jest wsparcie merytoryczne w składaniu wniosków do WFOŚiGW w Katowicach o dofinansowanie wymiany źródeł ciepła,	2 kotły opalane węglem spełniający wymogi 5 klasy i ekoprojektu 7 kotłów na pellet drzewny 35 kotłów na pellet drzewny o podwyższonym standardzie 2 kotły zgazowujące drewno o podwyższonym standardzie
4.	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	- Ekodoradcy (1 osoba), który udziela konsultacji osobiście dwa razy w miesiącu w Urzędzie Gminy oraz telefonicznie raz w tygodniu, w tym udziela informacji o formach wsparcia i dotacjach, doradza w zakresie podniesienia efektywności energetycznej budynku, pomaga w sporządzeniu wniosków o dofinansowanie wymiany źródeł ciepła. Ponadto Gmina Łękawica w latach 2020-2022 w ramach projektu pn.: „Słoneczna Żywiecczyzna II” pozyskała środki unijne i wyposażyła 53 nieruchomości na terenie gminy Łękawica w instalacje fotowoltaiczne, z których mieszkańcy korzystali również w latach 2023-2024, ograniczając emisję zanieczyszczeń z instalacji na paliwa stałe oraz redukując korzystanie z nieodnawialnych źródeł prądu także w latach 2023-2025. WFOŚiGW w Katowicach W latach 2023-2025 w Gminie Łękawica 108 Beneficjentów zrealizowało inwestycje w ramach Programu „Czyste Powietrze” i otrzymało dofinansowanie, w tym 93 - zamontowało nowe źródło ciepła typu: - kocioł opalany węglem spełniający wymogi 5 klasy i ekoprojektu - 2 szt., - kocioł na pellet drzewny - 7 szt., - kocioł na pellet drzewny o podwyższonym standardzie – 35 szt., - kocioł zgazowujący drewno o podwyższonym standardzie - 2 szt., - kocioł opalany gazem - 9 szt., - kocioł elektryczny - 2 szt., - pompa ciepła powietrze/woda - 2 szt.,	9 kotłów opalanych gazem 2 kotły elektryczne 2 pompy ciepła powietrze/woda 34 pompy ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej Zamontowane w latach 2023-2025 w ramach Programu Czyste Powietrze

		• pompa ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej - 34 szt. Poza wymianą źródeł ciepła w Gminie Łękawica Beneficjenci zrealizowali następujące zadania: • ocieplenie przegród budowlanych w przypadku 28 przedsięwzięć; • wymieniono stolarkę okienną w przypadku 18 przedsięwzięć; • wymieniono stolarkę drzwiową w przypadku 15 przedsięwzięć; • zamontowano 1 wentylację mechaniczną; - zamontowano instalację fotowoltaiczną w przypadku 8 przedsięwzięć, zamontowano mikroinstalację fotowoltaiczną w przypadku 17 przedsięwzięć. TAURON Dystrybucja S. A. Na koniec 2025 roku na terenie gminy Łękawica podłączonych do sieci elektroenergetycznej było 340 instalacji fotowoltaicznych o mocy poniżej 10 kW oraz 30 instalacji o mocy większej niż 10 kW.	
5.	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach przedsiębiorstw, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Przedsiębiorstwa Brak danych dotyczących realizacji zadania.	
6.	Organizacja akcji społecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Gminy Łękawica W latach 2023-2025 działania edukacyjno – informacyjne realizowane były m.in. poprzez: • Stronę www.lekawica.com.pl, na której zamieszczono artykuły, ulotki i film ekologiczny • Ulotki rozprowadzane w ramach Punktu Czyste Powietrze w Urzędzie Gminy w Łękawicy • Spotkania informacyjne z mieszkańcami dot. Programu Czyste Powietrze • Spotkania z Ekodoradcą w Urzędzie Gminy w Łękawicy • Lekcje w terenie zorganizowane przez Szkoły Podstawowe działające na terenie Gminy Łękawica- wyjście pod „Mobilne płuca” • Lekcje profilaktyczne ukazujące aspekty zdrowotne oddychania czystym i zanieczyszczonym powietrzem przeprowadzone w Szkole Podstawowej w Okrajniku • Lekcje z wykorzystaniem platformy eduESA oraz strony szkoły w Łękawicy, która posiada miernik smogu, przeprowadzone przez Szkoły Podstawowe działające na terenie Gminy Łękawica • Sadzenie drzewek w Parku w Łękawicy przeprowadzone przez Szkołę Podstawową w Kocierzu Moszczanickim • Gazetki szkolne o tematyce antysmogowej z wykorzystaniem plakatów i materiałów otrzymanych od Edukacji Sieci Antysmogowej w Zespole Szkół w Łękawicy • Konkurs plastyczny na plakat o tematyce antysmogowej w Zespole Szkół w Łękawicy • Pogadanki z uczniami o tematyce antysmogowej w Zespole Szkół w Łękawicy.	
7.	Realizacja zadań monitoringowych jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	RWMŚ w Katowicach W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska prowadził badania jakości powietrza, w oparciu o automatyczno-manualną stację pomiaru jakości powietrza zlokalizowaną poza Gminą Łękawica, tj. w Żywcu, przy ul. Kopernika 83a. Roczne oceny jakości powietrza, wykonywane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, ujmują wszystkie substancje, dla których obowiązek sporządzenia oceny wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. 2020 poz. 2279, z późn.zm.).	

		Oceny jakości powietrza wykonuje się w strefach. Gmina Łękawica znajduje się w strefie śląskiej. Ocenami jakości powietrza objęte są wszystkie gminy w województwie śląskim, również te, na terenie których nie ma stacji pomiarowej, ponieważ metodą uzupełniającą w stosunku do pomiarów stężeń zanieczyszczeń w powietrzu stanowi, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, matematyczne modelowanie transportu i przemian substancji w powietrzu. Wyniki klasyfikacji strefy śląskiej wg kryterium ochrony zdrowia ludzi uzyskane w rocznej ocenie jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2024 przedstawia się następująco: - Klasa A – dla dwutlenku siarki, dwutlenków azotu, ozonu, benzeno, ołowiu, kadmu, arsenu, niklu i tlenku węgla oraz pyłu zawieszonego PM_{2,5} - Klasa C – dla pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu, - Klasa D2 – dla ozonu (przekroczona wartość poziomu dopuszczalnego długookresowego).	
8.	Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych jako element zmian w świadomości społeczeństwa oraz środek prewencyjny	Gminy Łękawica W 2023 r. Główny Inspektor Ochrony Środowiska dla 11 dni określił ryzyko przekroczenia poziomu wartości dobowej 100 µg/m³ dla pyłu zawieszonego PM₁₀ w powietrzu dla terenu Gminy Łękawica - we wszystkie te dni wskazano, że istnieje zagrożenie na poziomie II (po- wyżej 100 µg/m³). Powołana przez Wójta Gminy Komisja przeprowadziła następujące kontrole w zakresie zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach, pozostawości roślinnych oraz przestrzeganiu zapisów śląskiej uchwały antysmogowej: - w trakcie poziomu II – 16 kontroli (3 dni bez wymaganej ilości kontroli); - kontrole rutynowe – 20 kontroli. W 2024 r. Główny Inspektor Ochrony Środowiska dla 10 dni określił ryzyko przekroczenia poziomu wartości dobowej 100 µg/m³ dla pyłu zawieszonego PM₁₀ w powietrzu dla terenu Gminy Łękawica – w 7 terminach wskazano, że istnieje zagrożenie na poziomie II (po- wyżej 100 µg/m³), oraz w 3 – na poziomie III (powyżej 150 µg/m³). Powołana przez Wójta Gminy Komisja przeprowadziła następujące kontrole w zakresie zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach, pozostawości roślinnych oraz przestrzeganiu zapisów śląskiej uchwały antysmogowej: - w trakcie poziomu II – 12 kontroli (1 termin bez wymaganej ilości kontroli); - w trakcie poziomu III – 15 kontroli; - kontrole rutynowe – 27 kontroli. W 2025 r. Powołana przez Wójta Gminy Komisja przeprowadziła następujące kontrole w zakresie zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach, pozostawości roślinnych oraz przestrzeganiu zapisów śląskiej uchwały antysmogowej: - w trakcie poziomu II – 38 kontroli; - w trakcie poziomu III – 15 kontroli; - kontrole rutynowe – 51 kontroli.	194 kontrole
9.	Sukcesywna kontrola uciążliwych źródeł zanieczyszczeń	WIOŚ w Katowicach W latach 2023-2025 WIOŚ w Katowicach nie prowadził żadnej kontroli w zakresie ochrony powietrza na terenie gminy Łękawica.	brak przeprowadzonych kontroli w zakresie ochrony powietrza
10.	Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych	Gminy Łękawica Gmina Łękawica co roku podejmuje działania polegające na remoncie i modernizacji infrastruktury drogowej na terenie gminy Łękawica – drogi, pobocza, chodniki, oświetlenie, odwodnienie. Inwestycje te służą ograniczeniu emisji wtórnej pyłu poprzez poprawę stanu technicznego dróg oraz utwardzanie poboczy. W latach 2023-2025 wykonano remont 9 139,8 mb dróg gminnych (wewnętrznych i publicznych) za kwotę 6 692 710,75 zł. Wyremontowano następujące odcinki dróg: ul. Równa w Okrajniku, ul. Skalna w Okrajniku, ul. Pasieczna w Łękawicy, ul. Polna w Kocierzu Moszczanickim, ul. Miasteczkowa w Kocierzu Moszczanickim, ul. Kwiatowa w Łękawicy, ul. Makowa w Łękawicy, ul. Mostowa w Kocierzu Moszczanickim,	remont 27 odcinków dróg gminnych remont/ przebudowa 3 odcinków dróg powiatowych przebudowa 1 odcinka dróg wojewódzkich

		ul. Parkingowa w Łękawicy, ul. Pogodna w Kocierzu Moszczanickim, ul. Łagodna w Łęsinie, ul. Kasztanowa w Łękawicy, Os. Alaska w Łękawicy, droga o numerze działki 1637/2 w Okrajniku, ul. Firmowa w Łękawicy, ul. Porebska w Łękawicy, ul. Storczykowa w Łękawicy, ul. Słoneczna w Kocierzu Rychwałdzkim, ul. Studencka w Kocierzu Rychwałdzkim, droga bez nazwy – nr działki 1702, 1716 w Kocierzu Rychwałdzkim, droga bez nazwy – nr działki 1631/1, 1631/2 w Kocierzu Moszczanickim, ul. Orzechowa w Kocierzu Moszczanickim, ul. Bednarska w Kocierzu Moszczanickim, ul. Rokiciowa w Kocierzu Moszczanickim, ul. Mieczysława w Łękawicy, ul. Leśna w Okrajniku, ul. Widokowa, ul. Strażacka, ul. Za Wodą. W ramach Inwestycji pn. Przebudowa i remont dróg na terenie Gminy Łękawica finansowanej z Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych – w 2025 r. zrealizowano część zadania tj.: przebudowa drogi gminnej publicznej tj. ul. Parkowa wraz z budową chodnika na długości ok 1600 m, koszt 2 571 869,78 zł. ZDP w Żywcu W latach 2023-2025 na terenie gminy Łękawica w ramach realizacji zadania wykonano: • Pozimowe remonty dróg powiatowych położonych na terenie Powiatu Żywieckiego, • Remont drogi powiatowej nr 1487 S ul Wspólna od km 0+708 do km 1+158 w miejscowości Łękawica. Ponadto zlecono wykonanie dokumentacji projektowej dla zadań: • Rozbiórka mostu i budowa nowego obiektu mostowego w ciągu drogi powiatowej nr 1410 S Kocierz Rychwałdzki – Zakocierz w km 0+780 w m. Kocierz • Przebudowa drogi powiatowej 1413 S Moszczanica – Gilowice – Ślomień – Lachowice w km 0+000 do km 2+470 w Żywcu Moszczanicy i Łękawicy. ZDW w Katowicach W 2023 roku zrealizowano zadanie pn.: „Poprawa bezpieczeństwa ruchu i wzmocnienia konstrukcji mostu nad potokiem Cisowym w ciągu drogi DW 781 w m. Kocierz Rychwałdzki”. Wydatkowano środki w wysokości 4 793 068,53 zł. W 2024 roku zrealizowano zadanie obejmujące budowę chodnika wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 781 w m. Kocierz Moszczanicki (od skrzyżowania z DW 946 do skrzyżowania z DG – odcinek 1) za kwotę 3 594 719,41 zł.	
11.	Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy mający na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	Przedsiębiorstwa komunikacyjne, przewoźnicy Gmina Łękawica nie posiada własnej komunikacji publicznej, ale organizuje dowozy dzieci zamieszkałych na terenie gminy w odległości powyżej 3 km od placówki oświatowej. Dzieci dowożone są do Szkoły Podstawowej w Łękawicy. W ten sposób Gmina redukuje konieczność dowozu dzieci przez rodziców samochodami osobowymi, zmniejsza ilość pojazdów w ruchu drogowym i ogranicza emisję zanieczyszczeń z transportu. Ponadto w roku 2017 r. w ramach projektu pn.: „Budowa infrastruktury transportu zbiorowego w Gminie Łękawica” Gmina wybudowała w centrum Łękawicy parking dla samochodów oraz rowerów niedaleko przystanku autobusowego, na którym również zagospodarowała miejsce do parkowania rowerów. W ten sposób Gmina zainicjowała praktykę „park & ride” – tj. parkowania samochodów i rowerów w okolicy przystanku komunikacyjnego, by dalszą podróż prowadzić za pośrednictwem komunikacji publicznej, której organizatorem jest powiat. Mieszkańcy z tego rozwiązania korzystają do dnia dzisiejszego, czego efektem jest zmniejszenie ilości pojazdów w ruchu drogowym, a tym samym spadek emisji gazów cieplarnianych, ograniczenie emisji zanieczyszczeń z transportu również w latach 2023-2025.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Łękawica

Od 1 lipca 2021 roku istnieje system informacji o źródłach ogrzewania budynków w Polsce (Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków - CEEB). Proces składania deklaracji był obowiązkowy i należało wypełnić deklaracje do 30 czerwca 2022 roku. Miał na celu zebranie wszystkich danych dotyczących źródeł ciepła i spalania paliw w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych.

Starosta Powiatu Żywieckiego nie udzielił żadnego pozwolenia zintegrowanego dla podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Łękawica¹.

Marszałek Województwa Śląskiego nie wydawał pozwoleń zintegrowanych dla zakładów działających na terenie Gminy Łękawica².

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy. Część wskaźników została zaczerpnięta z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica, a część z Polityki Ekologicznej Państwa 2030 – strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.

Tabela 4 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie ochrony powietrza

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2025
1	Stężenie średnioroczne NO ₂ [µg/m ³]	14 µg/m ³ Żywiec przy ul. Kopernika 83a / poziom dopuszczalny 20 µg/m ³	12,8 µg/m ³ Żywiec przy ul. Kopernika 83a / poziom dopuszczalny 20 µg/m ³
2	Stężenie średnioroczne SO ₂ [µg/m ³]	11,8 µg/m ³ Żywiec przy ul. Kopernika 83a / poziom dopuszczalny 40 µg/m ³	9,31 µg/m ³ Żywiec przy ul. Kopernika 83a / poziom dopuszczalny 40 µg/m ³
3	Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM10 [µg/m ³]	33 µg/m ³ Żywiec przy ul. Kopernika 83a / poziom dopuszczalny 40 µg/m ³	28,79 µg/m ³ Żywiec przy ul. Kopernika 83a / poziom dopuszczalny 40 µg/m ³
4	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne lub wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji – klasyfikacja strefy, w której leży gmina	Klasa C: PM10, benzo(a)piren w pyłe PM10, PM2,5	Klasa C dotyczy: PM10, benzo(a)piren w pyłe PM10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Łękawica oraz GIOŚ (dostęp dnia 30.03.2026 r.)

4.1.1. Opis stanu obecnego

4.1.1.1. Jakość powietrza na obszarze Gminy Łękawica

Ocenę jakości powietrza na terenie Gminy Łękawica przeprowadzono w oparciu o dane pochodzące z opracowań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach tj.: Roczną ocenę jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2024.

Ocena przeprowadzona jest w pięciu wyodrębnionych strefach na terenie województwa śląskiego:

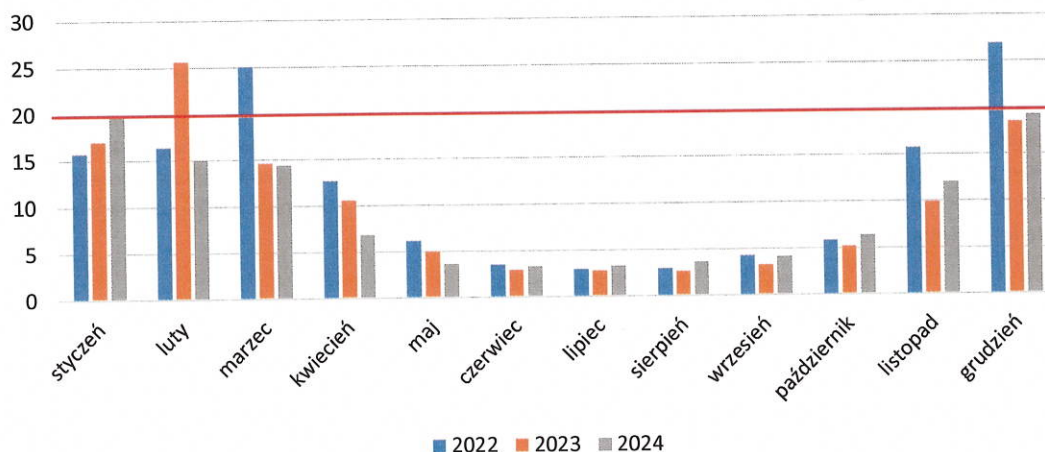
- strefa śląska (obejmująca Gminę Łękawica),
- aglomeracja górnośląska,
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska,
- miasto Bielsko-Biała,
- miasto Częstochowa.

Na terenie strefy śląskiej oceny prowadzone są w oparciu stacje pomiarowe znajdujące się poza terenem gminy, m.in. stację w Żywcu przy ul. Kopernika 83a, gdzie prowadzone są ciągłe automatyczne pomiary imisyjne stężeń dwutlenku siarki, tlenków azotu (NO, NO₂, NO_x) oraz pyłu zawieszonego PM10, a także pomiary manualne: arsenu, niklu, kadmu, ołowiu, benzo(a)pirenu w PM10, pyłu zawieszonego PM10 oraz pomiary parametrów meteorologicznych.

Poniżej przedstawiono analizę wyników pomiarów jakości powietrza na stacji w Żywcu przy ul. Kopernika 83a uwzględnianej przy ocenie rocznej jakości powietrza dla województwa śląskiego w latach 2022-2024.

¹ pismo Starostwo Powiatowe w Żywcu – pismo nr WOŚ.604.1.2026 z dnia 12.03.2026 roku

² pismo Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego – pismo nr OE-AD-UI.706.89.2026 OE-AD-UI.KW-000166/26 z dnia 13.03.2026 roku

LEGENDA:

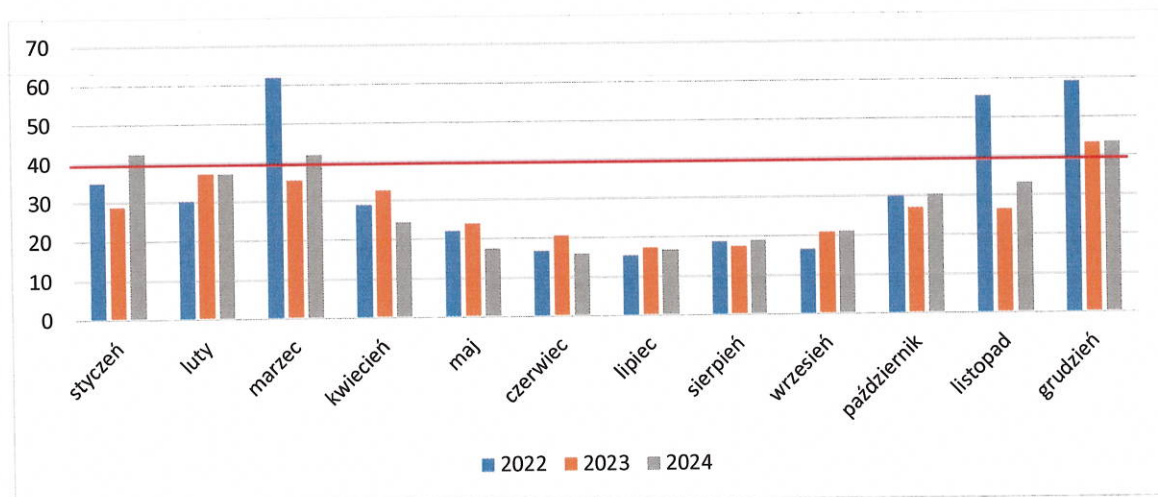
czerwona linia oznacza dopuszczalny poziom zanieczyszczenia (rok kalendarzowy)

Rysunek 2 Średnie stężenie dwutlenku siarki na stacji w Żywcu przy ul. Kopernika 83a w latach 2022-2024 (µg/m³)

Źródło: Pomiar automatyczny – Monitoring Powietrza za lata 2022-2024 (dostęp dnia 30.03.2026r.)

Maksymalne miesięczne stężenia dwutlenku siarki odnotowano w grudniu 2022 roku tj. 26,96 µg/m³. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła 11,5 µg/m³ w 2022 roku, 9,8 µg/m³ w 2023 roku oraz 9,31 µg/m³ w 2024 roku a zatem zdecydowanie poniżej poziomu dopuszczalnego (20 µg/m³). Wartości średnio roczne wskazują na polepszenie się jakości powietrza w 2024 roku ze względu na stężenia dwutlenku siarki.

Z powodu braku szczegółowych danych nie jest możliwe określenie maksymalnego średniego stężenia dwutlenku azotu. Natomiast średnia wartość roczna stężenia dwutlenku azotu wyniosła 14,6 µg/m³ w 2022 roku, 13,1 µg/m³ w 2023 roku oraz 12,8 µg/m³ w 2024 roku a zatem poniżej poziomu dopuszczalnego (40 µg/m³). Wartości średnio roczne utrzymują się na podobnym poziomie.

LEGENDA:

czerwona linia oznacza dopuszczalny poziom zanieczyszczenia (rok kalendarzowy)

Rysunek 3 Średnie stężenie pyłu PM10 na stacji w Żywcu przy ul. Kopernika 83a w latach 2022-2024 (µg/m³)

Źródło: Pomiar automatyczny – Monitoring Powietrza za lata 2022-2024 (dostęp dnia 30.03.2026r.)

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu PM10 odnotowano w marcu 2022 tj. 61,93 µg/m³. Średnia wartość roczna wyniosła: 32,6 µg/m³ w 2022 roku, 27,5 µg/m³ w 2023 roku oraz 28,8 µg/m³ w 2024 roku a zatem poniżej poziomu dopuszczalnego, tj. 40 µg/m³. Wartości średnio roczne wskazują na nieznaczne obniżenie jakości powietrza w 2024 roku ze względu na stężenie pyłu PM10.

Według oceny rocznej jakości powietrza na terenie województwa śląskiego, prowadzonej przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, wykonanej na podstawie matematycznego modelu rozprzestrzeniania się

zanieczyszczeń w powietrzu, jakość powietrza w większości parametrów w mieście nie odbiegała od poziomu odpowiadającego obowiązującym normom. Sporadycznie występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych takich zanieczyszczeń, jak: pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5}, benzo(a)piren, ozon.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie śląskim jest emisja antropogeniczna. W zakresie pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu największy udział stanowi emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), w zakresie tlenków azotu jest to emisja z działalności przemysłowej (emisja punktowa) oraz z transportu (emisja liniowa), w odniesieniu do tlenków siarki największa emisja pochodzi z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Udział w stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu na obszarze województwa ma również napływ emisji z obszaru Polski oraz Europy.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza za 2024 roku określono strefy dla województwa śląskiego, w których doszło do przekroczenia standardów imisyjnych – w porównaniu do 2023 roku, w 2024 roku w województwie śląskim nastąpiło pogorszenie jakości powietrza. Strefa aglomeracja górnośląska w przypadku ozonu (3 lata) uzyskała klasę C, podczas gdy w poprzedniej ocenie uzyskała klasę A, strefa aglomeracja górnośląska i strefa śląska w przypadku pyłu zawieszonego PM₁₀ zostały zakwalifikowane do gorszej klasy - klasy C, strefy aglomeracja górnośląska i miasto Częstochowa, w przypadku pyłu zawieszonego PM_{2,5} (II faza) zostały sklasyfikowane w klasie C1, podczas gdy w poprzedniej ocenie uzyskały klasę A1. Podobnie jak w roku 2023, w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego dla ozonu wszystkie strefy w województwie uzyskały klasę D2.

Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki SO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ołów-Pb, arsen-As, kadm-Cd, nikiel-Ni standardy imisyjne na terenie wszystkich stref (cały obszar województwa) również były dotrzymane. W przypadku stref, dla których POP zostały określone, a standardy jakości powietrza są nadal przekraczane, zarząd województwa obowiązany będzie do aktualizacji programu po okresie 3 lat od wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza uwzględniając działania ochronne dla wrażliwych grup ludności.

Nadal największym problemem w województwie śląskim w zakresie jakości powietrza są występujące w okresie sezonu grzewczego wysokie stężenia pyłu zawieszonego i przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀. Główną przyczyną występowania przekroczeń wartości dobowej oraz poziomu informowania i alarmowego dla pyłu zawieszonego PM₁₀ i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu w województwie śląskim jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych (komunalno-bytowa) tzw. „niska emisja”. Problem ten dotyczy więc przede wszystkim sezonu grzewczego, trwającego od stycznia do marca i od października do grudnia. Znacznie mniejszy wpływ na przekroczenie norm w zakresie pyłu zawieszonego i zawartego w pyłe benzo(a)pirenu ma emisja przemysłowa oraz liniowa (komunikacyjna).

Oddziaływanie naturalnych źródeł emisji, niezwiązanych z działalnością człowieka, jest przyczyną przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu we wszystkich strefach wg kryterium dla ochrony zdrowia ludzi oraz w strefie śląskiej dla kryterium ochrony roślin.

Na przestrzeni ostatnich lat przeanalizowano uchwalone programy ochrony powietrza, których zadaniem była diagnoza stanu jakości powietrza oraz wskazanie działań naprawczych, skutkujących poprawą lub utrzymaniem jakości powietrza na obszarach wykonywanych pomiarów.

Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą nr VI/21/12/2020 z dnia 22 czerwca 2020 roku przyjął „Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego”. Uchwałą nr VI/62/8/2023 z dnia 20 listopada 2023 roku Sejmik Województwa Śląskiego przyjął aktualizację „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego” przyjętego uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 roku. Celem Programu jest wskazanie przyczyn wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} oraz dwutlenku azotu (tylko w strefie aglomeracja górnośląska), a także poziomu docelowego benzo(a)pirenu, a następnie wskazanie działań naprawczych, które pomogą poprawić jakość powietrza.

Opracowany Program ochrony powietrza składa się z:

- części opisowej, która uwzględnia charakterystykę stref objętych Programem, analizę stanu jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}, benzo(a)pirenu, ozonu i dwutlenku azotu, działania naprawcze wraz z możliwymi źródłami ich finansowania oraz plan działań krótkoterminowych,
- części wskazującej obowiązki i ograniczenia związane z realizacją Programu oraz PDK, która określa również sposób monitorowania postępu realizacji POP,
- uzasadnienia zakresu zagadnień określonych i ocenionych przez Zarząd Województwa Śląskiego, w którym zawarte są informacje dotyczące uwarunkowań wynikających z planów zagospodarowania przestrzennego, bilans emisji do powietrza zanieczyszczeń objętych Programem, analiza ekonomiczna możliwych do zastosowania działań i prognoza stanu jakości powietrza po zrealizowaniu działań naprawczych,

- załączników, gdzie opisano przebieg konsultacji społecznych i opiniowania projektu dokumentu oraz zamieszczono mapy.

Do analiz, które były niezbędne w Programie ochrony powietrza wykorzystano dane dla roku 2022, który jest rokiem bazowym. Natomiast realizacja zadań zaplanowana jest do roku 2026. Wszystkie planowane zadania zostały przeanalizowane i wybrane tak, by za zaangażowane środki finansowe zapewnić uzyskanie jak największego efektu poprawy jakości powietrza.

Zgodnie z ww. programem całkowita emisja pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz B(a)P wymagana do zredukowania w latach 2022-2026 na terenie gminy wynosi:

- pył PM₁₀ – 28 Mg/rok,
- pył PM_{2,5} – 28 Mg/rok,
- B(a)P – 0,002 Mg/rok.

Efekt rzeczowy dla realizacji działania naprawczego PL2402ZSO w latach 2022-2026 wynosi:

- wymagana liczba kotłów do wymiany – 570 szt.
- wymagana powierzchnia lokali – 50 730 m²,
- szacunkowe koszty – 9 690,00 tys. zł³.

Obowiązki Wójta Gminy Łękawica w ramach realizacji Programu ochrony powietrza:

- przedkładanie Marszałkowi Województwa sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie,
- prowadzenie działań ograniczających emisję z obiektów użyteczności publicznej i mieszkalnych poprzez termomodernizację czy wymianę źródeł ciepła,
- realizacja działań ujętych w planie działań krótkoterminowych,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie ochrony powietrza.

Zgodnie z danymi ze Sprawozdania z realizacji zadań wyznaczonych dla Gminy Łękawica w Programie ochrony powietrza dla województwa śląskiego przyjętym uchwałą nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 roku, w gminie w 2025 roku realizowano 3 działania naprawcze:

- Ograniczenie emisji z instalacji na paliwa stałe o małej mocy do 1 MW i poprawa efektywności energetycznej – w ramach zadania wydatkowano 1 044 259,80 zł oraz:
 - zlikwidowano 20 szt. pozaklasowych źródeł ciepła na paliwo stałe,
 - suma powierzchni lokali, w których zlikwidowano pozaklasowe źródła ciepła na paliwo stałe 2 963 m²,
 - zastąpiono pompą ciepła na powierzchni 250 m²,
 - zastąpiono kotłem lub miejscowym ogrzewaczem pomieszczeń na biomasę spełniającym wymagania ekoprojektu na powierzchni 851 m²,
 - zastąpiono pompą ciepła połączoną z termomodernizacją 425 m²,
 - zastąpiono ogrzewaniem gazowym połączonym z termomodernizacją 458 m²,
 - zastąpiono kotłem lub miejscowym ogrzewaczem pomieszczeń na biomasę spełniającym wymagania ekoprojektu połączonym z termomodernizacją na powierzchni 979 m²,
 - w 13 budynkach przeprowadzono termomodernizację bez wymiany źródeł ciepła lub ze zmianą sposobu ogrzewania (na łącznej powierzchni 2 191 m²),
 - w 8 budynkach dofinansowano montaż nowych odnawialnych źródeł energii (na łącznej powierzchni lokali 1 310 m²),
 - osiągnięto następujące efekty ekologiczne: PM₁₀ – 2,24 Mg/rok, PM_{2,5} – 1,86 Mg/rok, B(a)P – 0,001229 Mg/rok,
- Prowadzenie edukacji ekologicznej (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje, konferencje, działania informacyjne i szkoleniowe) związanej z ochroną powietrza – w ramach zadania nie wydatkowano żadnych środków finansowych oraz:
 - przeprowadzono 9 wydarzeń i akcji edukacyjnych ściśle związanych z tematem ochrony jakości powietrza,

³ Aktualizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego, 2023 rok

- przeprowadzono 7 akcji informacyjnych,
- przeprowadzono 2 akcje szkolne,
- działaniami informacyjnymi i edukacyjnymi objętych zostało 999 osób,
- przygotowano 5 271 szt. materiałów edukacyjnych,
- działaniami z zakresu edukacji ekologicznej objęto 3 placówki oświatowe (100%),
- Prowadzenie kontroli przestrzegania zapisów uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego oraz zakazu spalania odpadów – w ramach zadania przeprowadzono:
 - 26 rutynowych kontroli instalacji w zakresie przestrzegania wymagań określonych w uchwale antysmogowej dla województwa śląskiego oraz przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych,
 - 25 rutynowych kontroli w zakresie przestrzegania zakazu spalania na powierzchni ziemi pozostałości roślinnych,
 - 38 przeprowadzonych kontroli wynikających z ogłoszonych alarmów POZIOMU II,
 - 15 przeprowadzonych kontroli wynikających z ogłoszonych alarmów POZIOMU III.

„Śląskie. Przywracamy błękit” (LIFE20 IPE/PL/000007 - LIFE-IP AQP-SILESIA-SKY) to największy w Europie projekt ochrony powietrza, obejmujący swoim zasięgiem całe województwo śląskie. Projekt współfinansowany jest z Programu LIFE Unii Europejskiej – program działań na rzecz środowiska i klimatu oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Główny cel projektu jest zbieżny z nadrzędnym celem Programu ochrony powietrza, czyli opracowaniem i wdrożeniem działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego.

Bierze w nim udział 83 współbeneficjentów, tj. 74 gminy i 4 związki subregionalne województwa śląskiego, Związek Międzygminny ds. ekologii w Żywcu oraz 4 partnerów merytorycznych (Instytut Technologii Paliw i Energii, Politechnika Śląska, Śląski Ogród Botaniczny Związek Stowarzyszeń oraz Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TRITIA). Całkowita wartość projektu to: 16 515 020 euro (ok. 76 mln zł), w tym:

- środki LIFE (60%): 9 908 979 euro (ok. 45,6 mln zł),
- środki NFOŚiGW (35%): 5 780 243 euro (tj. 25 883 350 zł)
- łączny wkład własny wszystkich partnerów (5%): 825 798 euro (ok. 3,8 mln zł),
- z czego wkład własny Województwa Śląskiego: 412 121 euro (ok. 1,9 mln zł).

Realizację projektu zaplanowano na okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2027 roku.

Na terenie gminy znajdują się aktualnie 1 miernik jakości powietrza sensorBOX-3 SE firmy TETABIT Sp. z o. o. zlokalizowany na budynku Zespołu Szkół w Łękawicy.

W latach 2024-2025 Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na terenie gminy Łękawica przeprowadził łącznie 2 kontrole w 2 przedsiębiorstwach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. W zakresie ochrony powietrza przeprowadzono kontrolę w Gminie Łękawica. Podczas kontroli stwierdzono naruszenia⁴.

4.1.1.1. Emisja z emitorów liniowych

Obszar Gminy Łękawica obsługuje system dróg publicznych kategorii wojewódzkiej, powiatowej i gminnej oraz sieć dróg wewnętrznych. Długość dróg publicznych zlokalizowanych w granicach administracyjnych gminy to około 95,75 km, w tym:

- droga wojewódzkie – 2 odcinki o długości 14,00 km,
 - DW 781 Zator – Andrychów – Łękawica klasy Z o długości 9,9 km (w jej ciągu zlokalizowanych jest 8 obiektów mostowych),
 - DW 946 Żywiec – Sucha Beskidzka klasy G o długości 4,1 km (w jej ciągu zlokalizowane są dwa obiekty mostowe)⁵,
- drogi powiatowe – 4 odcinki o łącznej długości 10,94 km, w tym:

⁴ Pismo Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska

⁵ Pismo ZDW nr WD.6012.881.2026.ŁJAN.3622.26 z dnia 11.03.2026r.

- nr 1409S – Okrajnik – Łękawica,
- nr 1410S – Kocierz Rychwałdzki ul. Turystyczna,
- nr 1412S – Łękawica ul. Wspólna,
- nr 1413S – Łękawica ul. Krakowska,

- drogi gminne – o łącznej długości 111,3 km, w tym 40,49 km nieutwardzonych (stan techniczny dróg gminnych jest zadowalający, jednakże część z nich wymaga prac remontowych)⁶.

Zarządcami dróg, do właściwości, których należą sprawy z zakresu planowania budowy, modernizacji, utrzymania i ochrony dróg, są następujące organy:

- dróg wojewódzkich – Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach,
- dróg powiatowych – Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu,
- dróg gminnych – Wójt Gminy Łękawica.

Na drogach krajowych i wojewódzkich regularnie, co 5 lat (z wyłączeniem miast na prawach powiatu) Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), którego celem jest zilustrowanie aktualnego poziomu natężenia ruchu na poszczególnych odcinkach sieci dróg oraz wskazanie prognozy ruchu w perspektywie kolejnych 5, 10 oraz 15 lat.

W roku 2020/2021 na sieciach dróg krajowych oraz wojewódzkich został przeprowadzony Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który stanowi podstawowe źródło informacji o ruchu drogowym w Polsce. Podstawę prawną przeprowadzenia pomiaru stanowiło Zarządzenie nr 12 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 28 marca 2019 r.

Pomiary na terenie Gminy Łękawica przeprowadzono łącznie na 4 odcinkach dróg wojewódzkich, w tym na:

- 2 odcinkach drogi wojewódzkiej nr 781, tj.:
 - Przełęcz Kocierska /Gr.Woj./ - Kocierz Moszczanicki – odcinek o długości 5,267 km z punktem pomiarowym w miejscowości Kocierz Rychwałdzki,
 - Kocierz Moszczanicki – Łękawica /DW946/ - odcinek o długości 5,650 km z punktem pomiarowym w miejscowości Łękawica,
- 2 odcinkach drogi wojewódzkiej nr 946, tj.:
 - Oczków /DW948/ - Łękawica /ul. Beskidzka (DW781)/ - odcinek o długości 1,666 km z punktem pomiarowym w miejscowości Łękawica,
 - Łękawica /Przeście: ul. Beskidzka (DW781) – ul. Krakowska/ - odcinek o długości 10,112 km z punktem pomiarowym w miejscowości Okrajnik

Na potrzeby opracowania użyto wyników z odcinka pomiarowego Oczków /DW948/ - Łękawica /ul. Beskidzka (DW781)/ z punktem pomiarowym w miejscowości Łękawica.

Tabela 5 Średnie dobowe natężenie ruchu na drogach wojewódzkich w rejonie Gminy Łękawica w 2020/2021 roku

DW nr 7946 Oczków /DW948/ - Łękawica /ul. Beskidzka (DW781)/	Procentowy udział pojazdów na drodze w roku 2020/2021	Liczba pojazdów w roku 2020/2021 (poj./dobę)	Liczba pojazdów w roku 2025 – prognoza (poj./dobę)
Samochody osobowe	83,85%	5 292	5 928
Motocykle	3,22%	203	228
Lekkie samochody ciężarowe	7,48%	472	496
Samochody ciężarowe	5,23%	330	380
Autobusy	0,19%	12	13
Ciągniki rolnicze	0,03%	2	3
SUMA	100%	6 311	7 048

Źródło: GPR, 2020/2021 (dostęp dnia 30.03.2026r.)

⁶ Raport o stanie gminy Łękawica za 2025 rok

Spośród wszystkich pojazdów poruszających się po przebiegającej przez teren gminy drodze krajowej nr 946, największy udział mają samochody osobowe 83,85%, co świadczy o dominacji transportu prywatnego. Samochody ciężarowe oraz samochody dostawcze stanowią łącznie 12,71%. Najmniejszy udział przypadł motocyklom (3,22%), autobusom (0,19%) oraz ciągnikom (0,03%).

Transport publiczny

Organizatorem transportu publicznego na terenie Gminy Łękawica jest Związek Powiatowo – Gminny „Komunikacja Powiatu Żywieckiego”. Na terenie Gminy Łękawica znajduje się 20 przystanków (razem 40 rozróżniając prawą i lewą stronę). Godziny oraz częstotliwość kursów dostosowane są do potrzeb mieszkańców, ok 16 kursów dziennie. Usługi w zakresie publicznego transportu zbiorowego na terenie gminy świadczą także prywatni przewoźnicy na liniach komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy Łękawica:

- Usługi Transportowe EURO-TRAVEL Andrzej Wnętrzak na trasach: Ślemień – Żywiec Dworzec Autobusowy oraz Kocierz – Żywiec Dworzec Autobusowy,
- BUS Transport Prywatny Krzysztof Janowiec na liniach: Sucha Beskidzka – Żywiec - Bielsko-Biała oraz Kocierz – Ślemień – Żywiec, Las III – Żywiec,
- X – Bus Sp. z o.o. Sp. k. na linii: Kraków – Sułkowice - Sucha Beskidzka – Żywiec.

4.1.1.2. Niska emisja na terenie Gminy Łękawica

Niska emisja to emisja szkodliwych pyłów i gazów przez emitory znajdujące się na wysokości nie większej niż 40 m. Jej źródłem jest nieefektywne spalanie paliw w domach i samochodach oraz kotłowniach przemysłowych. Wprowadzane do powietrza na tej wysokości zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstania wyrządzając szkody lokalnie (zazwyczaj są to miejsca zwartej zabudowy mieszkalnej).

Niska emisja została szczegółowo omówiona w przyjętym 30 grudnia 2015 roku uchwałą Rady Gminy Łękawica nr XV/109/15 „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej na terenie gminy Łękawica”.

Gmina Łękawica, na przestrzeni ostatnich lat, skutecznie realizowała działania na rzecz likwidacji przestarzałych kotłów na paliwa stałe zastępując je nowoczesnymi kotłami.

Dodatkowo, na terenie gminy realizowano program „Czyste powietrze” (działał Punkt Konsultacyjno-Informacyjny programu w Urzędzie Gminy Łękawica), a także podpisano porozumienie dotyczące Klastra Energii. W latach 2023-2025, 108 Beneficjentów z terenu gminy zrealizowało inwestycje i otrzymało dofinansowanie w ramach programu „Czyste Powietrze”, w tym 93 zamontowało nowe źródło ciepła:

- 2 szt. kotłów opalanych węglem spełniających wymogi 5 klasy i ekoprojektu,
- 7 szt. kotłów na pellet drzewny,
- 35 szt. kotłów na pellet drzewny o podwyższonym standardzie,
- 2 szt. kotłów zgazowujących drewno o podwyższonym standardzie,
- 9 szt. kotłów opalanych gazem,
- 2 szt. kotłów elektrycznych,
- 2 szt. pomp ciepła powietrze/woda,
- 34 szt. pomp ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej.

Ponadto wykonano:

- ocieplenie przegród budowlanych w przypadku 28 przedsięwzięć,
- wymieniono stolarkę okienną w przypadku 18 przedsięwzięć,
- wymieniono stolarkę drzwiową w przypadku 15 przedsięwzięć,
- zamontowano 1 wentylację mechaniczną,
- zamontowano instalację fotowoltaiczną w przypadku 8 przedsięwzięć,
- zamontowano mikroinstalację fotowoltaiczną w przypadku 17 przedsięwzięć⁷.

⁷ WFOŚiGW w Katowicach – pismo nr PR.076.14.2026.MK z dnia 19.03.2026 r.

Klaster Żywiecki

9 lutego 2017 r. powołano Klaster Energii „Żywiecka Energia Przyszłości”. Umowę podpisało ponad 20 podmiotów, w tym Związek Międzygminny ds. Ekologii w Żywcu, który pełni rolę Lidera Klastra, Starostwo Powiatowe, samorządy gminne, Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej jako reprezentant środowiska naukowego, lokalni przedsiębiorcy oraz firmy z branży energetycznej i IT, m.in. Tauron Dystrybucja, Centrala Zaopatrzenia Hutnictwa S.A., Spółka i-Energia.

Cele szczegółowe Klastra to:

- planowanie, wytwarzanie, dystrybucja obrotu energią elektryczną oraz równoważenia zapotrzebowania na energię w ramach sieci dystrybucyjnej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV,
- planowanie, wytwarzanie, koordynacja i dystrybucja energii cieplnej, w szczególności produkowanej w skojarzeniu,
- wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w gospodarce energetycznej Żywiecczyny ze szczególnym uwzględnieniem potencjału lokalnych zasobów (źródeł) energii,
- kreowanie i wdrażanie przedsięwzięć z zakresu elektromobilności,
- poprawa efektywności energetycznej w zasobach publicznych, sektorze przedsiębiorstw, lokalnych społeczności i mieszkańców,
- planowanie, koordynacja i realizacja zadań mających na celu ograniczenie i likwidację niskiej emisji w zasobach mieszkaniowych, obiektach publicznych oraz przedsiębiorstwach.

Głównym celem i wyzwaniem dla Klastra jest niezależność energetyczna Żywiecczyny ograniczająca niską emisję do poziomu bezpiecznego dla zdrowia, przy zrównoważonej gospodarce w zakresie środowiska naturalnego. Główne obszary planowanych działań to energia elektryczna i ciepła oraz OZE, ograniczenie niskiej emisji, elektromobilność i efektywność energetyczna. Planuje się, że do 2030 roku Żywiecczyna stanie się niezależnym energetycznie, ekologicznym regionem turystycznym⁸.

4.1.1.3. Zaopatrzenie w ciepło sieciowe

W Gminie Łękawica nie funkcjonuje typowy scentralizowany system ciepłowniczy. Budynki mieszkalne w gminie zasilane są głównie z przydomowych kotłowni indywidualnych.

Podstawowym nośnikiem energii wykorzystywanym w gminie do celów grzewczych jest węgiel, drewno, gaz ziemny, odnawialne źródła energii, olej opałowy oraz w niewielkim stopniu gaz płynny, i energia elektryczna.

4.1.1.4. Zaopatrzenie w gaz

Do odbiorców zlokalizowanych na obszarze powiatu żywieckiego dostarczany jest gaz ziemny wysokometanowy typu E (dawniej GZ-50) o parametrach określonych w PN-C-04753-E. Operatorem oraz właścicielem infrastruktury gazowej na terenie powiatu jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o. o. Oddział Gazowniczy w Zabrze.

Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o. o. Oddział Gazowniczy w Zabrze na terenie Gminy Łękawica posiada łącznie 8,509 km sieci gazowej, w tym:

- sieć średniego ciśnienia bez przyłączy – 7,801 km,
- 69 szt. przyłączy gazowych średniego ciśnienia – 0,708 km.

W latach 2020-2025 wybudowano 5,625 km sieci gazowej oraz 60 szt. przyłączy do sieci gazowej o łącznej długości 0,607 km.

Sieć gazowa jest w dobrym stanie technicznym i może być źródłem gazu dla potencjalnych odbiorców znajdujących się na terenie gminy.

Zgodnie ze stanem na dzień 31.12.2025 r. do sieci gazowej podłączonych było 76 odbiorców.

Zużycie gazu w ostatnich latach przedstawiało się następująco:

- w 2020 roku – 60,7 tys. m³,
- w 2021 roku – 107,5 tys. m³,
- w 2022 roku – 96,4 tys. m³,
- w 2023 roku – 87,4 tys. m³,

⁸ <http://klasterzywiec.pl>

- w 2024 roku – 113,1 tys. m³,
- w 2025 roku – 139,1 tys. m³.

Gazociągi są systematycznie kontrolowane pod względem bezpieczeństwa i na bieżąco są usuwane awarie. Całodobowe pogotowie gazowe czuwa nad bezpieczeństwem oraz nad ciągłością dostawy paliwa gazowego. Sieci gazowe których stan techniczny budzi wątpliwości są na bieżąco remontowane lub wymieniane w miarę pozyskiwania środków finansowych⁹.

4.1.1.5. Warunki wykorzystania OZE

Według założeń unijnych alternatywne źródła energii mają w przyszłości stanowić istotny udział w bilansie energetycznym Europy. Celem UE było uzyskanie 20% energii ze źródeł odnawialnych do 2020 roku w końcowym zużyciu energii brutto. Do końca 2032 roku ma to być, co najmniej 32% energii z OZE. Zgodnie z celami unijnego pakietu klimatyczno-energetycznego, udział OZE w końcowej konsumpcji energii dla Polski do 2020 roku powinien być wynieść 15%, a do 2030 roku 21%.

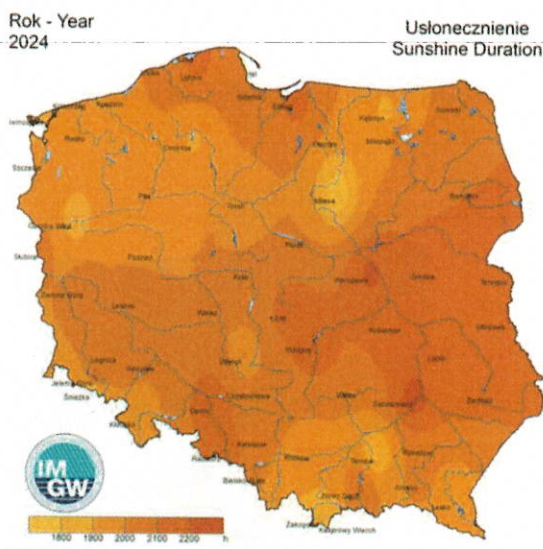
Największy udział w polskim rynku OZE mają elektrownie wiatrowe, wodne i biomasa. Intensywny rozwój fotowoltaiki, zwłaszcza w sektorze mikroinstalacji może uczynić ją w najbliższym czasie drugą (po lądowej energetyce wiatrowej) technologią OZE w Polsce.

Energia słońca

Energia słoneczna jest powszechnie dostępnym, ekologicznie czystym i najbardziej naturalnym z istniejących źródeł energii. Najefektywniej może być wykorzystana lokalnie, zaspokajając zapotrzebowanie na ciepłą wodę użytkową i ogrzewanie pomieszczeń. Dużą zaletą jest jej łatwa adaptacja, zwłaszcza do celów gospodarstwa domowego.

Praktyczne wykorzystanie energii promieniowania słonecznego wymaga oszacowania potencjalnych i rzeczywistych zasobów energii słonecznej na danym obszarze i parametryzacji warunków meteorologicznych dostosowanych do potrzeb technologii przetwarzania energii promieniowania słonecznego w energię elektryczną lub ciepłą.

Istotny wpływ na ilość promieniowania słonecznego, jaka dociera do Ziemi, ma przejrzystość powietrza. Parametr przezroczystości powietrza ulega wahaniom w ciągu dnia w zależności od warunków meteorologicznych. Ponadto, zmniejszenie przejrzystości powietrza, może być wywołane również przez zawieszone w nim liczne cząsteczki pyłu i dymu.

Rysunek 4 Średnie roczne sumy usłonecznienia h/rok

Źródło: www.klimat.imgw.pl (Klimat Polski 2022, dostęp 30.03.2026)

Gmina Łękawica położona jest na obszarze rejonu południowego, gdzie średnioroczna suma promieniowania słonecznego wynosi 950-1000 kWh/m², natomiast średnie sumy usłonecznienia w ciągu roku wahają się w granicach

⁹ PSG Sp. z o.o. – pismo nr PSGZA.RODZ.OA.422.164.26 z dnia 09.02.2026 r.

1900-2100 h/rok. Powyższe warunki sprawiają, że na obszarze gminy istnieją dobre warunki dla rozwoju energetyki słonecznej. Preferowanym kierunkiem rozwoju energetyki słonecznej powinno być zatem instalowanie indywidualnych małych instalacji solarnych i fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej.

Preferowanym kierunkiem rozwoju energetyki słonecznej powinno być zatem instalowanie indywidualnych małych instalacji fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej, których z związku z możliwością uzyskania dotacji z programu „Mój Prąd” lub z programu Czyste Powietrze jest na terenie gminy coraz więcej.

Według danych Spółki TAURON Dystrybucja S.A. na dzień 10.03.2026 roku na terenie gminy zainstalowanych jest:

- 30 instalacji fotowoltaicznych z mocą zainstalowaną przekraczającą 10 kW, o łącznej mocy zainstalowanej 0,79 MW
- 340 instalacji fotowoltaiczne z mocą zainstalowaną mniejszą lub równą 10 kW, o łącznej mocy zainstalowanej 2,03 MW¹⁰.

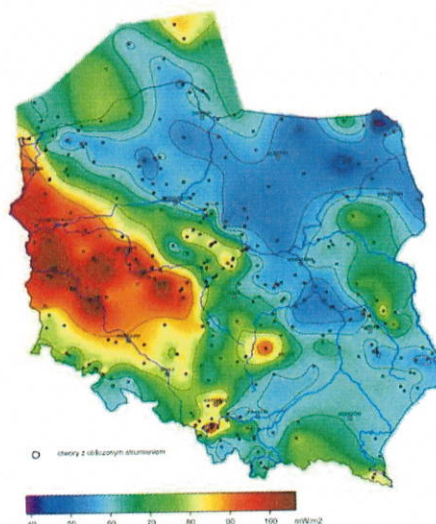
Energia Ziemi

Źródłem energii geotermalnej jest wewnątrz Ziemi o temperaturze około 5 400°C, generujące przepływ ciepła w kierunku powierzchni. W celu wydobywania wód geotermalnych na powierzchnię wykonuje się odwierty do głębokości zalegania tych wód. W pewnej odległości od otworu czerpального wykonuje się drugi otwór, którym wodę geotermalną po odebraniu od niej ciepła, wtłacza się z powrotem do złoża. Wody geotermalne są z reguły mocno zasolone, jest to powodem szczególnie trudnych warunków pracy wymienników ciepła i innych elementów armatury instalacji geotermalnych. Z uwagi na zróżnicowany poziom energetyczny płynów geotermalnych (w porównaniu do klasycznych kotłowni) można je wykorzystywać:

- do ciepłownictwa (m.in.: ogrzewanie niskotemperaturowe i wentylacja pomieszczeń, przygotowanie ciepłej wody użytkowej),
- do celów rolniczo-hodowlanych (m.in.: ogrzewanie upraw pod osłonami, suszenie płodów rolnych, ogrzewanie pomieszczeń inwentarskich, przygotowanie ciepłej wody technologicznej, hodowla ryb w wodzie o podwyższonej temperaturze),
- w rekreacji (m.in.: podgrzewanie wody w basenie),
- przy wyższych temperaturach do produkcji energii elektrycznej.

W zależności od głębokości, z której eksploatowana jest energia geotermalna, wyróżnia się:

- geotermię płytką (niskiej entalpii) – wykorzystującą energię cieplną gruntu z głębokości do ok. 100 m za pomocą pomp ciepła,
- geotermię głęboką (wysokiej entalpii) – pozyskującą energię cieplną z wnętrza Ziemi, z głębokości kilku kilometrów.

Rysunek 5 Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski

Źródło: <https://www.mos.gov.pl/> (Szewczyk & Gientka, 2009) (dostęp dnia 30.03.2026r.)

¹⁰ TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku-Białej – pismo nr TD26-02-0653861-03 z dnia 10.03.2026 r.

Analizując powyższą mapę rozkładu gęstości strumienia ciepłego można stwierdzić, iż budowa instalacji geotermalnych wysokiej entalpii w gminie Łękawica jest nieuzasadniona. Według mapy gęstość strumienia ciepłego w rejonie gminy wynosi maksymalnie 60-70 mW/m². Potencjał ten jest mały, zaś pozyskanie energii geotermalnej wiąże się z koniecznością poniesienia wysokich nakładów inwestycyjnych.

Należy zaznaczyć, że eksploatacja energii geotermalnej powoduje również problemy ekologiczne, z których najważniejszy polega na kłopotach związanych z emisją szkodliwych gazów uwalnianych się z płynu. Dotyczy to przede wszystkim siarkowodoru (H₂S), który powinien być pochłonięty w odpowiednich instalacjach, podrażających koszt produkcji energii. Inne potencjalne zagrożenia dla zdrowia powoduje radon (produkt rozpadu radioaktywnego uranu) wydobywający się wraz z parą ze studni geotermalnej.

Na terenie całej gminy można wykorzystać geotermię płytka przy zastosowaniu indywidualnych pomp ciepła. Pompa ciepła jest urządzeniem przenoszącym ciepło z ogólnie dostępnego środowiska cechującego się niewyczerpalnymi zasobami energii, tj. gruntu, wody lub powietrza (dolne źródło ciepła) do górnego źródła ciepła w postaci ciepła o wyższej temperaturze.

Biogaz

Najczęściej stosowanymi substratami do produkcji biogazu rolniczego są nawozy naturalne, wśród których wymienić należy gnojowicę oraz obornik. Obliczenie możliwego zysku energetycznego z biomasy pochodzącej z hodowli zwierząt opiera się na wskaźniku wielkości produkcji biogazu oraz wykorzystaniu liczby sztuk dużych zwierząt. W tabeli poniżej przedstawiono wskaźnik wielkości produkcji biogazu w przeliczeniu na sztuki duże zwierząt.

Tabela 6 Wskaźnik wielkości produkcji biogazu w przeliczeniu na sztuki duże [m³/SD/d]

Bydło	Trzoda chlewna	Drób
1,5	1,5	3,75

Źródło: Odchody zwierząt jako substrat dla biogazowni [<http://bio-gazownie.edu.pl/>] (dostęp dnia 30.03.2026r.)

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę zwierząt w gospodarstwach na terenie Gminy Łękawica. Zakładając, że z 1m³ biogazu można wyprodukować 2,1 kWh energii elektrycznej (przy zakładanej sprawności układu 33%) potencjał energetyczny przedstawia się następująco:

Tabela 7 Pogłowie zwierząt gospodarskich na terenie Gminy Łękawica oraz produkcja biogazu

Rodzaj zwierząt	Liczba zwierząt* [szt.]	Biogaz [m ³ /rok]	Produkcja energii [MWh/rok]
Bydło	52	78	0,164
Trzoda chlewna	14	21	0,044
Drób	1 746	6 547,50	13,750
SUMA		6 646,50	13,958

Źródło: Powszechny Spis Rolny 2020 (dostęp dnia 30.03.2026r.)

Jak ukazuje powyższa tabela biogaz i energię elektryczną można pozyskać głównie wykorzystując kurze odchody. Potencjał energetyczny nawozów naturalnych jest niewielki i wynosi jedynie niecałe 14 MWh/rok. Biorąc pod uwagę trudności z zebraniem całości zwierzęcych odchodów przyjęto redukcję zysku energetycznego o 40 %.

Na chwilę obecną na terenie gminy Łękawica nie ma zlokalizowanych przemysłowych źródeł wytwarzania energii z biomasy lub biogazu rolniczego.

4.1.2. Analiza SWOT

Ochrona klimatu i jakości powietrza	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
możliwość podłączenia do sieci gazowej brak dużych zakładów przemysłowych zanieczyszczających powietrze nakłady na bieżące modernizacje i remonty dróg	niska efektywność energetyczna części budynków niska świadomość społeczna dotycząca racjonalnego wykorzystania energii i źródeł odnawialnych część dróg w złym stanie technicznym

SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
zainteresowanie mieszkańców wykorzystaniem nowoczesnych źródeł energii i OZE coraz niższy koszt instalacji odnawialnych źródeł energii możliwe dofinansowanie z programów rządowych realizacja POP oraz tzw. uchwały antysmogowej	możliwy napływ zanieczyszczeń spoza granic gminy brak środków na finansowanie inwestycji słabe zainteresowania mieszkańców odnawialnymi źródłami energii i odchodzeniem od paliw stałych przyrost liczby pojazdów poruszających się w obrębie gminy

Źródło: opracowanie własne

4.1.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu ochrony klimatu i jakości powietrza

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647, z późn. zm.) ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane,
- zmniejszanie i utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej poziomów docelowych albo poziomów celów długoterminowych lub co najmniej na tych poziomach.

Ocenę jakości powietrza na terenie Gminy Łękawica przeanalizowano w oparciu o dane z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska - dane ze stacji pomiarowej zlokalizowanej w Żywcu. Na tej podstawie można stwierdzić, iż w ostatnich latach ulegała ona poprawie i odpowiada ona obowiązującym normom.

W ostatnich latach mieszkańcy gminy brali udział w programach realizowanych przez Gminę Łękawica i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach (Czyste Powietrze), dzięki czemu w ostatnich latach wymieniano nieekologiczne źródła ciepła oraz prowadzono termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych.

Wpływ na złą jakość powietrza w mieście niewątpliwie ma kilka czynników, w tym nadmierne straty energetyczne związane m.in. z brakiem izolacji cieplnej budynków. Znaczną emisję charakteryzuje również spalanie paliw w pojazdach, co związane jest z ich ilością, złym stanem technicznym oraz niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą towarzyszącą ciągom komunikacyjnym.

Analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla gminy mogą być niewystarczające środki finansowe na modernizację i budowę infrastruktury drogowej, jak również słabe zainteresowanie mieszkańców i przedsiębiorców działaniami zmniejszającymi energochłonność budynków i wymianą źródeł ciepła na ekologiczne.

Poprawa jakości powietrza w kolejnych latach powinna nastąpić poprzez realizację działań naprawczych, zaplanowanych w ramach Programu ochrony powietrza w odniesieniu do wszystkich źródeł emisji. Efektem realizacji Programu powinno być zmniejszenie wielkości emisji zanieczyszczeń emitowanych do powietrza, głównie ze źródeł powierzchniowych, a także komunikacyjnych.

W zakresie emisji powierzchniowej, poza działaniami realizowanymi w ramach programów ochrony powietrza, a także działaniami Gminy Łękawica w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, największe znaczenie może mieć wprowadzanie norm na małe źródła energii oraz wymuszone przepisami działania na rzecz podniesienia efektywności energetycznej.

Działaniami, które pozwolą na redukcję emisji szkodliwych substancji, jak również podniesienie komfortu życia mieszkańców będą termomodernizacje budynków, modernizacja lokalnych i indywidualnych kotłowni, wymiana instalacji grzewczej oraz wprowadzenie energooszczędnego oświetlenia (w budynkach i na ulicach). W zakresie emisji liniowej możliwe jest jej znaczne zredukowanie poprzez podejmowanie działań na rzecz podniesienia efektywności energetycznej transportu. W związku z nasilającym się ruchem indywidualnym należy rozwijać transport publiczny.

4.2. Zagrożenia hałasem

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zagrożeń hałasem.

Tabela 8 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŁĘKAWICA NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028”			
Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Ograniczenie hałasu drogowego	Gminy Łękawica Zrealizowano pośrednio poprzez wykonane zadania opisane w rozdziale 4.1. W latach 2023-2025 nie budowano zabezpieczeń akustycznych wzdłuż dróg gminnych. ZDW w Katowicach W latach 2023-2025 w ciągu dróg wojewódzkich na terenie gminy Łękawica nie wykonywano oceny akustycznej. Nie modernizowano również ani nie budowano ekranów akustycznych. ZDP w Żywcu W 2022 roku zlecono wykonanie dokumentu pn.: „Strategiczna mapa hałasu dla dróg głównych w sieci dróg powiatowych na terenie powiatu żywieckiego”. W ramach badań prowadzono pomiary natężenia ruchu i pomiar emisji hałasu drogowego na odcinku drogi powiatowej nr 1413S Moszczanica - Gilowice - Ślemień - Lachowice. W wyniku przeprowadzonych pomiarów ustalono, że poziom hałasu w porze dnia wynosi 68,8 dB, a dla pory nocy 63,0 dB. Na obszarze gminy Łękawica stwierdzono przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB dla pory dnia, które swym zasięgiem obejmują 3 budynki chronione akustycznie, z kolei dla pory nocy – 1 budynek chroniony akustycznie. W 2024 roku przeprowadzono badanie natężenia ruchu na drogach powiatowych, w tym na drodze powiatowej 1413S.	-
2.	Działania administracyjne mające na celu ograniczenie hałasu przemysłowego	Starosta Żywiecki W latach 2023-2025 nie wydano żadnej decyzji administracyjnej ustalającej dopuszczalny poziom hałasu emitowanego w związku z prowadzoną działalnością.	-
3.	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Gmina Łękawica Brak informacji o podjętych działaniach.	-
4.	Monitoring poziomów hałasu emitowanego przez przedsiębiorstwa	GIOŚ RWMŚ w Katowicach W latach 2023-2025 na terenie gminy Łękawica nie realizowano monitoringu poziomu hałasu w środowisku. WIOŚ w Katowicach w latach 2023-2025 nie przeprowadzał na terenie gminy kontroli przedsiębiorców w zakresie ochrony przed hałasem.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Łękawica

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 9 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POŚ w zakresie ochrony przed hałasem

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020*	Stan aktualny 2025
1	Poziom hałasu (wg. PMŚ)	brak pomiarów	brak pomiarów

* dane z poprzedniego POŚ

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ

4.2.1. Opis stanu obecnego

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu.

4.2.1.1. Hałas przemysłowy

Oddziaływanie akustyczne związane z działalnością gospodarczą na terenie Gminy Łękawica uwarunkowane jest emisją hałasu pochodzącą z działalności gospodarczych i zakładów (przemysłowych, wytwórczych i rzemieślniczych), które stanowią źródło emisji hałasu.

Działanie zakładów nie powinno powodować przekroczeń standardów, jakości środowiska i dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku poza teren, do którego prowadzący instalację ma tytuł prawny. Funkcjonowanie ich jest czasem źródłem konfliktów z mieszkańcami, gdyż przedsiębiorstwa te stwarzają uciążliwości i dyskomfort akustyczny. W takich sytuacjach mieszkańcy zgłaszają uciążliwości, co skutkuje kontrolą WIOŚ, a w przypadku przekroczeń przekazaniem sprawy do Starosty Powiatu Żywieckiego, co skutkuje wydaniem decyzji o dopuszczalnej emisji hałasu.

Funkcjonowanie małych zakładów jest niejednokrotnie źródłem konfliktów mieszkańców z przedsiębiorcami, gdyż zakłady te stwarzają uciążliwości i dyskomfort akustyczny. W takich sytuacjach mieszkańcy zgłaszają fakt uciążliwości do Urzędu Gminy, co skutkuje kontrolą, a w przypadku przekroczeń wydaniem decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku.

W 2023 roku opracowano „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego”. Program przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/3/4/2024 z dnia 10 czerwca 2024 r. Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. W programie dla obszaru Gminy Łękawica nie zaproponowano działań inwestycyjnych mających na celu ograniczenie oddziaływania hałasu przemysłowego.

Na terenie gminy Łękawica w latach 2024 roku, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach w ramach PMŚ przeprowadził badania stanu klimatu akustycznego na terenie jednego zakładu. Zgodnie z danymi zawartymi w bazie EHAŁAS (baza zawiera wyniki pomiarów hałasu przekazane do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska lub RWMS), na terenie gminy Łękawica w 2024 roku przeprowadzono pomiary hałasu przemysłowego dla 1 zakładu w 1 punkcie pomiarowym (pora dnia). Na podstawie uzyskanych wyników nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu¹¹.

Na terenie Gminy Łękawica jeden podmiot posiada decyzję Starosty Żywieckiego ustalającą dopuszczalny poziom hałasu¹².

W latach 2024-2025 Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na terenie gminy przeprowadził łącznie 2 kontrole w przedsiębiorstwach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. Nie prowadzono kontroli w zakresie ochrony przed hałasem¹³.

4.2.1.2. Hałas drogowy

Jednym z czynników wpływających na stan klimatu akustycznego na terenie gminy jest hałas komunikacyjny, do którego zalicza się hałas drogowy. Pod pojęciem hałasu drogowego rozumie się hałas pochodzący od środków transportu, jest to hałas typu liniowego. Z przeprowadzonych analiz wynika, że najbardziej uciążliwy jest hałas drogowy, generowany przez pojazdy samochodowe, który ma charakter ciągły i obejmuje swoim zasięgiem coraz większy obszar. Przez ostatnie lata liczba samochodów na drogach systematycznie rośnie, co powoduje wzrost emisji hałasu, nie tylko przez pojazdy osobowe, ale również przez pojazdy ciężarowe i motocykle.

Głównym źródłem emisji hałasu drogowego na terenie gminy są:

- drogi wojewódzkie – 14,00 km,
- drogi powiatowe – 10,94 km,
- drogi gminne – około 70,81 km.

Na drogach wojewódzkich i powiatowych jak również na obiektach mostowych w ciągu dróg wykonywane są coroczne przeglądy ich stanu technicznego na bazie których planowane są niezbędne prace remontowe do realizacji.

¹¹ DMŚ RWMS w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.12.2026 z dnia 18.03.2026 roku

¹² pismo Starostwo Powiatowe w Żywcu – pismo nr WOŚ.604.1.2026 z dnia 12.03.2026 roku

¹³ Pismo Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska

Odcinki dróg oraz mosty, które są w najgorszym stanie technicznym podlegają sukcesywnym remontom w miarę posiadanych przez zarządców dróg środków finansowych. Działania te są również realizowane poprzez remonty i modernizacje dróg gminnych oraz odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczących zagospodarowania terenów bezpośrednio usytuowanych w sąsiedztwie głównych dróg.

Układ komunikacyjny na terenie gminy, jakość dróg, wzrost zatłoczenia systemu drogowego, nakładanie się ruchu tranzytowego na ruch lokalny, lokalizacja zabudowy mieszkaniowej w bezpośredniej bliskości ciągów komunikacyjnych jest przyczyną emisji hałasu do środowiska. Obciążenie dróg na terenie Gminy Łękawica, szczególnie w sezonie letnim należy zaliczyć do wysokich.

Na ograniczanie oddziaływania hałasu ma niewątpliwy wpływ zieleń izolacyjna szczególnie wzdłuż dróg oraz na posesjach mieszkańców, co chroni mieszkańców przed hałasem okolicznych dróg i działalności w najbliższym sąsiedztwie. W ramach utrzymania zieleni przydrożnej, rosnącej w pasie dróg powiatowych wydawkowano środki na nasadzenia i wycinę drzew.

W 2023 roku opracowano „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego”. Program przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/3/4/2024 z dnia 10 czerwca 2024 r. Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. W programie dla obszaru Gminy Łękawica nie zaproponowano żadnych działań inwestycyjnych w zakresie ograniczenia hałasu drogowego.

W ramach PMŚ na terenie gminy Łękawica w latach 2024-2025 nie prowadzono pomiarów hałasu komunikacyjnego¹⁴.

4.2.1.3. Hałas kolejowy

W granicach gminy nie przebiega żadna linia kolejowa, dlatego problem hałasu kolejowego nie dotyczy gminy Łękawica.

4.2.2. Analiza SWOT

Zagrożenie hałasem	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
dobra dostępność komunikacyjna gminy atrakcyjne położenie gminy brak dużych przedsiębiorstw przyczyniających się do emisji hałasu	niezadowalający stan niektórych dróg zwiększająca się liczba pojazdów brak badań hałasu drogowego, co nie daje skali zagrożenia
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
realizacja corocznych inwestycji drogowych bieżące kontrole WIOŚ w przedsiębiorstwach	zwiększanie się ilości pojazdów może stwarzać dyskomfort akustyczny dla mieszkańców zamieszkujących tereny wzdłuż dróg

Źródło: opracowanie własne

4.2.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożeń hałasem

Hałas wpływa na jakość życia ludności, zwłaszcza na obszarach zurbanizowanych. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska.

Skrócona analiza SWOT wykazała, iż zagrożeniem dla gminy w sytuacji nasilającego się hałasu może być pogłębiający się dyskomfort mieszkańców szczególnie tych zamieszkujących tereny wzdłuż drogi krajowej oraz dróg powiatowych.

W sytuacjach przedsiębiorstw, z których działalnością nierozzerwalnie wiąże się emisja hałasu obowiązkiem przedsiębiorców jest minimalizacja hałasu poprzez wyciszanie zakładów i magazynów oraz maszyn i urządzeń przez zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych.

W związku z tym w harmonogramach realizacji zadań zapisano, iż ważnym zadaniem jest kontynuacja działań administracyjnych realizowanych w razie potrzeby przez Starostę Powiatu Żywieckiego polegających na wydawaniu decyzji o dopuszczalnej emisji hałasu.

¹⁴ DMŚ RWMŚ w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.12.2026 z dnia 18.03.2026 roku

Analiza SWOT wykazała, iż mocną stroną gminy jest jej dobra dostępność komunikacyjna. Na terenie gminy zlokalizowane są odcinki dróg: wojewódzkich, powiatowych i gminnych, które w ostatnich latach były modernizowane m.in. przez zarządców dróg. W kolejnych latach planowane są dalsze prace modernizacyjne.

W związku z takim stanem w harmonogramach realizacji zadań zapisano, iż zadaniami do realizacji są modernizacje dróg krajowej, powiatowych oraz gminnych. Zadania te zapisano w harmonogramie realizacji zadań własnych – do realizacji przez Gminę Łękawica oraz zadań monitorowanych do realizacji przez zarządców dróg.

Bardzo ważnym, ciągłym zadaniem do realizacji w każdej dziedzinie środowiskowej w tym także w zakresie hałasu jest edukacja ekologiczna. Zadanie to zapisano w harmonogramie realizacji zadań własnych do realizacji przez gminę, a finansowane ze środków własnych, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach lub innych źródeł zewnętrznych.

4.3. Pole elektromagnetyczne

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie pól elektromagnetycznych.

Tabela 10 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŁĘKAWICA NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028”			
Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego (poprzez zapisy ograniczające w miejscowych PZP)	Gmina Łękawica W obowiązujących na obszarze gminy miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego są zapisy dotyczące ustaleń dla modernizacji, rozbudowy i budowy sieci elektroenergetycznych, które są ciągle stosowane.	-
2.	Gromadzenie danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Powiat Żywiecki W latach 2023-2025 zgłoszono 2 nowe instalacje emitujące pola elektromagnetyczne na terenie gminy Łękawica.	2 nowe instalacje emitujące pola elektromagnetyczne
3.	Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych	GIOŚ RWMŚ w Katowicach W ramach realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska w 2023 roku, na terenie gminy przeprowadzono pomiary okresowe promieniowania elektromagnetycznego (PEM) w ramach monitoringu badawczo-go na terenie województwa śląskiego, w punkcie zlokalizowanym przy ulicy Żywieckiej. Uzyskany wynik półgodzinnych, ciągłych pomiarów znajdował się poniżej czułości sondy badawczej ($>0,7$ V/m). W latach 2024-2025 nie przeprowadzono pomiarów okresowych (monitoringowych) promieniowania elektromagnetycznego (PEM).	brak pomiarów w latach 2024-2025

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Łękawica

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 11 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POŚ w zakresie pól elektromagnetycznych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020*	Stan aktualny 2025
1.	Wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych (GIOŚ) [V/m]	brak pomiarów	brak pomiarów
2.	Liczba punktów z przekroczeniami norm oddziaływania pól elektromagnetycznych (GIOŚ) [szt.]	0	0

* dane z poprzedniego POŚ

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ, 2026 rok

4.3.1. Opis stanu obecnego

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są:

- linie przesyłowe wysokiego, średniego i niskiego napięcia,
- stacje transformatorowe, instalacje radiokomunikacyjne, takie jak:
 - stacje bazowe telefonii komórkowej,
 - stacje radiowe i telewizyjne.

Według ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647, z późn zm.) prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są:

- stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV,
- instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz,

są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Pomiary te wykonywane są:

- bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia;
- każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia.

Wyniki pomiarów przekazuje się Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Łączna długość napowietrznych i kablowych linii energetycznych na terenie gminy Łękawica wynosi 102,963 km.

Podstawowym źródłem zasilania sieci średniego napięcia zlokalizowanej na terenie gminy jest stacja transformatorowa 110/15kV „GPZ Sporysz” zasilania pośrednio liniami 110 kV ze stacji 220/110 kV Poręba i Komorowice wyposażonych w autotransformatory 220/110 kV o mocy 160 MVA. Odbiorcy energii elektrycznej zasilani są przez napowietrzno – kablowe i kablowe sieci średniego napięcia, stacje transformatorowe SN/nN i linie niskiego napięcia.

Operatorem sieci dystrybucyjnej na terenie Gminy Łękawica jest spółka TAURON Dystrybucja S.A.

Według stanu na 31.12.2025 rok sieć energetyczna wraz z przyłączami wynosi 125,134 km, w tym:

- napowietrzna linia średniego ciśnienia SN – 29,837 km,
- kablowa linia średniego ciśnienia SN – 5,738 km,
- napowietrzna linia niskiego ciśnienia nN – 58,781 km,
- kablowa linia niskiego ciśnienia nN – 31,378 km.

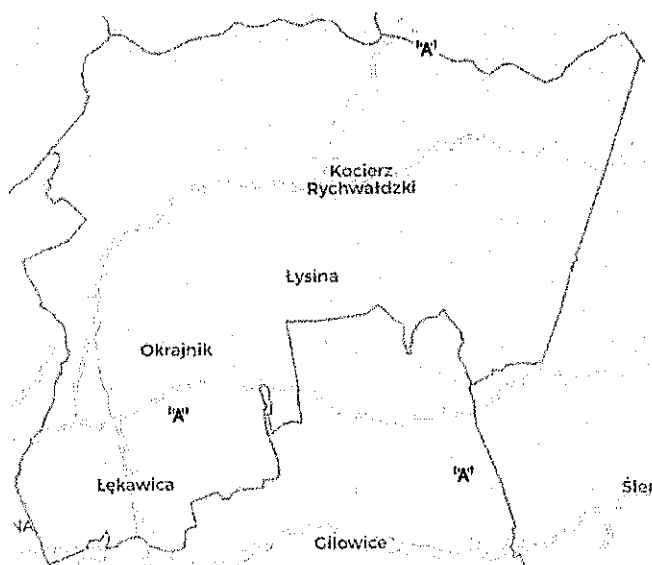
Na terenie gminy zlokalizowanych jest ponadto 37 szt. stacji transformatorowych, w tym:

- 34 szt. stacji transformatorowych stanowiących własność TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku-Białej,
- 3 szt. stacji transformatorowych stanowiących własność odbiorców¹⁵.

Źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego są tu także 5 anten telefonii komórkowej zlokalizowanych na 2 stacjach bazowych telefonii komórkowej (według bazy danych Btsearch)¹⁶.

¹⁵ TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Bielsku-Białej – pismo nr TD26-02-0653861-03 z dnia 10.03.2026 roku

¹⁶ <http://beta.btsearch.pl>

Rysunek 6 Lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Łękawica

Źródło: www.si2pem.gov.pl (dostęp dnia 31.03.2026r.)

W 2019 roku został zniesiony obowiązek pozwoleń na lokalizację instalacji emitującej pola elektromagnetyczne, aktualnie niezbędne jest tylko zgłoszenie nowej lub modernizowanej instalacji do Urzędu Gminy Łękawica. Wójt Gminy Łękawica prowadzi Rejestr instalacji mogących oddziaływać na środowisko, których emisja nie wymaga pozwolenia. 4 przedsiębiorstwa z terenu gminy dokonały zgłoszeń instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne (w tym 1 podmiot w 2025 roku)¹⁷.

Zadania w zakresie oceny poziomów promieniowania elektromagnetycznego i ich zmian dokonuje od 2019 roku Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiary monitoringowe promieniowania elektromagnetycznego prowadzone są w cyklach trzyletnich, łącznie w 135 punktach pomiarowych (po 45 w każdym roku) rozmieszczonych na terenie całego województwa śląskiego. Rok 2020 był ostatnim rokiem, w którym monitoringowe badania PEM realizowane były w trzyletnich cyklach – na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2007 nr 221 poz. 1645). Od 2021 roku obowiązuje nowe rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020 poz. 2311), które znacznie zmieniło system monitoringowy pomiarów PEM w Polsce.

Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, wyznacza się aktualnie dla każdego województwa w ramach państwowego monitoringu środowiska dla stałej sieci monitoringu oraz dla monitoringu badawczego.

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznacza się w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców - 1 punkt pomiarowy,
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców - 2 punkty pomiarowe
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców - 3 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe, powyżej 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców - w każdym mieście.

W ramach monitoringu badawczego wyznacza się jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej, dla czteroletniego cyklu pomiarowego.

W ramach realizacji PMŚ na terenie gminy Łękawica, w 2023 roku przeprowadzono pomiary okresowe (monitoringowych) promieniowania elektromagnetycznego (PEM) w jednym punkcie pomiarowym. Wyniki

¹⁷ pismo Starostwo Powiatowe w Żywcu – pismo nr WOŚ.604.1.2026 z dnia 12.03.2026 roku

pomiarów w badawczej sieci monitoringu wykazały, że pomiar w punkcie pomiarowym w gminie Łękawica był poniżej progu czułości sondy pomiarowej, tj. $<0,7 \text{ V/m}^{18}$.

W ramach realizacji zadań PMŚ na terenie gminy Łękawica, w latach 2024-2025 nie przeprowadzono pomiarów okresowych (monitoringowych) promieniowania elektromagnetycznego (PEM).

4.3.2. Analiza SWOT

Pola elektromagnetyczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
na terenie gminy i w całym województwie śląskim brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania	stale zwiększający się zasięg sieci kablowych i bezprzewodowych w okolicy, co docelowo może powodować przekroczenia dopuszczalnych poziomów promieniowania
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
dalsze badania poziomu promieniowania	możliwość zwiększenia się poziomu promieniowania elektromagnetycznego

Źródło: opracowanie własne

4.3.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie pól elektromagnetycznych

Instalacjami emitującymi pola elektromagnetyczne są przede wszystkim linie przesyłowe wysokiego i średniego napięcia, stacje transformatorowe oraz instalacje radiokomunikacyjne. W związku z presją mieszkańców na rozwój zasięgu linii elektroenergetycznych oraz zasięgu telefonii komórkowej powstaje coraz większa liczba instalacji emitujących promieniowanie elektromagnetyczne.

Podstawowym elementem ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest informacja o występujących poziomach pól. Informacje takie przekazuje do publicznej wiadomości GIOS prowadząc pomiary w ramach PMŚ.

Pomiary przeprowadzają także przedsiębiorstwa bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia i każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy urządzenia.

W ramach minimalizacji oddziaływania istniejących instalacji emitujących pola elektromagnetyczne zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie zgłoszenia instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne przedsiębiorstwa posiadające instalacje zgłaszają do Wójta Gminy Łękawica fakt oddania do eksploatacji instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne. Na podstawie tych zgłoszeń prowadzony jest Rejestr instalacji mogących oddziaływać na środowisko.

Zgodnie z przepisami prawnymi prowadzenie rejestru będzie kontynuowane w kolejnych latach.

Dla określenia aktualnych stanów promieniowania elektromagnetycznego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi corocznie według ustalonego harmonogramu na terenie całego województwa śląskiego badania poziomów promieniowania. Wyniki badań nie wykraczają poza dopuszczalne poziomy, niemniej jednak brakuje w miejscowych planach ograniczeń dla powstawania nowych instalacji, dlatego w perspektywie lat może nastąpić wzrost poziomu promieniowania.

¹⁸ Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2023 w województwie śląskim, GIOS

4.4. Gospodarowanie wodami

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarowania wodami.

Tabela 12 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŁĘKAWICA NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028” System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu, w tym wzmocnienie monitoringu wód	GIOŚ RWMS w Katowicach Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska realizowane było przez RWMS w Katowicach. Na terenie gminy Łękawica w latach 2023-2024 monitoring wód powierzchniowych prowadzono na dwóch JCWP, tj.: - PLRW20002221327999 – Zb. Tresna – stwierdzono dobry stan chemiczny - PLRW20000421327899 – Łękawka – stwierdzono zły stan chemiczny. Na terenie Gminy Łękawica nie ma wyznaczonych punktów pomiarowych do oceny JCWPd. W latach 2024-2025 realizowano monitoring operacyjny stanu chemicznego wód podziemnych, którym objęte były JCWPd zagrożone nieosiągnięciem określonych dla nich celów środowiskowych. W najbliższej odległości do granic gminy prowadzone są badania w punktach sieci krajowej Id Monitoring: 689 Czernichów (gmina Czernichów) oraz 691 Żywiec (gmina Żywiec). W obu JCWPd stwierdzono I klasę wód.	monitoring 2 JCWP
2.	Poprawa retencji wodnej, w tym prace związane z utrzymaniem i konserwacją rowów melioracyjnych	WFOŚiGW w Katowicach W 2023 roku w ramach Programu „Moja Woda” mieszkańcy gminy Łękawica złożyli 2 wnioski o uzyskanie dofinansowania na zakup i montaż zbiorników retencjonujących wody opadowe i roztopowe:	-
3.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Łękawica Działania edukacyjne w zakresie gospodarowania i ochrony wód powierzchniowych, podziemnych prowadzona jest przy okazji działań prowadzonych w zakresie ochrony powietrza, ochrony przed hałasem czy gospodarki odpadami.	-
4.	Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	PGW WP RZGW w Krakowie W 2023 roku zrealizowano następujące zadania: - Interwencyjne usuwanie drzew stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa na terenie działania Zarządu Zlewni w Żywcu. Wartość zadania: 5 449,79 zł. - Usuwanie drzew – 42 sztuki wraz z zrębkowaniem i transportem dłużnicy. Wartość zadania: 6 070,45 zł. W 2024 roku wykonano remont zapory przeciwrumowiskowej na potoku Słupny w km 0+360 w m. Kocierz Moszczanicki. Wartość zadania: 38 514,61 zł. Dodatkowo prowadzone były roboty na potoku Łękawka dotyczące ręcznej likwidacji 2 drzew oraz usunięcia rumoszu rzeczno. Prowadzono również roboty na potoku Kocierzanka w Łękawicy, polegające na usunięciu 7 powalonych drzew z koryta potoku. W 2025 roku wykonano usługi interwencyjne związane z wycinką drzew stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa na terenie działania Zarządu Zlewni w Żywcu. W ramach zadania usunięto	prace interwencyjne, remont zapory

		3 szt. drzew w rejonie potoku bez nazwy w m. Kocierz Moszczanicki. Wartość zadania: 1 920,24 zł.	
5.	Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Gmina Łękawica Zadanie realizowane pośrednio poprzez przekazywanie środków na zakup wyposażenia dla jednostek ochotniczych straży pożarnych.	
6.	Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne	Gmina Łękawica Zadanie realizowane jest na bieżąco. W obowiązujących miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego części gminy Łękawica, przyjętym uchwałą Rady Gminy Łękawica nr XXVIII/199/13 z dnia 25 kwietnia 2013 roku oznaczono teren szczególnego zagrożenia powodzią oraz wprowadzono następujące zapisy: W celu ochrony przed skutkami powodzi oraz zachowania warunków ochrony wód oraz umożliwienia dostępu do wody i prowadzenia robót remontowych i konserwacyjnych ustala się: - na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, oznaczonych na rysunku planu symbolem graficznym - zgodnie z ustawą „Prawo wodne” zabrania się wykonywania robót oraz czynności, które mogą utrudnić ochronę przed powodzią, a w szczególności: - wykonywania urządzeń wodnych oraz wznoszenia innych obiektów budowlanych, - sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmocnienia brzegów, obwałowań lub odsypisk, - zmiany ukształtowania terenu nie związanej z utrzymaniem wód; - na terenach zabudowy sąsiadujących z powierzchniowymi wodami płynącymi należy zachować: - odległość obiektów kubaturowych: - co najmniej 10 metrów od górnej krawędzi skarpy brzegowej cieku (dla wód stanowiących własność Skarbu Państwa) - co najmniej 5 metrów od górnej krawędzi skarpy brzegowej cieku (dla wód pozostałych), - odległość ogrodzeń - co najmniej 1,5 m od linii brzegu wód publicznych.	zrealizowane zostało zrealizowane w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego części gminy Łękawica

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Łękawica

Na terenie Gminy Łękawica w ramach dofinansowania z WFOŚiGW w Katowicach od 2020 roku prowadzony był Program Moja Woda. Program ten ma na celu ochronę zasobów wodnych oraz minimalizację zjawiska suszy w Polsce poprzez zwiększenie poziomu retencji na terenie nieruchomości z budynkiem mieszkalnym jednorodzinnym oraz wykorzystywanie zgromadzonych wód opadowych lub roztopowych, w tym dzięki rozwojowi zielono-niebieskiej infrastruktury. Dotacja z WFOŚiGW to maksymalnie 5 tysięcy złotych, przy czym nie więcej niż 80% kosztów zakupu, montażu i uruchomienia instalacji pozwalających na zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie nieruchomości objętej przedsięwzięciem. Otrzymane pieniądze można było przeznaczyć na: przewody odprowadzające wody opadowe (zebrane z rynien, wpustów do zbiornika nadziemnego, podziemnego), zbiornik retencyjny podziemny lub nadziemny, oczko wodne, instalację rozsączającą lub elementy do nawadniania lub innego wykorzystania zatrzymanej wody. Na terenie Gminy Łękawica 4 Beneficjentów skorzystało z Programu „Moja Woda” na działania związane z zatrzymaniem wody opadowej w obrębie nieruchomości¹⁹.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

¹⁹ WFOŚiGW – pismo nr PR.076.14.2026.MK z dnia 19 marca 2026 roku

Tabela 13 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie ochrony przed powodzią

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020*	Stan aktualny 2025
1.	Jakość wód podziemnych	I klasa	I klasa
2.	Jakość wód powierzchniowych	zły stan wód	zły stan wód

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GIOŚ, 2026 rok

* dane z poprzedniego POS

4.4.1. Opis stanu obecnego

Zarządzanie zasobami wodnymi zgodnie z Dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 roku ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej oraz wymaganiami zawartymi w ustawie z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne (Dz. U. 2025 r. poz. 960, z późn zm.) odbywa się w odniesieniu do jednolitych części wód. W obszarze tych jednolitych części wód odbywa się identyfikacja i analiza stanu, zagrożenia oraz planowanie działań mających na celu osiągnięcie przez poszczególne części wód celów środowiskowych.

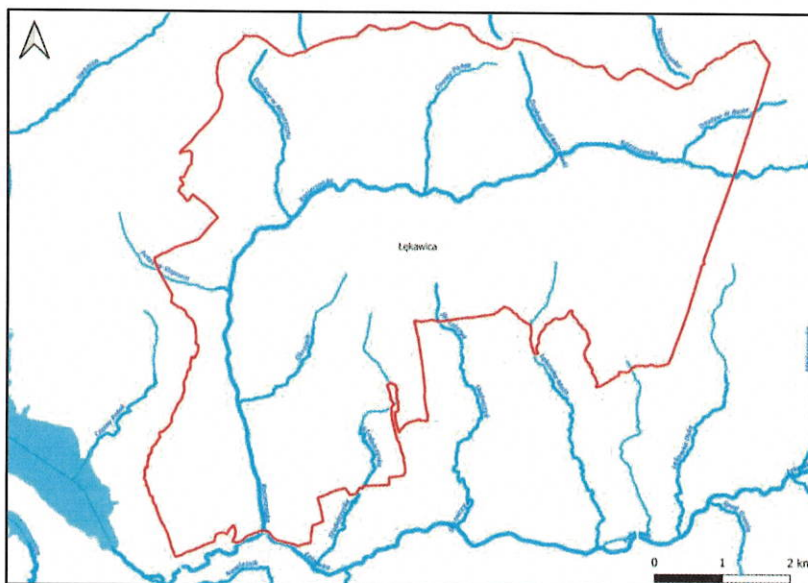
W latach 2023-2024 prowadzone były prace planistyczne kolejnego cyklu wynikającego z wdrażania Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej. Prowadzono działania zmierzające do opracowania drugiej aktualizacji Planów gospodarowania wodami, w tym w szczególności prowadzono półroczne konsultacje społeczne oraz przygotowywano projekt rozporządzenia w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, na terenie którego znajduje się Gmina Łękawica. W efekcie prac, dnia 24.02.2023 roku weszło w życie Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 roku w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. 2023 poz. 300).

Zaktualizowany plan obowiązuje na kolejny rok planistyczny, tj. na lata 2022-2027. Jest on wynikiem szczegółowych analiz związanych z korzystaniem z wód w tym identyfikacji presji antropogenicznych mających wpływ na wody. W wyniku tych analiz w odniesieniu do poszczególnych jednolitych części wód w celu zachowania lub poprawy ich stanu sporządzono programy działań naprawczych.

4.4.1.1. Wody powierzchniowe

Obszar Gminy Łękawica leży w zlewni rzeki Wisły, którą stanowi prawobrzeżny fragment dorzecza ujściowego Soły, mającej swoje źródła w Beskidzie Żywieckim.

Teren gminy leży w zlewni rzeki Łękawki oraz jej dopływu Kocierzanki. Ponadto w granicach Gminy płyną liczne bezimienne dopływy zasilające powyższe rzeki. Rzeka Łękawka o całkowitej długości 17,4 km jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Soły, jej zlewnia zajmuje powierzchnię ok. 94,5 km². Natomiast rzeka Kocierzanka jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Łękawki i ma długość 14,8 km, a jej powierzchnia zlewni wynosi ok. 40 km². Ponadto w granicach Gminy płyną liczne bezimienne dopływy V i VI rzędu zasilające Kocierzankę i Łękawkę.

Rysunek 7 Wody powierzchniowe w rejonie gminy Łękawica

Źródło: wody.isok.gov.pl (dostęp 02.04.2026r.)

Zgodnie z Mapą Podziału Hydrograficznego Polski na obszarze Gminy Łękawica występuje 11 cieków wyróżnionych (tj. cieków stałych, naturalnych lub sztucznych, dla których wyznaczono zlewnie, nadano unikalny identyfikator hydrograficzny oraz nazwę) o łącznej długości 30,08 km, w tym:

- Dopływ spod Karczówki – odcinek o długości 1,73 km,
- Dopływ w Basie – odcinek o długości 1,38 km,
- Cisowy Potok – odcinek o długości 2,57 km,
- Dopływ w Miasteczku – odcinek o długości 2,83 km,
- Potok w Słupnem – odcinek o długości 1,13 km,
- Okrajnik – odcinek o długości 2,77 km,
- Skotniczyk – odcinek o długości 0,59 km,
- Łękawka Mała – odcinek o długości 1,41 km,
- Dopływ ze Starego Dworu – odcinek o długości 0,09 km,
- Stodołczyska – odcinek o długości 2,96 km,
- Kocierzanka – odcinek o długości 12,62 km.

Na ww. obszarze występują również cieków niewyróżnione tj. takie, dla których w zasobach Systemu Informacyjnego Gospodarowania Wodami (SIGW) nie ma informacji potwierdzających ich charakter (mogą to być cieków naturalne bądź np. rowy odwadniające) w łącznej długości 107,47 km.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie nie są administratorem urządzeń melioracji wodnych, prowadzą natomiast ewidencję urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów na podstawie art.196 ust.14 ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku Prawo wodne (Dz. U. 2025 r., poz. 960 z późn zm.). Zgodnie z art. 205 ww. ustawy utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych należy do zainteresowanych właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy - do tej spółki lub tego związku spółek wodnych²⁰.

4.4.1.2. Monitoring rzek w rejonie Gminy Łękawica

Zgodnie z ustawą Prawo wodne celem prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych jest pozyskanie informacji o stanie wód w dorzeczeniach dla potrzeb planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągnięcia celów środowiskowych. Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (RDW), badania prowadzi się w 6-letnich cyklach Planów Gospodarowania Wodami (PGW).

²⁰ pismo PGW WP RZGW w Krakowie – pismo nr K.ROA.0144.43.2026.MO z dnia 24 marca 2026 roku

Program monitoringu wód powierzchniowych przygotowuje się na okres 6 lat. Obecnie obowiązuje cykl monitoringu na lata 2022-2027. Opracowany program ma charakter wstępny i będzie podlegał corocznej aktualizacji.

Monitoring wód powierzchniowych prowadzony jest w jednolitych częściach wód powierzchniowych zgodnie z podziałem określonym w obowiązujących planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (PGW), w przypadku gminy Łękawica w PGW na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300). Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) to jednostki wydzielone na potrzeby gospodarowania wodami, które są oddzielnymi i znaczącymi elementami wód powierzchniowych, przy czym większe cieki mogą być podzielone na mniejsze odcinki. Wszystkie JCWP badane były w punktach reprezentatywnych, zlokalizowanych na ich zamknięciu. Ocena wód wykonana dla punktu reprezentatywnego jest oceną całej JCWP. Obszar Gminy Łękawica obejmuje powierzchnię 2 JCWP, należących do dorzecza Wisły, regionu wodnego Górnej-Zachodniej Wisły²¹. Wszystkie JCWP są objęte badaniami monitoringowymi i były badane w latach 2023-2025.

Zgodnie z obowiązującym systemem prawnym (rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 roku w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. poz. 1475 z 2021 r.)) klasyfikację stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych oraz oceny stanu jednolitych części wód powierzchniowych dokonuje się nie rzadziej niż co 3 lata, na podstawie najbardziej aktualnych wyników badań z ostatnich 6 lat. Corocznie wykonywana jest klasyfikacja elementów fizykochemicznych, biologicznych, hydromorfologicznych oraz klasyfikacja wskaźników stanu chemicznego²².

Zgodnie z wytycznymi cyklu planistycznego 2022-2027 oraz obowiązującym podziałem wód powierzchniowych na jednolite części wód powierzchniowych obszar terenu Gminy Łękawica położony jest w zasięgu 2 jednolitych części wód powierzchniowych. Wszystkie JCWP objęte są badaniami w ramach programu Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) realizowanego w latach 2022-2027:

- PLRW20000421327899 Łękawica,
- PLRW20002221327999 Zbiornik Tresna.

Zakres prowadzonych badań jest uzależniony od realizowanego programu badawczego i w poszczególnych punktach pomiarowych obejmuje zróżnicowaną ilość badanych wskaźników jakości wody. Ostatnia ocena wód wykonana została w 2025 roku i obejmowała okres lat 2019-2024. Ocena ta wykazała dobry stan wód w JCWP Zbiornik Tresna i zły stan wód w JCWP Łękawica. Zweryfikowane dane oraz klasyfikacja elementów fizykochemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych oraz klasyfikacja wskaźników stanu chemicznego będą dostępne po 30 czerwca 2026 r.

Poprzednia klasyfikacja i ocena stanu wód została wykonana w 2022 roku, na podstawie danych pomiarowych zebranych w poprzednim cyklu planistycznym za lata 2016 - 2021. Monitoring jakości wód powierzchniowych prowadzono w obu JCWP na terenie gminy Łękawica:

- PLRW20002221327999 Zbiornik Tresna
 - stan/potencjał ekologiczny **dobry**,
 - stan chemiczny **dobry**,
 - aktualny stan **dobry**,
- PLRW20001221327899 Łękawica
 - stan/potencjał ekologiczny **umiarkowany**,
 - stan chemiczny **poniżej stanu dobrego (PSDs)**,
 - aktualny stan **zły**.

4.4.1.3. Wody podziemne

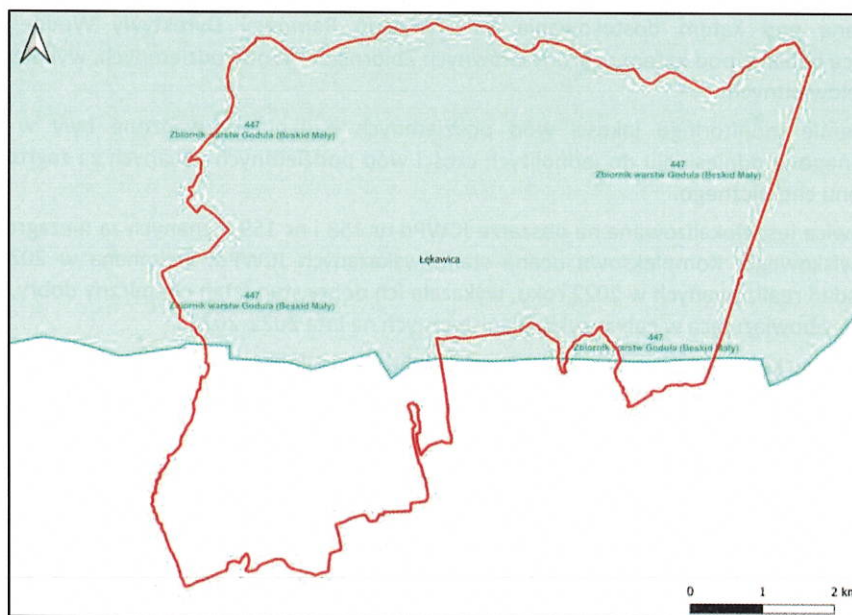
Według Mapy Hydrogeologicznej (Kotlicka G., Wagner J., Mapa Hydrogeologiczna Polski w skali 1: 200000, ark. Cieszyn, WG, Warszawa, 1986 roku) teren Gminy Łękawica wchodzi w skład Regionu Karpackiego XXIII, podregion zewnętrzkarpicki XXIII 1, w którym wody szczelinowe, w małym stopniu również szczelinowo-porowe znajdują się w utworach fliszowych trzeciorzędu. Wodonośność jest ograniczona. Na obszarze, gdzie zaznacza się mniejszy udział piaszczowców, a większy utworów łupkowych wydajność wynosi z reguły do 2 m³/h. W seriach piaszczowców gruboławicowych wydajność dochodzi do 5 m³/h, sporadycznie więcej, szczególnie w strefach dyslokacyjnych. Wody są miejscami zmineralizowane (Cl, H₂S). Wody porowe usytuowane są w utworach czwartorzędu. W dolinach rzecznych znajdują się żwir, piasek i mułki. Wydajność wynosi do 30 m³/h. Poza dolinami zwykle woda nie występuje.

²¹ pismo DMS RWMŚ w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.12.2026 z dnia 18 marca 2026 roku

²² pismo DMS RWMŚ w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.12.2026 z dnia 18 marca 2026 roku

Wody gruntowe na terenie gminy występują na zboczach górskich w postaci źródeł o charakterze szczelinowym i zwierzelinowym. Wody te występują w osadach rzecznych na kilkumetrowej głębokości. Pochodzą one z infiltracji wód opadowych w powiązaniu z wodami płynącymi w korycie rzecznym. Zasoby te należą do czwartorzędowego Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych nr 446 „Dolina rz. Soły”, którego powierzchnia wynosi 44,4 km². Z obszaru LZWP wyłączono zbiorniki Tresna i Porąbka. Na obszarze zbiornika wyróżniono dwa poziomy wodonośne: aluwialny poziom czwartorzędowy oraz poziom fliszowy połączone ze sobą więzią hydrauliczną. W rejonie LZWP Dolina rzeki Soła, w części, gdzie nie ma czwartorzędowych osadów wodonośnych, wydzielono w utworach fliszowych LZWP Zbiornik Warstw Godula (Beskid Mały), w grubotawicowych piaskowcach należących do warstw godulskich.

Północna część gminy wraz z Kocierzem Rychwałdzkim położona jest na skraju fliszowego Lokalnego Zbiornika Wód Podziemnych nr 447 „Zbiornik Warstw Godula (Beskid Mały)”, którego powierzchnia wynosi 256 km². Średnia głębokość ujęć wody z tego zbiornika wynosi 60 m. Jakość tych wód odpowiada dobremu stanowi chemicznemu (I i II klasa), tzn. nadaje się do spożycia przez ludzi bez uzdatniania lub po prostym uzdatnieniu.

Rysunek 8 Lokalizacja LZWP na terenie gminy Łękawica

Źródło: <http://geologia.pgi.gov.pl> (dostęp 15.04.2026r.)

W ramach prac nad przygotowaniem drugiej aktualizacji Planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy (3 cykl planistyczny) państwowa służba hydrogeologiczna przeprowadziła przegląd granic JCWPd oraz aktualizację ich charakterystyk. Opracowano podział na 174 JCWPd, który obowiązuje w latach 2022-2027. Jest on oparty na podziale na 172 jednostki obowiązującym w latach 2016-2021.

Według ww. podziału Polski na jednolite części wód podziemnych obszar Gminy Łękawica znajduje się w obrębie dwóch jednolitych części wód podziemnych:

- nr 158 (PLGW2000158) – niezagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych,
- nr 159 (PLGW2000159) – niezagrożone ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych.

4.4.1.4. Monitoring wód podziemnych

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

Od 2022 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadza monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wszystkich 174 jednolitych części wód podziemnych wydzielonych na obszarze całego kraju.

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonano w 2019 roku, w oparciu o Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej

z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 roku, poz. 2148), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości.

Oraz dwa stany chemiczne wód ocenione na podstawie średniej wartości poszczególnych wskaźników ze wszystkich punktów zlokalizowanych w analizowanej JCWPd:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V).

W latach 2020-2024 badania wód podziemnych prowadzone były w oparciu o krajową sieć pomiarową modyfikowaną pod kątem dostosowania do wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej i sieć wojewódzką, uzupełniającą badania pod kątem ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, wykorzystywanych na terenie gminy do celów pitnych.

W podsystemie monitoringu jakości wód podziemnych badania prowadzone były w ramach monitoringu diagnostycznego w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych uznanych za zagrożone nie osiągnięciem dobrego stanu chemicznego.

Gmina Łękawica jest zlokalizowana na obszarze JCWPd nr 158 i nr 159, uznanych za niezagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego. Kompleksowa ocena stanu wskazanych JCWPd, wykonana w 2023 roku na podstawie wyników badań realizowanych w 2022 roku, wykazała ich dobry stan (stan chemiczny dobry, stan ilościowy dobry). Ocena ta jest obowiązująca w całym cyklu planistycznych na lata 2022-2027.

Na terenie Gminy Łękawica nie ma wyznaczonych punktów pomiarowych do oceny JCWPd.

W latach 2024-2025 realizowano monitoring operacyjny stanu chemicznego wód podziemnych, którym objęte były JCWPd zagrożone nieosiągnięciem określonych dla nich celów środowiskowych.

W najbliższej odległości do granic gminy prowadzone są badania w punktach sieci krajowej Id Monitoring:

- 689 Czernichów (gmina Czernichów) zlokalizowanym na JCWPd nr 158, oddalonym ok. 3,0 km w kierunku zachodnim,
- 691 Żywiec (gmina Żywiec) zlokalizowanym na JCWPd nr 158, oddalonym ok. 3,4 km w kierunku południowym.

Wskazane punkty były objęte badaniami w 2022 roku w ramach monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych. Monitoring diagnostyczny realizowany jest jednorazowo w całym cyklu planistycznym²³.

Kompleksowa ocena stanu JCWPd 158 została wykonana w roku 2023 na podstawie wyników badań realizowanych w 2022 roku.

Tabela 14 Klasyfikacja jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej w pobliżu Gminy Łękawica

Nr JCWPd	Numer punktu pomiarowego wg ID Monitoring	Gmina	Stratygrafia	Użytkowanie terenu	Końcowa klasa jakości 2022
158	689	Czernichów	K2	4. Zabudowa wiejska	I
158	691	Żywiec	PgPc	10. Lasy	I

Źródło: <https://mjawp.gios.gov.pl/> (dostęp dnia 13.04.2026r.)

4.4.1.5. Ochrona przed powodzią oraz skutkami suszy

Według Prawa wodnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 960, z późn zm.) przez powódź rozumie się czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, wywołane przez wezbranie wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

²³ DMŚ RWMŚ w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.12.2026 z dnia 18.03.2026 roku

Główne zagrożenie powodziowe jest wywoływane dużą prędkością płynącej wody i jej energią, która powoduje niszczenia ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem rzek, takich jak kładki, przepusty, mosty i in. przyczyną podtopień i powodzi są na ogół:

- bardzo intensywne opady burzowe (określane, jako oberwanie chmury), obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe (do kilku godzin) lokalne wezbrania wód,
- opady rozlewne tj. trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu (od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby), obejmujące większą część zlewni.

Od 1 stycznia 2018 roku, na podstawie ustawy Prawo Wodne z dnia 20 lipca 2017 roku (Dz. U. z 2025 r. poz. 960, z późn zm.), zostało utworzone Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Zgodnie z art. 527 ustawy Prawo Wodne, z dniem wejścia w życie ustawy należności, zobowiązania, prawa i obowiązki Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej oraz regionalnych zarządów gospodarki wodnej zostały przejęte przez Wody Polskie.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, które jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie. Jednakże przystosowanie terenów szybkiego reagowania w przypadku powodzi jak i stworzenie systemu ostrzegania i reagowania w przypadku zagrożenia powodziowego nie jest ustawowym zadaniem PGW WP. Opracowanie systemu wczesnego ostrzegania i alarmowania ludności o zagrożeniach jest elementem gminnych planów zarządzania kryzysowego, co na podstawie zapisów Ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 1153, 1436) pozostaje kompetencją wójta, burmistrza lub prezydenta gminy. Zgodnie z art. 31a Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 1153, z późn zm.) wójt/burmistrz/prezydent miasta jest organem odpowiedzialnym za opracowanie planów operacyjnych przed powodzią.

W latach 2016–2018 dokonano przeglądu i aktualizacji wstępnej oceny ryzyka powodziowego (aWORP) w II cyklu planistycznym. Została ona zrealizowana w ramach projektu POIS.02.01.00-00-0014/16, finansowanego ze środków Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, Oś priorytetowa II: Ochrona środowiska w tym adaptacja do zmian klimatu, Działanie 2.1 Adaptacja do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem i zwiększeniem odporności na klęski żywiołowe, w szczególności katastrofy naturalne oraz monitoring środowiska.

Na lata 2016–2022 został zaplanowany projekt pn.: „Przegląd i aktualizacja map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego” (aPZRP), którego całkowita wartość projektu wynosiła 63 929 386,0 zł. Publikacja zaktualizowanych PZRP dla obszaru dorzecza Wisły, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły nastąpiła 23 grudnia 2022 roku, a ich wejście w życie miało miejsce 23 marca 2023 roku.

Zaktualizowane i nowe mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego (zgodnie z art. 171 ust. 5 ustawy Prawo wodne) zostały podane do publicznej wiadomości przez ich umieszczenie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska i Klimatu w dniu 22 października 2022 r. Są one dostępne na Hydroportalu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Na terenie Gminy Łękawica, zgodnie z obowiązującymi od dnia 22 października 2020 r. mapami zagrożenia powodziowego (MZP) i mapami ryzyka powodziowego (MRP), o których mowa w art. 169 i 170 ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 960, z późn zm.) zostały wyznaczone obszary zagrożenia powodziowego od rzeki Łękawska i potoku Kocierzanka. Na mapach zagrożenia powodziowego przedstawiane są obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest:

- niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat) lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego,
- średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat),
- wysokie i wynosi 10% (raz na 10 lat).

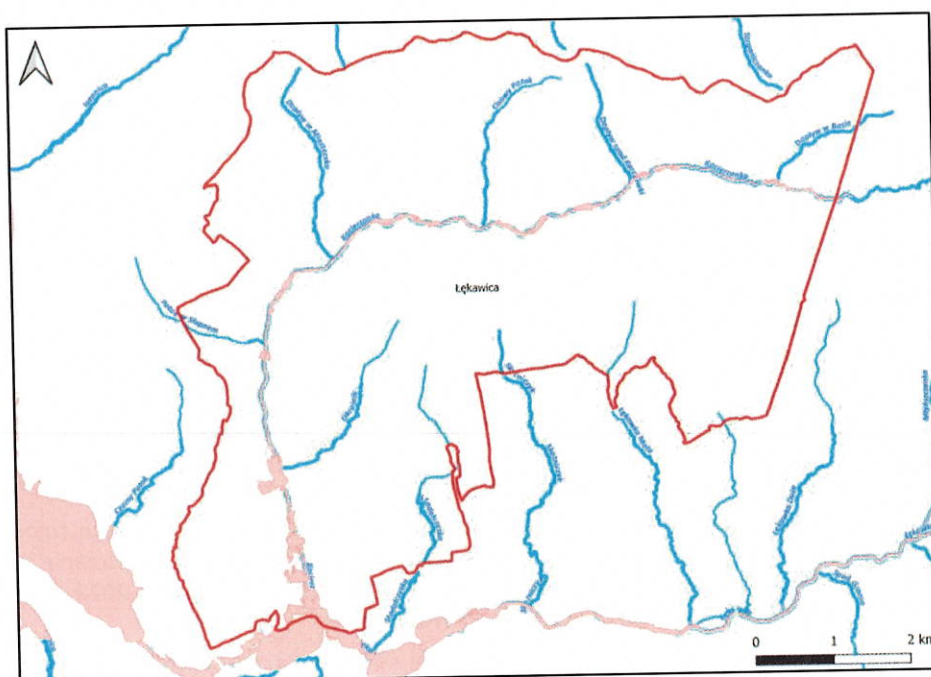
Obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie lub średnie określa się jako obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Mapy ryzyka powodziowego określają natomiast wartości potencjalnych strat powodziowych oraz przedstawiają obiekty narażone na zalanie w przypadku wystąpienia powodzi o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia.

Na obszarze gminy Łękawica nie ma systemu ostrzeżeń przeciwpowodziowych. System występuje na zaporze zbiornika Tresna oraz na budynku OSP we wsi Międzybrodzie Bialskie.

Na terenie Gminy Łękawica w ramach Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, którego realizacja nastąpiła 23 grudnia 2022 roku, a ich wejście w życie miało miejsce 23 marca 2023 r. do realizacji wskazane są następujące zadania:

- „Koncepcja zabezpieczenia przeciwpowodziowego od rzeki Kocierzanka w m. Łękawica, w gm. Łękawica” (Id działania: W_GZW_3154). Działanie obejmuje opracowanie koncepcji zabezpieczenia przeciwpowodziowego od rzeki Kocierzanka w m. Łękawica, w gm. Łękawica. Szczegółowe parametry inwestycji zostaną ustalone na etapie wykonania studium wykonalności. Termin realizacji zadania to lata: 2022-2027. Koszt realizacji działania: 0,4 mln zł;
- „Budowa prawostronnego muru oporowego wzdłuż koryta rzeki Kocierzanki w km 0+413 - 0+601” (Id działania: W_GZW_755). Działanie polega na budowie prawostronnego muru oporowego na rzece Kocierzanka w m. Łękawica. Szczegółowe parametry inwestycji zostaną ustalone na etapie wykonania studium wykonalności. Termin realizacji zadania to lata 2022-2027. Koszt realizacji działania: 0,7 mln zł;
- „Podwyższenie korpusu drogowego, spełniającego funkcję prawostronnego obwałowania na rzece Łękawka w km 6+270 - 6+670” (Id działania: W_GZW_729). Działanie polega na podwyższeniu korpusu drogowego wzdłuż rzeki Łękawki w m. Łękawica. Szczegółowe parametry inwestycji zostaną ustalone na etapie wykonania studium wykonalności. Termin realizacji zadania to lata: 2022-2027. Koszt realizacji działania: 3,4 mln zł.

Kolejna aktualizacja ww. Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły planowana jest w 2028 r, po wcześniejszej aktualizacji map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego w 2027 roku²⁴.

Rysunek 9 Obszary zagrożenia powodzią na terenie gminy Łękawica

Źródło: <https://wody.isok.gov.pl> (dostęp dnia 13.04.2026 r.)

Niewątpliwie gospodarka wodna to również działania ukierunkowane na przeciwdziałanie negatywnym skutkom suszy. Najszerzy zakres wrażliwości na różne rodzaje suszy przypisano do sektora rolnictwa oraz środowiska i zasobów przyrodniczych. Rolnictwo jest wrażliwe na suszę glebową, zwaną też rolniczą, niemniej susza atmosferyczna również może skutkować zmniejszeniem plonów.

Susza to jedno z najbardziej dotkliwych, a zarazem ekstremalnych zjawisk naturalnych oddziałujących na społeczeństwo, środowisko oraz gospodarkę. Charakteryzuje ją długotrwały deficyt opadów wynikający z cech klimatu, ale o złożonym wymiarze fizycznym. Najczęściej występuje w okresie letnim. Zjawisko suszy może powodować przesuszenie gleby, zmniejszenie lub całkowite zniszczenie upraw roślinnych, a także zwiększone prawdopodobieństwo pożarów. Suszą określa się nie tylko występowanie zjawisk ekstremalnych, ale wszystkie sytuacje, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego obszaru. Susza jest zjawiskiem wolno rozwijającym się, w związku z czym trudny do uchwycenia jest jej początek oraz koniec (w odróżnieniu od

²⁴ pismo PGW WP RZGW w Krakowie – pismo nr K.ROA.0144.43.2026.MO z dnia 24 marca 2026 roku

powodzi, która zwykle ma dynamiczny przebieg i jest skutkiem nasilonych opadów) oraz jednoznaczny obszar oddziaływania przestrzennego.

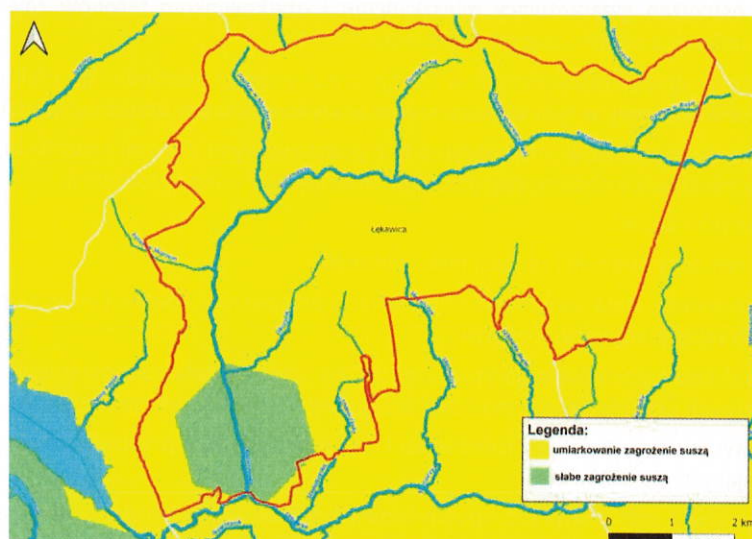
Zasadniczo rozróżniamy 4 rodzaje suszy, które określane są w zależności od fazy rozwoju. Są to: susza atmosferyczna, rolnicza, hydrologiczna oraz hydrogeologiczna.

Susza atmosferyczna pojawia się wówczas, gdy opady występują poniżej średniej wieloletniej lub nie występują wcale. Bezpośrednim skutkiem niedoboru opadów jest narastający w czasie niedosyt wilgotności, ujawniający się szczególnie intensywnie w ciepłej porze roku, wzmagający intensywne parowanie oraz ewapotranspirację (wskaźnik klimatyczny mówiący o tym, jak szybko mogłoby zachodzić parowanie, gdyby dostępność wody była wystarczająca).

Susza rolnicza pojawia się, gdy wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Zwana jest również suszą glebową.

Susza hydrologiczna przejawia się długotrwałym obniżeniem ilości wody w rzekach i jeziorach. Zwana jest również „niżówką hydrologiczną”. Dotyczy wód powierzchniowych. Występuje wtedy, kiedy przepływ w rzekach spada poniżej przepływu średniej wartości wieloletniej.

Susza hydrogeologiczna definiowana jest jako długotrwałe obniżenie zasobów wód podziemnych. Zjawisko tego rodzaju jest zwykle poprzedzone wcześniej wymienionymi rodzajami suszy. Wstępna faza objawia się m.in. wysychaniem studni.

Rysunek 10 Łączne zagrożenie suszą na terenie gminy Łękawica

Źródło: <https://wody.isok.gov.pl> (dostęp dnia 13.04.2026 r.)

Zgodnie z danymi opracowanymi na potrzeby planu przeciwdziałania skutkom suszy większości teren gminy Łękawica został zaklasyfikowany do klasy II jako umiarkowanie zagrożony suszą. Niewielki obszar na południu gminy, w okolicy cieku Kocierzanka został zidentyfikowany jako słabo zagrożony suszą. Nie zidentyfikowano terenów ekstremalnie zagrożonych tego rodzaju suszą²⁵.

4.4.2. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
dobre zasoby wód powierzchniowych dobre zasoby wód podziemnych dobra jakość wód podziemnych	zły stan części wód powierzchniowych występowanie niewielkich terenów zagrożonych podtopieniami i powodzią
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne

²⁵ Plan przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty 18 września 2021 r. w drodze rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy.

aktualizacje planów zarządzania ryzykiem powodziowym, realizowane w ramach II cyklu planistycznego	zmiany klimatu i brak możliwości przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych
dobra współpraca z administratorami cieków wodnych w zakresie ich utrzymania zmiany prawa wodnego, w zakresie własności wód	niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych)

Źródło: opracowanie własne

4.4.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zasobów wód

Inwestycje w zakresie przeciwdziałania skutkom powodzi wykraczają znacznie poza możliwości Gminy Łękawica, możliwe jest jednak zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców poprzez działania niezwiązane bezpośrednio z inwestowaniem w urządzenia przeciwpowodziowe.

W zasadzie wszystkie przedsięwzięcia można podzielić na czynne i bierne. Bardzo często ich rodzaj wymuszony jest własnością.

Do działań biernych należą:

- monitoring powodziowy dla całej gminy jest oparty na koncepcji pozyskiwania skutecznej informacji o opadzie i odpływie w warunkach powodziowych, współpracujący z istniejącą i planowaną siecią IMiGW,
- system ostrzeżeń gwarantujący mieszkańcom i użytkownikom terenów zalewowych możliwie szybkie powiadomienie o nadchodzącym zagrożeniu,
- wyposażenie drużyn ratowniczych w specjalistyczny sprzęt niezbędny do efektywnego prowadzenia akcji przeciwpowodziowej, w tym wyposażenie magazynów ochrony przeciwpowodziowej,
- opracowanie materiałów informacyjnych z podstawowymi danymi umożliwiającymi identyfikację przez każdego mieszkańca obszaru zagrożenia powodziowego w jego otoczeniu.

Do działań aktywnych należą:

- bieżące remonty budowli regulacji rzek i potoków,
- bieżące remonty, stała konserwacja i renowacja przepustów, rowów i innych urządzeń odprowadzających wodę lub zabezpieczających odpływ,
- wycinka drzew i krzewów w korytach cieków, co przeciwdziała podnoszeniu się poziomu zwierciadła wód odpływowych oraz niszczeniu mostów i brzegowych ubezpieczeń rzek i cieków,
- systematyczne oczyszczanie z rumowiska koryt powyżej zapór przeciw rumowiskowych i stopni wodnych, stabilizujących dno cieków.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, które jest również odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

Ochronę przed powodzią prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej na obszarze kraju, planami ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego, a w szczególności przez:

- zachowanie i tworzenie wszelkich systemów retencji wód, budowę i rozbudowę zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polderów przeciwpowodziowych,
- racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód,
- funkcjonowanie systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze oraz hydrosferze,
- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, budowanie oraz utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych, a także kanałów ulgi.

Z analizy przeprowadzonej w rozdziale dotyczącym wód można stwierdzić, iż ich stan ulega powolnej poprawie. Oceniając te tendencje należy pamiętać, że o stanie wód powierzchniowych decydują nie tylko wskaźniki fizykochemiczne, ale i biologiczne czy hydromorfologiczne. Oznacza to, że przywrócenie czystości wodom powierzchniowym nie spowoduje automatycznie dobrego stanu wód. Przywrócenie właściwych dla danej części wód elementów biologicznych będzie często procesem bardziej długotrwałym.

W harmonogramie realizacji zadań własnych i monitorowanych zamieszczono zadania dotyczące prowadzenia monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych, działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży, a także budowę, przebudowę, modernizację budowli przeciwpowodziowych oraz działania inwestycyjne i utrzymaniowe związane z melioracjami wodnymi szczegółowymi oraz rowami odwadniającymi tereny zurbanizowane.

4.5. Gospodarka wodno – ściekowa

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Tabela 15 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŁĘKAWICA NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028” System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w Gminie Łękawica Wykup urządzeń przesyłowych - sieci kanalizacyjnych i wodociągowych	Gmina Łękawica W roku 2023 zakończono realizację zadania pn.: Budowa sieci wodociągowej, grawitacyjnej sieci kanalizacji sanitarnej oraz sieci kanalizacji deszczowej dla części Gminy Łękawica – etap II”. Wydatkowano środki w wysokości 1 166 856,45 zł. W 2024 roku zakończono realizację zadania pn. Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Łękawicy – ul. Klonowa w Łękawicy i w Okrajniku – ul. Strażacka”, w ramach którego wybudowano 529,63 mb sieci kanalizacji sanitarnej. Na terenie gminy wg stanu na 31.12.2025 r. znajduje się sieć kanalizacji sanitarnej o łącznej długości 86 921,30 m. Do sieci podłączonych jest podłączonych było 1397 nieruchomości. W okresie 2023-2025 przyłączyło się 50 nowych nieruchomości.	budowa około 0,2 k sieci kanalizacji sanitarnej
2.	Udzielenie dotacji celowej z budżetu Gminy Łękawica na dofinansowanie kosztów inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, związanych z budową przyłączy kanalizacyjnych lub wodociągowych i przyłączeniem nieruchomości do gminnej sieci kanalizacyjnej lub wodociągowej	Gmina Łękawica W 2021 roku przyjęto uchwałę w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie części kosztów budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Łękawica. W 2023 roku udzielono 1 dofinansowania na kwotę 3 000,00 zł.	udzielono 1 dofinansowania
3.	Budowa sieci wodociągowej, przyłączenie nowych odbiorców wody przeznaczonej do spożycia Budowa i modernizacja urządzeń i obiektów wodociągowych	Gmina Łękawica Na terenie gminy wg stanu na 31.12.2025 r. znajduje się sieć wodociągowa o łącznej długości 490228,50 m. Do sieci podłączonych jest podłączonych 1 085 nieruchomości. W okresie 2023-2025 przyłączyło się 78 nowych nieruchomości.	78 nowych przyłączy wodociągowych
4.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Łękawica Z uwagi na nowelizację ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tj. Dz. U. z 2023 poz. 1469 z późn. zm.) na stronie internetowej pojawił się artykuł, w którym pouczono o konieczności udokumentowania korzystania z usług opróżniania zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków poprzez okazanie stosownej umowy i dowodów uiszczenia opłat za te usługi. Informacje przypominające o obowiązkach wynikających z ww. ustawy zamieszczono w informatorze gminnym – Wieści gminne oraz na stronie internetowej.	kilka działań rocznie
5.	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Łękawica W 2023 roku wywieziono nieczystości ciekłe z 63 zbiorników bezodpływowych i 6 przydomowych oczyszczalni ścieków. Skontrolowano 49 umów i 53 dowody uiszczenia opłat dot. wywozu nieczystości ciekłych. W 2024 roku wywieziono nieczystości ciekłe z 71 zbiorników bezodpływowych i 9 przydomowych oczyszczalni ścieków.	256 zbiorniki bezodpływowe 18 przydomowych oczyszczalni ścieków wg stanu na dzień 31.12.2025r.

		Skontrolowano 66 umów i 124 dowody uiszczania opłat dot. wywozu nieczystości ciekłych. Zgodnie z danymi gminy, wg stanu na 31.12.2025 r. na terenie gminy zlokalizowanych jest 256 szt. zbiorników bezodpływowych oraz 18 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków.	
6.	Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	Gmina Łękawica W 2023 roku przeprowadzono 49 kontroli w zakresie posiadania umów na odbiór i transport nieczystości ciekłych oraz 53 kontrole w zakresie posiadania dowodów uiszczania opłat za realizację ww. usług. W 2024 roku przeprowadzono 66 kontroli w zakresie posiadania umów na odbiór i transport nieczystości ciekłych oraz 126 kontroli w zakresie posiadania dowodów uiszczania opłat za realizację ww. usług. W 2025 roku przeprowadzono 68 kontroli w zakresie posiadania umów na odbiór i transport nieczystości ciekłych oraz 126 kontroli w zakresie posiadania dowodów uiszczania opłat za realizację ww. usług.	183 kontrole w latach 2023-2025
7.	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ w Katowicach W okresie 2023-2025 nie prowadzono żadnej kontroli w zakresie warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi na terenie gminy Łękawica.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Łękawica

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 16 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Lp.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2025
1	Zwodociągowanie gminy	62,9%	63,8%
2	Skanalizowanie gminy	84,0%	87,7%
3	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	85,4 km	86,9 km
4	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	3 819	4 194
5	Wielkość komunalnych oczyszczalni ścieków	4 000	4 000
6	Ścieki oczyszczone odprowadzone ogółem	169,0 dam ³	175,0 dam ³
7	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności ogółem	69,6 dam ³	95,6 dam ³
8	Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)	47,9 km	49,2 km

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL 2026 rok oraz dane Gminy Łękawica

4.5.1. Opis stanu obecnego

4.5.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie mieszkańców gminy w wodę przeznaczoną do spożycia odbywa się za pomocą gminnej sieci wodociągowej, indywidualnych wodociągów oraz studni. Całością sieci wodociągowej zarządza Zakład Usług Komunalnych w Łękawicy.

Gmina Łękawica jest w zaopatrywana w wodę z ujęcia wód powierzchniowych zlokalizowanych na potoku Kocierzanka, w miejscowości Kocierz Moszczanicki oraz poprzez wody podziemne. Pobierana woda uzdatniana jest w dwustopniowej stacji uzdatniania wody w Kocierzu Moszczanickim. Uzdatnianie i dezynfekcja wody polega na zastosowaniu procesów filtracji wstępnej na ujęciu i filtracji powolnej oraz dezynfekcji przy użyciu podchlorynu sodu. Następnie woda jest pompowana na teren całej gminy poza miejscowość Łysina.

Gmina Łękawica posiada trzy zbiorniki wody pitnej, służące do magazynowania oraz retencji: dwa w Kocierzu Moszczanickim i jeden w Okrajniku.

Na dzień 31.12.2025 roku długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosiła 49 228,50 m, w tym 21 649,20 m sieci magistralnej a 27 579,30 m sieci wodociągowej rozdzielczej. Podłączonych do niej było 1085 nieruchomości. Dostęp do sieci wodociągowej posiadało ok. 64,5% mieszkańców.

Pozostali mieszkańcy korzystali z wody dostarczanej ze studni indywidualnych lub przez prywatne wodociągi, które nie posiadają zarządcy odpowiedzialnego za jakość produkowanej wody.

W latach 2022-2025 powstało 1,3 km sieci wodociągowej, oraz 93 szt. przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Jakość wody dostarczonej odbiorcom na terenie działania Spółki jest regularnie badana zarówno przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Żywcu jak i przez Zakład Usług Komunalnych w Łękawicy.

W 2025 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu otrzymał od dysponenta wodociągu (ZUK w Łękawicy) 9 sprawozdań z badań jakości wody wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej. Jakość wody nie była kwestionowana. Częstotliwość oraz terminowość badań wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej była zgodna z obowiązującymi przepisami oraz harmonogramem zatwierdzonym przez PPIS w Żywcu.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Żywcu, po analizie sprawozdań z badań wody w 2025 roku, stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi na terenie Gminy Łękawica. Woda dostarczana do sieci wodociągowej spełnia wymagania określone w „Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi” (Dz.U. 2017 poz. 2294)²⁶.

4.5.1.2. Odbiór ścieków

Całością sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Łękawica zarządza Zakład Usług Komunalnych w Łękawicy.

Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy wg stanu na dzień 31.12.2025 r. wynosiła 86,92 km. Ilość przyłączy kanalizacyjnych wyniosła 1 397 szt. Obszar gminy Łękawica jest skanalizowany w 87,7%. Z sieci kanalizacji sanitarnej korzystało 80,6% mieszkańców. W latach 2022-2025 wybudowano 1,5 km sieci kanalizacji sanitarnej oraz podłączono do sieci 75 szt. nowych przyłączy kanalizacji sanitarnej.

Ponadto w 2024 r. doszło do 33 awarii na sieci kanalizacyjnej, których powodem było rozszczelnienie studni oraz niedrożność sieci kanalizacyjnej. W związku z awariami podjęto stosowne działania, awarie były usuwane na bieżąco.

Ścieki z terenu gminy odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w miejscowości Łękawica przy ul. Krakowskiej 2. Jest to gminna mechaniczno- biologiczna oczyszczalnia ścieków z III stopniowym oczyszczaniem ścieków (hydroponik) o przepustowości 600 m³/dobę. Ścieki bytowe doprowadzane są do oczyszczalni za pomocą kolektora grawitacyjnego, jak również są dowożone wozami asenizacyjnymi. Planowana wydajność oczyszczalni wynosi 4 750 RLM. Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie ścieków z oczyszczalni do środowiska – decyzją z dnia 06.12.2017 r. znak WOŚ-6341.4.45.2017 ważne do 13.11.2027 r.

Ilość ścieków przemysłowych i komunalnych z terenu Gminy Łękawica zarówno tych dowożonych jak i odprowadzanych kanalizacją sanitarną zgodnie z danymi GUS (BDL) w ostatnich latach utrzymuje się na podobnym poziomie. W latach 2021-2024 na terenie gminy wytworzono 699 dam³ ścieków, w tym w:

- 2021 roku – 169,0 dam³,
- 2022 roku – 176,0 dam³,
- 2023 roku – 179,0 dam³,
- 2024 roku – 175,0 dam³.

Na terenie gminy Łękawica uchwałą nr XXIX/162/2020 Rady Gminy Łękawica z dnia 18 listopada 2020 roku. Jest to aglomeracja o równoważnej liczbie mieszkańców 4 335 RLM z oczyszczalnią ścieków w Łękawicy przy ul. Krakowskiej 2. W obręb aglomeracji wchodzi miejscowości z terenu gminy: Kocierz Moszczanicki, Kocierz Rychwałdzki, Łękawica, Łysina, Okrajnik. Uchwała weszła w życie z dniem 01.01.2021 roku.

Zadania w gospodarce ściekowej wynikają ze zobowiązań międzynarodowych Polski i zapisów Prawa Wodnego oraz aktualnego stanu gospodarki ściekowej. Działania inwestycyjne wyznacza także Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

Rada Ministrów przyjęła aktualizację Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych w 2022 roku (VI AKPOŚK). W przyjętej przez rząd aktualizacji ujęte zostały 1 524 aglomeracje oraz wykaz planowanych przez nie inwestycji, które mają przyczynić się do ograniczenia zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków i ich

²⁶ Obszarowa ocena o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi za 2024 rok dla Gminy Łękawica; PPIS w Żywcu

niekorzystnego wpływu na stan środowiska wodnego. W VI AKPOŚK oszacowano potrzeby i określono działania na rzecz wyposażenia aglomeracji w systemy kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych.

Na terenach pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej lub gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie niekorzystna, budowane są zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. Gmina Łękawica prowadzi ewidencję szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków. Zgodnie z danymi gminy, wg stanu na 31.12.2025 r. na terenie gminy zlokalizowanych jest:

- 256 szt. zbiorników bezodpływowych,
- 18 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków.

Stosownie do zapisów art. 6 ust. 5a ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. j. Dz. U. z 2025 r. poz. 733 z późn zm.) wójt, burmistrz lub prezydent miasta kontroluje właścicieli nieruchomości, którzy pozbywają się z terenu nieruchomości nieczystości ciekłych, oraz właścicieli nieruchomości, którzy nie są obowiązani do ponoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy.

4.5.2. Analiza SWOT

Gospodarka wodno-ściekowa	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
63,8% stopień zwodociągowania gminy 87,7% stopień skanalizowania gminy budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	brak kanalizacji deszczowej na części terenów zabudowanych część zbiorników bezodpływowych i szamb w złym stanie technicznym zrzuty ścieków z terenów rolniczych
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
integracja z UE i wpływ środków pomocowych, regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska	niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych) niedostateczna pula środków finansowych

Źródło: opracowanie własne

4.5.3 Cele i zadania środowiskowe w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Podstawowym działaniem w zakresie gospodarki wodno-ściekowej jest likwidacja lub ograniczenie oddziaływania źródeł zanieczyszczenia wód powierzchniowych – punktowych, obszarowych i liniowych. Głównym czynnikiem zagrażającym czystości wód jest nieuporządkowana gospodarka ściekowa, stąd też priorytetowym działaniem będą inwestycje z tego zakresu oraz działania racjonalizujące użytkowanie wody.

W celu poprawy jakości wód powierzchniowych, konieczna będzie likwidacja niekontrolowanych zrzutów ścieków bytowych do rzek i potoków płynących przez teren Gminy Łękawica. W tym celu należy wykonać szczegółową inwentaryzację punktów zrzutu ścieków oraz systematycznie ją aktualizować. Następnym, niezwykle ważnym zadaniem jest inwentaryzacja stanu technicznego zbiorników bezodpływowych (szamb). Zdarza się, że zbiorniki te są nieszczelne i są źródłem zanieczyszczenia wód.

W zakładach produkcyjnych, również w tych małych, należy promować wprowadzanie zamkniętych obiegów wody jako elementu pozwalającego na ograniczenie zrzutu zanieczyszczonych wód do środowiska, a także zmiany technologii i poprawę stanu zakładowych sieci wodociągowych.

W zakresie ochrony wód podziemnych jednym ze sposobów ochrony biernej będzie przestrzeganie zasad ustalonych dla stref i obszarów ochronnych ujęć wód podziemnych, na których obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie korzystania z wody i użytkowania gruntów. Strefa ochrony bezpośredniej (grupa bezwzględnie obowiązujących nakazów) ma na celu eliminację zagrożeń powstającego w związku z ujęciem wody. Ustalenia związane z ochroną wód podziemnych przed zanieczyszczeniem zawarte powinny zostać w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Zadania w gospodarce ściekowej wynikają ze zobowiązań międzynarodowych Polski (stanowisko negocjacyjne w negocjacjach z UE w sprawie wdrażania Dyrektywy 91/271/EWG) i zapisów Prawa Wodnego oraz aktualnego stanu gospodarki ściekowej. Działania inwestycyjne wyznacza Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych oraz Master Plan – aktualizacja z 2022 roku.

4.6. Zasoby geologiczne

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zasobów geologicznych.

Tabela 17 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŁĘKAWICA NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028”			
Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż			
Przekształcenie terenów poprzemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego			
Lp.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także prowadzenie rejestru zawierającego informacje o tych terenach	Powiat Żywiecki Rejestr prowadzony jest na bieżąco. Nie prowadzono obserwacji terenów zagrożonych osuwaniem.	-
2.	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	Okręgowy Urząd Górniczy w Rybniku W okresie 2023-2025 nie stwierdzono prowadzenia nielegalnej eksploatacji złóż na terenie gminy Łękawica.	-
3.	Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych zgodnie z decyzjami Starosty Żywieckiego	Starosta Żywiecki W latach 2023-2025 nie wydano żadnej decyzji określającej kierunek, termin i osobę obowiązującą do przeprowadzenia rekultywacji, ani decyzji o zakończeniu rekultywacji. Zgodnie z informacją przekazaną przez Starostę, na terenie gminy Łękawica brak jest gruntów zdegradowanych i zdewastowanych.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Łękawica

4.6.1. Opis stanu obecnego

4.6.1.1. Surowce naturalne

Zasady poszukiwania, dokumentowania oraz korzystania z kopalin regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2026 r. poz. 69). W ustawie tej rozstrzygnięto sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin.

Posiadający koncesję na wydobycie złoża kopaliny jest zobowiązany zastosować środki niezbędne zarówno do ochrony złoża jak i do ochrony wód powierzchniowych i podziemnych a także do ochrony powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązany jest prowadzić rekultywację oraz przywracać do właściwego stanu elementy przyrodnicze. Obszary poeksploatacyjne należy sukcesywnie i na bieżąco poddawać rekultywacji. Obowiązek ten ciąży na osobie powodującej utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntu. Koszty rekultywacji ciążą na sprawcy.

25 czerwca 2025 roku zostały opracowane mapy rozmieszczenia wszystkich surowców na terenie całej polski pn. „Bilans złóż zasobów kopalin w Polsce według stanu na 31 grudnia 2024 roku”. Według „Bilansu...” na terenie Gminy Łękawica nie występują udokumentowane złoża surowców.

Marszałek jako organ administracji geologicznej, współdziała z organami gmin w ramach postępowań prowadzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz.U. z 2024 r. poz. 1130, z późn zm.) oraz ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. – o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących (tj. Dz. U z 2025 r., poz. 1754). Zgodnie z tymi przepisami opiniowane są: plany ogólne gmin, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz uzgadniane projekty decyzji o warunkach zabudowy i projekty decyzji lokalizacji inwestycji celu publicznego, a także uzgadniane inwestycje mieszkaniowe. Przedmiotem opinii/uzgodnień są złoża, o których mowa w art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze, innych niż złoża strategiczne (pozostałe złoża należą do zakresu

kompetencji ministra właściwego do spraw środowiska). Na etapie współdziałania z gminami, organ administracji geologicznej informuje o udokumentowanych złożach, wskazuje na wymóg ochrony złóż kopalin przed działaniem uniemożliwiającym zagospodarowanie złoża i potrzebę zapewnienia możliwości ich wydobywania lub wykorzystania.

Marszałek Województwa Śląskiego działający jako organ koncesyjny, nie udzielił koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż znajdujących się na terenie Gminy Łękawica²⁷.

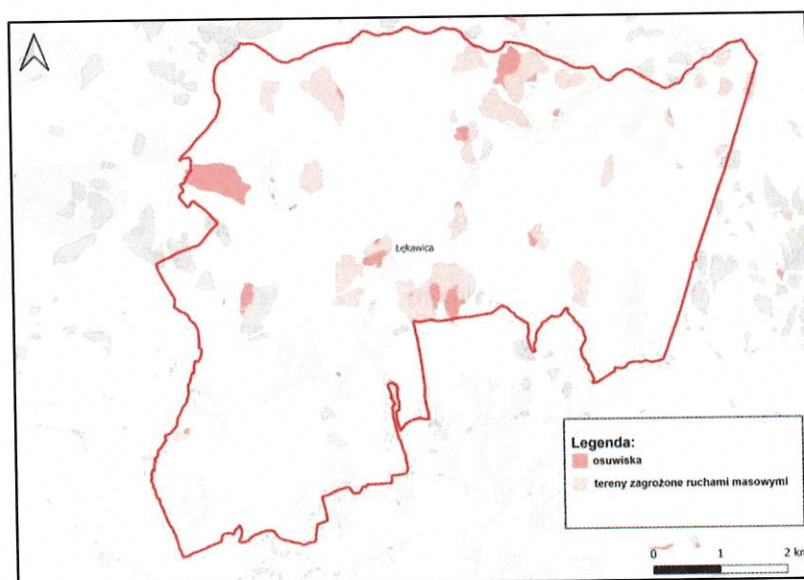
Do chwili obecnej Starosta Żywiecki nie wydawał koncesji na eksploatację lub poszukiwanie i rozpoznanie kopalin na terenie gminy. Starosta Żywiecki nie posiada ponadto wykazu terenów wymagających rekultywacji i zdegradowanych, które obejmowałyby Gminę Łękawica²⁸.

Dla terenu województwa Śląskiego działa OPI-TTP, interaktywna regionalna baza danych o terenach przemysłowych i zdegradowanych (www.orsip.pl). Realizatorem projektu jest Główny Instytut Górnictwa. Baza danych Systemu zawiera informacje w postaci warstw informacyjnych o terenach przemysłowych i przemysłowych oraz elementach środowiska naturalnego i ich stanie. Portal integruje różne obszary wiedzy oraz informacje w zakresie efektywnego planowania przestrzennego i zarządzania terenami przemysłowymi. Ideą portalu jest poprawa Systemu zarządzania środowiskiem w województwie śląskim, integracja działań na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz powszechny i nieodpłatny dostęp społeczeństwa do informacji o środowisku.

4.6.1.2 Osuwiska

W Państwowym Instytucie Geologicznym od 2006 roku realizowany jest projekt System Ostry Przeciwosuwiskowej (SOPO). Celem projektu jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi w Polsce. Wyniki Projektu są przedstawiane na mapach topograficznych w skali 1: 10 000 i są pomocne w ocenie ryzyka osuwiskowego, czyli w ograniczeniu szkód i zniszczeń wywołanych rozwojem osuwisk poprzez zaniechanie budownictwa drogowego i mieszkaniowego w obrębie aktywnych i okresowo aktywnych osuwisk. Dla terenów osuwisk i terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych wymagane jest opracowanie szczegółowych dokumentów geologiczno – inżynierskich.

Stosownie do obowiązku wynikającego z art. 110a ustawy POŚ Wójt Gminy Łękawica prowadzi obserwacje terenów zagrożonych ruchami masowymi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach na podstawie bazy Systemu Ostry Przeciw Osuwiskowej (SOPO) – Rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy. Monitoring jest prowadzony w przypadku występowania zagrożenia. Aktualnie żadne osuwisko nie zagraża infrastrukturze i mieszkańcom²⁹.

Rysunek 11 Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi na terenie gminy Łękawica

Źródło: dane przestrzenne <https://dane.gov.pl/pl> (dostęp 30.03.2026 r.)

²⁷ pismo Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego – pismo nr OE-AD-UI.706.89.2026 OE-AD-UI.KW-000166/26 z dnia 13.03.2026 roku

²⁸ pismo Starostwo Powiatowe w Żywcu – pismo nr WOŚ.604.1.2026 z dnia 12.03.2026 roku

²⁹ pismo Starostwo Powiatowe w Żywcu – pismo nr WOŚ.604.1.2026 z dnia 12.03.2026 roku

Zgodnie z danymi ww. Bazy SOPO aktualnie na terenie gminy Łękawica zarejestrowano 57 osuwisk. Monitoring instrumentalny aktualnie prowadzony przez Państwowy Instytut Geologiczny nie obejmuje gminy Łękawica.

Terenów zagrożonych występowaniem osuwisk na obszarze gminy wyznaczono 26. Są to obszary, na których prawdopodobnie istniały stare osuwiska, lecz w wyniku różnych procesów ślady osuwania zostały zatarte.

Dla ochrony przed potencjalnymi zagrożeniami osuwiskowymi i osuwaniem się mas ziemnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin należących do powiatu żywieckiego wprowadza się zapisy ograniczające zagospodarowanie terenów osuwiskowych i predestynowanych do powstawania osuwisk – co jest niejako sukcesem gmin w ochronie przed potencjalnymi katastrofami budowlanymi.

Gmina Łękawica jest w całości pokryta obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Uchwałą nr LXIII/372/2024 Rady Gminy Łękawica z dnia 7 lutego 2024r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Łękawica przystąpiono do sporządzenia planu ogólnego gminy.

Wszystkie osuwiska nieaktywne, na których zlokalizowana jest zabudowa i obszary zagrożone zgodnie z zapisami „Objaśnień...” wymagają stałych obserwacji terenowych prowadzonych przez geologa. Pozostałe osuwiska aktywne i okresowo aktywne z racji, że nie zagrażają bezpośrednio budynkom i infrastrukturze drogowej, na dzień dzisiejszy nie wymagają monitorowania.

Na obszarze nieczynnych osuwisk występuje budownictwo mieszkaniowe, zwłaszcza w górnych partiach garbów i grzbietów na terenie Beskidu Żywieckiego. Nie można wykluczyć, że osuwiska te nie ulegną uaktywnieniu, jak to ma miejsce w innych obszarach. Tereny już zabudowane, na których występują osuwiska powinny być poddawane szczególnej kontroli pod względem odwodnienia, wykonywania nasypów i wykopów.

Terenów zagrożonych występowaniem osuwisk na obszarze gminy wyznaczono stosunkowo mało. Są to obszary, na których prawdopodobnie istniały stare osuwiska, lecz w wyniku różnych procesów ślady osuwania zostały zatarte.

4.6.2. Analiza SWOT

Zasoby geologiczne	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
brak terenów zdegradowanych i wymagających rekultywacji monitoring terenów osuwiskowych	Występowanie zagrożenia osuwiskowego ograniczenia w budownictwie na zboczach
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
realizacja nadzoru nad wydobywaniem złóż przez odpowiednie organy	możliwość skażenia gleby i wód zagrożenia potencjalnymi osuwiskami

Źródło: opracowanie własne

4.6.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu zasobów surowców naturalnych

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647, z późn zm.) oraz ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020, poz. 2187) a także w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2026, poz. 69), dokonano regulacji dotyczących ochrony zasobów środowiskowych pod względem szkód i odpowiedzialności za działania naprawcze, a także ochrony złóż kopalin, wód podziemnych i innych składników środowiska w związku z wykonywaniem prac i robót geologicznych i wydobywaniem kopalin.

W ustawie tej rozstrzygnięto także sprawę własności złóż kopalin oraz uregulowano problem ochrony zasobów poprzez wymóg ujmowania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz obowiązek kompleksowego i racjonalnego wykorzystania kopalin.

4.7. Gleby

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gleb i ochrony powierzchni ziemi.

Tabela 18 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŁĘKAWICA NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028”			
Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi			
L.p.	Zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Organizacja porad, konsultacji i szkoleń dla rolników	PZDR w Żywcu Rolnicy z terenu gminy Łękawica na bieżąco uczestniczą w szkoleniach, spotkaniach z przedstawicielami Powiatowego Zespołu Doradztwa Rolniczego w Żywcu. W okresie 2023-2025 organizowano spotkania, szkolenia w zakresie: - Zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, - Wpływu produkcji rolnej na zmiany klimatu i jej adaptacja do tych zmian, - Prowadzenia produkcji rolniczej na obszarach NATURA 2000, - Lokalnego partnerstwa do spraw wody w województwie Śląskim dotyczącego zasad dobrej praktyki w gospodarowaniu wodami i realizacji zapisów ustawy Prawo wodne, - Upraw wybranych roślin rolniczych metodami ekologicznymi, - Ograniczania ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, - Korzystania z ekoschematów, - Wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwach. - Ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, - Zasad realizacji działania rolno-środowiskowo-klimatycznego oraz warunków i zasad udziału rolników wg aktualnych przepisów.	-
2.	Kontrola poziomu pH i zanieczyszczeń gleb	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Badania gleb wykonywane są oddzielnie w ramach „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski”, który stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Na terenie Gminy Łękawica w ramach sieci monitoringu chemizmu gleb ornych Polski nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowych. Najbliższe dwa punkty pomiarowe zlokalizowane na terenie powiatu żywieckiego to: punkt nr 413 w miejscowości Cięcina, w gminie Węgierska Górka oraz punkt nr 415 położony na terenie miasta Żywiec	-
3.	Prowadzenie kontroli stosowanych nawozów i środków ochrony roślin	WIORIN w Katowicach O/Bielsko-Biała W 2022 roku na terenie gminy Łękawica przeprowadzono 1 kontrolę stosowania środków ochrony roślin. Nie stwierdzono nieprawidłowości. W 2025 roku przeprowadzono natomiast 1 kontrolę materiału siewnego – nie stwierdzono nieprawidłowości.	2 kontrole w latach 2020-2025
4.	Realizacja Programów rolno-środowiskowych i rolno-środowiskowo-klimatycznych	ARIMR Śląski Oddział w Częstochowie W latach 2023-2025 producenci rolni nie wnioskowali o przyznanie płatności w ramach działań rolno-środowiskowo-klimatycznych (PRSK i ZRSK).	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Łękawica

Zgodnie z rocznym sprawozdaniem RRW-11 w 2025 roku na terenie Gminy Łękawica wyłączono z produkcji rolnej łącznie 0,16 ha użytków rolnych³⁰.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 19 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie ochrony gleb i powierzchni ziemi

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2025
1.	Powierzchnia gruntów rolnych (GUS)	1 153 ha	1 153 ha
2.	Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji	0 ha	0 ha

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Łękawica, GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.7.1. Opis stanu obecnego

4.7.1.1. Gleby

Na terenie gminy Łękawica występuje znaczne zróżnicowanie topologiczne, gatunkowe i rodzajowe gleb. Przestrzenna zmienność ich występowania uwarunkowana została urzeźbieniem terenu, właściwościami czynników glebotwórczych, warunkami klimatycznymi, stosunkami wodnymi oraz szatą roślinną.

Pod względem składu mechanicznego gleby w Łękawicy zaliczane są do gleb gliniastych (gliny lekkie, średnie pylaste). Najwyższe gleby, do których zaliczamy mady występują na terasach potoków Łękawka i Kocierzanka. Dominuje tu III i IVa klasa bonitacyjna. W skali gminy przeważają jednak gleby brunatne wykształcone z różnych skał macierzystych w III i IV klasie bonitacyjnej. W południowej części wsi Łękawica występują też gleby bielcowe i pseudobielcowe. W wyższych partiach Beskidu Małego dominują gleby klasy V i VI. Najbardziej natomiast przydatne kompleksy gruntów rolnych w skali gminy znajdują się we wsi Łękawica.

Ze względu na przydatność rolniczą gleby podzielone zostały na następujące kompleksy:

- kompleks pszenno-górski o glebach klasy III i IVa,
- kompleks zbożowo-pastewny o glebach klasy IV, lokalnie IIIB i V,
- kompleks trwałych użytków zielonych o glebach IV, V i VI.

Grunty orne na terenie gminy zaliczone są do IV klasy bonitacyjnej, natomiast wśród użytków zielonych dominuje klasa V.

4.7.1.2. Struktura użytkowania terenu

Gmina Łękawica zajmuje obszar 4 272 ha, z czego 27,3% stanowią użytki rolne. Strukturę użytkowania gruntów zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 20 Szczegółowe zestawienie użytkowania powierzchni Gminy Łękawica

L.p.	Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Udział procentowy w całości gminy
1.	powierzchnia gminy ogółem	4 272,00	100%
2.	grunty orne	534,00	12,65%
3.	użytki rolne	1 153,00	27,30%
4.	łąki trwałe	424,00	10,04%
5.	pastwiska trwałe	189,00	4,48%

Źródło: GUS, BDL 2026

³⁰ pismo Starostwo Powiatowe w Żywcu – pismo nr WOŚ.604.1.2026 z dnia 12.03.2026 roku

4.7.1.3. Rolnictwo

Ostatni Spis Rolny został przeprowadzony w 2020 roku. Ze wstępnych danych wynika, iż w skali kraju zmniejszyła się liczba gospodarstw o około 13%, zmniejszyła się powierzchnia użytkowana rolniczo, ale zwiększyła się powierzchnia zasiewów.

Według danych ze Spisu Rolnego z 2020 roku na terenie Gminy Łękawica zarejestrowanych było 181 gospodarstw rolnych.

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez GUS (Powszechny Spis Rolny z 2010 i 2020 roku) oraz przez posiadaczy zwierząt na terenie gminy hodowanych było:

- 52 sztuki bydła – dla porównania w 2010 roku 76 sztuk,
- 14 sztuk trzody chlewnej – dla porównania w 2010 roku 23 sztuki,
- brak koni – dla porównania w 2010 roku 26 sztuk,
- 1 746 sztuk drobiu ogółem – dla porównania w 2010 roku 2 562 sztuk.

9 grudnia 2020 roku Uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego nr 2841/194/VI/2020 przyjęto Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko – Częstochowskiej - Owca Plus do roku 2027.

Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2027 w latach 2023-2025 nie był realizowany na terenie gminy Łękawica.

W perspektywie do 2032 roku, dalsze działania będą uzależnione od decyzji Samorządu Województwa Śląskiego. Decyzje te będą podejmowane z uwzględnieniem dotychczasowych efektów programu, potrzeb zgłaszanych przez środowisko pasterskie oraz dostępnych środków finansowanych w ramach budżetu województwa³¹.

Teren gminy obejmuje swoim działaniem Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie, PZDR Żywiec oraz Śląski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie, które okresowo organizują szkolenia, spotkania informacyjne czy punkty konsultacyjne dla chętnych i zainteresowanych rolników.

Na terenie Gminy Łękawica według informacji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląskiego Oddziału Regionalnego w Częstochowie w latach 2023-2025 producenci rolni nie wnioskowali o przyznanie płatności w ramach działań rolno-środowiskowo-klimatycznych (PRSK i ZRSK)³².

Teren gminy podlega działaniu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach, Oddział w Bielsku-Białej, który prowadzi kontrole gospodarstw rolnych pod kątem materiału siewnego, szkółkarskiego oraz szkodników, patogenów i organizmów nie kwarantannowych i kwarantannowych. W latach 2020-2025 przeprowadzono:

- 1 kontrolę materiału siewnego (nie stwierdzono nieprawidłowości)
- 1 kontrolę stosowania środków ochrony roślin (nie stwierdzono nieprawidłowości)³³.

4.7.1.4. Badania gleb

Badania gleb wykonywane są ogólnie w ramach „Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski”, który stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym.

W ramach prowadzonego monitoringu wykonywane są oznaczenia fizykochemiczne próbek glebowych pobieranych w 5-letnich odstępach czasowych w 216 punktach pomiarowych zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie całego kraju. Próbkę glebową w ramach siódmej tury monitoringu chemizmu gleb ornych Polski zostały pobrane w 2025 roku.

Na terenie Gminy Łękawica w ramach sieci monitoringu chemizmu gleb ornych Polski nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowych. Najbliższe dwa punkty pomiarowe zlokalizowane na terenie powiatu żywieckiego to: punkt nr 413 w miejscowości Cięcina, w gminie Węgierska Górka oraz punkt nr 415 położony na terenie miasta Żywiec³⁴.

Od 2015 roku działa program „Grunt to wiedza”, jest to ogólnopolski, bezpłatny program badań pH gleb oraz zasobności w składniki odżywcze, w tym na kwasowość oraz zawartość fosforu, potasu i magnezu. Rolnicy mają

³¹ pismo Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego z dnia 13.03.2026 roku znak OE-AD-UI.706.89.2026, OE-AD-UI.KW-000166/26

³² pismo ARIMR Śląski Oddział Regionalny – pismo z dnia 13.03.2026 znak BDSiSPB12.071.1.2026.AZ

³³ pismo WIORIN w Katowicach Oddział w Bielsku-Białej z dnia 03 marca 2026 znak OBB.1331.2.2026

³⁴ DMS RWMŚ w Katowicach – pismo nr DMS-KA.731.12.2026 z dnia 18 marca 2026 roku

możliwość także zlecenia wykonania badań gleb na własny koszt w Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej Gliwicach. Najczęściej takie badania wykonywane są w celu ustalania dawek nawożenia.

W latach 2023-2024³⁵ OSCHR w Gliwicach wykonała na terenie Powiatu Żywieckiego (w tym na terenie Gminy Łękawica) na zlecenie rolników badania makroelementów w glebie w 16 gospodarstwach (tj. pobrano 203 próbki gleby). Analiza badań wykazała, że:

- 92% przebadanych użytków rolnych znajduje się w średniej kategorii agronomicznej gleby, 7% w średniej i jedynie 1% w lekkiej,
- 22% przebadanych próbek gleby ma odczyn bardzo kwaśny, 41% kwaśny i 32% lekko kwaśny,
- w 37% przebadanych prób wapnowanie gleby jest konieczne, w 24% potrzebne, zaś w 23% wskazane,
- bardzo niska i niska zawartość fosforu w 83% przebadanych prób, zaś średnia w 10% prób,
- bardzo niska i niska zawartość potasu w 84% przebadanych prób, średnia w 10% przebadanych prób, a jedynie w 6% wysoka i bardzo wysoka,
- wysoka i bardzo wysoka zawartość magnezu w 29% przebadanych prób, średnia w 59% przebadanych prób, zaś niska i bardzo niska jedynie w 12%³⁶.

Zasadnym rozwiązaniem z punktu rolniczego jest informowanie rolników o potrzebach wapnowania gleb oraz promowanie badań gleb na poziom pH.

Natomiast z punktu zawartości metali ciężkich w glebach (których główną przyczyną jest zanieczyszczenie powietrza) ważnym działaniem jest promowanie i dotowanie wymiany niskosprawnych urządzeń grzewczych oraz kontrole mieszkańców w zakresie spalania odpadów i niskiej jakości paliw.

4.7.2. Analiza SWOT

Gleby	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
gleby średniej i słabej jakości brak znaczących patogenów i szkodników	brak odgórnych badań jakości gleb brak zainteresowania rolników programami rolno-środowiskowymi
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
możliwość korzystania z porad w PZDR i ARIMR możliwość korzystania z dopłat rolno-środowiskowo-klimatycznych	zwiększenie ilości pojazdów na drogach, a co za tym idzie – zwiększający się poziom metali ciężkich w glebach zanieczyszczenie gleb w wyniku niskiej emisji i ruchu pojazdów

Źródło: opracowanie własne

4.7.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gleb

W celu ekonomicznej i ekologicznej racjonalizacji wykorzystania gleb należy dążyć do ograniczania wykorzystania dobrej jakości gleb w sposób niezgodny z ich walorami przyrodniczymi, dostosowania formy zagospodarowania do naturalnego potencjału gleb, rozwoju ekologicznej produkcji rolniczej lub odpowiedniej zmiany upraw na glebach zanieczyszczonych.

Czynnikami, które znacznie różnicują jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej w mieście i sugerują zmianę wykorzystania obszarów obecnie rolniczych to jest ukształtowanie terenu w tym zainteresowanie zabudową i zagospodarowaniem terenu.

Na terenie gminy okresowo prowadzone są kontrole dotyczące stanu zanieczyszczenia środkami ochrony roślin gleb. W ramach działalności kontrolnej Główny Inspektorat Ochrony Środowiska będzie prowadził jako kontynuację badania gleb ornych, a Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa będzie wykonywał kontrole zanieczyszczenia płodów rolnych środkami ochrony roślin. Zadania te finansowane będą ze środków własnych GIOŚ oraz WIORIN.

Mając na względzie niewielkie zainteresowanie ze strony rolników pakietami rolno – środowiskowo – klimatycznymi oraz ukazującymi się programami należy prowadzić działania zmierzające do dotarcia do szerszego grona

³⁵ brak danych za 2025 rok

³⁶ pismo OSCHR w Gliwicach – Zestawienie odczynu i zasadości gleb w makroelementy na terenie powiatu żywieckiego; badany okres: 01.01.2023 – 31.12.2024 rok

beneficjentów tych programów. Cennym działaniem jest organizacja spotkań informacyjnych i akcji informacyjnych połączonych z praktycznymi zajęciami dla rolników, zainteresowanych produkcją rolną a także właścicieli gospodarstw predestynujących do agroturystycznych. Działania przy współudziale z Miastem przeprowadzane przez Śląski Okręgowy Doradztwa Rolniczego oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa finansowane z ich własnych środków finansowych.

4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów.

Tabela 21 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŁĘKAWICA NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028”			
Racjonalna gospodarka odpadami			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami (kontrolę zawartych umów czy prawidłowego selekcionowania odpadów)	Gmina Łękawica W roku 2023 Gmina Łękawica kontrolowała czerech przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Po zakończonej kontroli wszczęto z urzędu postępowanie administracyjne, wymierzono jedną karę administracyjną pieniężną, zgodnie z wymogami art. 3b ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Kontrole w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami u mieszkańców realizowano w ramach działań kontrolnych dotyczących nielegalnego spalania odpadów. W okresie 2023-2025 zorganizowano kontrolę ilości odbieranych od mieszkańców odpadów poprzez każdorazowe ważenie pojazdów zbierających odpady przed wjazdem na teren Gminy i przed jej opuszczeniem, aby ustalić faktyczne ilości zebranych odpadów określonego rodzaju. Prowadzone są kontrole także w zakresie przestrzegania segregacji odpadów przez firmę odbierającą odpady z terenu Gminy Łękawica. W roku 2025 pracownicy Urzędu przeprowadzili 43 kontrole w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach, przestrzegania zapisów śląskiej uchwały antysmogowej oraz przestrzegania zakazu spalania pozostałości roślinnych na nieruchomościach położonych w Gminie Łękawica, nie przekazano żadnych spraw innym organom do rozpatrzenia. W roku 2025 przeprowadzono kontrolę czterech przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych.	bieżące kontrolowanie mieszkańców i przedsiębiorców
2.	Sukcesywne zapobieganie i usuwanie dzikich wysypisk odpadów	Gmina Łękawica W 2023 roku na terenie Gminy Łękawica zlokalizowano jedno dzikie, w 2025 roku zlokalizowano także jedno wysypisko odpadów komunalnych oraz innych odpadów, oba te wysypiska zostały uprzątnięte przy udziale pracowników Zakładu Usług Komunalnych w Łękawicy, a Gmina Łękawica zadbała o właściwe przekazanie odpadów do odpowiednich instalacji.	2 wysypisk1
3.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy (dotacje dla mieszkańców)	Gmina Łękawica W latach 2023-2025 usunięto 124,67 Mg wyrobów zawierających azbest. Według danych zamieszczonych w Bazie azbestowej, na dzień sporządzenia niniejszego raportu, na terenie gminy Łękawica pozostało do usunięcia 570,960 Mg wyrobów zawierających azbest.	124,67 Mg usuniętych wyrobów zawierających azbest
4.	Prowadzenie i rozwijanie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Gmina Łękawica Na dzień 31 grudnia 2023 r. na 1 mieszkańca Gminy przypadało 216,17 kg selektywnie zebranych odpadów komunalnych oraz 50,71 kg zmieszanych odpadów komunalnych. Za rok 2023 Gmina Łękawica osiągnęła następujące	osiągnięte poziomy recyklingu oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji w 2025 oku

		poziomy recyklingu: - Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych –37,05 %, - Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania – 6,09 %, - Poziom składowania –13,42 %. Na dzień 31 grudnia 2024 r. na 1 mieszkańca Gminy przypadało 175,40 kg selektywnie zebranych odpadów komunalnych oraz 59,09 kg zmieszanych odpadów komunalnych. Za rok 2024 Gmina Łękawica osiągnęła następujące poziomy recyklingu: - Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych –60,28%, - Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania – 4,23%, - Poziom składowania –21,34 %. Na dzień 31 grudnia 2025 r. na 1 mieszkańca Gminy przypadało 208 kg selektywnie zebranych odpadów komunalnych oraz 69,77 kg zmieszanych odpadów komunalnych. Za rok 2025 Gmina Łękawica osiągnęła następujące poziomy recyklingu: - Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych –55,15%, - Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania – 11,57%, - Poziom składowania –3,38 %.	
5.	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami	Gmina Łękawica Zadanie realizowane na bieżąco poprzez artykuły w informatorze gminnym oraz na stronie internetowej.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Łękawica

Na terenie Gminy Łękawica jeden podmiot posiada zezwolenie na wytwarzanie odpadów wydane przez Starostę Żywieckiego³⁷.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w latach 2023-2025 roku przeprowadził 2 kontrole w przedsiębiorstwach z terenu gminy Łękawica w zakresie gospodarki odpadami.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 22 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2025
1.	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych - ogółem [Mg] (od nieruchomości zamieszkałych, niezamieszkałych i PSZOK)	1 132,3583 Mg	1 241,5638 Mg
2.	Masa usuniętych wyrobów zawierających azbest [Mg]	68,39 Mg	261,64 Mg w latach 2021-2025

³⁷ pismo Starostwo Powiatowe w Żywcu – pismo nr WOŚ.604.1.2026 z dnia 12.03.2026 roku

3.	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych [%]	49%	55,15%
4.	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne [%]	100%	osiągnięty

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Łękawica, WIOŚ/GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.8.1. Opis stanu obecnego

Na terenie Gminy Łękawica źródłami wytwarzanych odpadów są:

- gospodarstwa domowe, w których powstają także odpady wielkogabarytowe oraz niebezpieczne,
- obiekty infrastruktury społecznej i komunalnej,
- obszary ogrodów, cmentarzy,
- ulice i place,
- przedsiębiorstwa i firmy prowadzące działalność gospodarczą.

Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych, wskaźnik ich nagromadzenia, jak również ich struktura oraz skład są uzależnione od różnych uwarunkowań lokalnych. Należy do nich:

- poziom rozwoju gospodarczego obszaru,
- zamożność społeczeństwa,
- rodzaj zabudowy mieszkalnej,
- sposób gospodarowania zasobami,
- przyzwyczajenia w konsumpcji dóbr materialnych,
- cechy charakterologiczne mieszkańców
- podatność na edukację ekologiczną.

Największy wpływ na ilość i skład morfologiczny powstających odpadów komunalnych w danej społeczności mają pojedyncze decyzje zapadające w trakcie zakupów poszczególnych towarów i wyboru rodzaju opakowania.

Do celów niniejszego opracowania wykorzystano dane pochodzące z rocznych sprawozdań z gospodarowania odpadami za lata 2021-2025 oraz dane GUS.

Gospodarka odpadami na terenie gminy oparta jest na zasadach Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028 (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr VII/6/8/2024 z dnia 21 października 2024 roku). Nadrzędnym celem PGOWŚ2028 jest rozwój i doskonalenie na terenie województwa śląskiego systemu gospodarki odpadami uwzględniającego hierarchię sposobów postępowania z odpadami, w szczególności zapobieganie ich powstawaniu oraz przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu.

Celem obowiązującego Planu jest ponadto określenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z Krajowym planem gospodarki odpadami 2028 oraz wymaganiami aktualnie obowiązujących przepisów prawa.

Dokument jest zgodny z aktualnymi przepisami prawa i przedstawia podział województwa na regiony gospodarowania odpadami. Główne cele strategiczne wynikające z KPGO to:

- dążenie do poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumieni odpadów komunalnych w wysokości 55% dla 2025 roku i 65% dla 2035 roku,
- minimalizacja składowanych odpadów do poziomu 30% w 2025 roku i 10% 2035 roku,
- wspieranie działań w zakresie ponownego użycia produktu, szeroko pojęte ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów), ze szczególnym uwzględnieniem ZPO żywności,
- zapewnienie utrzymania poziomów wydajności recyklingu zużytych baterii i akumulatorów,
- osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, m.in. odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych.

Ustawą z dnia 19 lipca 2019 roku o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw („ustawa nowelizująca”), wprowadzono szereg zmian dotyczących m.in. udzielania przez gminy zamówień publicznych na odbiór oraz odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych, a także zrezygnowano z organizacji systemów gospodarowania odpadami komunalnymi w ramach regionów.

Nowelizacja istotnie zmienia system gospodarki odpadami komunalnymi. W poprzednim stanie prawnym gospodarowanie odpadami komunalnymi co do zasady powinno zamykać się w granicach regionów gospodarki odpadami komunalnymi, wyznaczonych w wojewódzkich planach gospodarki odpadami. Nowelizacja likwiduje tę regionalizację.

Nadal jednak obowiązywać będą pewne ograniczenia dotyczące gospodarowania głównie niesegregowanymi (zmieszanymi) odpadami komunalnymi odebranymi od właścicieli nieruchomości; odpady takie będą mogły być przekazywane wyłącznie do tzw. instalacji komunalnych, ujętych na listach prowadzonych przez Marszałków Województw.

W zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2023 poz. 1469 z późn zm.), ustawy – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647, z późn zm.) oraz ustawy o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, z późn zm.), zawarto rozwiązania, które mają na celu ograniczenie wzrostu kosztów gospodarowania odpadami.

W ramach ustawy m.in.:

- ustalono maksymalną wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi obliczanej na podstawie metody „od ilości zużytej wody” w wysokości 7,8% dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za gospodarstwo domowe (ok. 150 zł),
- podwyższona została maksymalna stawka opłaty za odpady komunalne dla nieruchomości niezamieszkałych – 1,3% dochodu rozporządzalnego na 1 osobę ogółem za pojemnik lub worek o pojemności 120L, co umożliwi efektywne rozłożenie kosztów systemu pomiędzy nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe,
- władze samorządowe będą mogły zdecydować o rzadszym odbiorze bioodpadów i niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych z gmin wiejskich oraz części wiejskiej gmin miejsko-wiejskich,
- umożliwiono gminom weryfikowanie informacji z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, poprzez korzystanie z różnych źródeł informacji będących w posiadaniu gminy (np. w celu potwierdzenia liczby osób zamieszkujących w danym gospodarstwie domowym),
- właściciele nieruchomości rekreacyjno-letniskowych będą mogli rozliczać się z opłaty za odpady komunalne, jak właściciele nieruchomości niezamieszkałych, czyli od pojemnika,
- Minister Klimatu i Środowiska będzie mógł zezwolić w drodze decyzji na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, na odstępstwa dla poszczególnych gmin, jeśli chodzi o sposób selektywnego zbierania odpadów komunalnych (możliwość zbierania w jednym pojemniku: tworzyw sztucznych + metali + szkła),
- mieszkańcy budynków wielolokalowych będą mogli być indywidualnie rozliczani z obowiązku selektywnego zbierania odpadów (gmina w porozumieniu z właścicielem nieruchomości będzie mogła wdrożyć systemy, które pozwolą na rozliczenie poszczególnych mieszkańców np. bloku z obowiązku selektywnego zbierania odpadów – możliwe będzie odejście od tzw. odpowiedzialności zbiorowej za nieselektywne zbieranie),
- umożliwiono gminom dopłacanie ze środków własnych do systemu gospodarowania odpadami. Gminy będą mogły skorzystać z tego rozwiązania w szczególności, w sytuacjach nadzwyczajnych, np. w przypadku znacznego wzrostu cen za zagospodarowanie odpadów (brak możliwości pokrycia wszystkich kosztów z pobranych od mieszkańców opłat, konieczność znacznego podwyższenia pobieranych opłat).

Na terenie Gminy Łekawica nie ma możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych. Ww. odpady komunalne zgodnie z umową z Konsorcjum firm: Lider: SANIT-TRANS Sp. z o.o., Międzyrzecze Górne 383, 43-392 Międzygórze Górne, Uczestnik: KASPEREK – Jan Kasperek, ul. Pasieczna 3, 32-322 Gilowice, pn. „Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu Gminy Łekawica” z nieruchomości zamieszkałych, nieruchomości niezamieszkałych rozumianych jako takie na których znajdują się domki letniskowe, innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe oraz miejsc publicznych, przekazywane były do instalacji komunalnych.

Częścią integralną systemu jest funkcjonowanie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. W ramach wywiązania się z ustawowego obowiązku zapewnienia porządku i czystości na terenie gminy został utworzony Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych tj. PSZOK przez Konsorcjum firm: Lider: SANIT-TRANS Sp. z o.o., Międzyrzecze Górne 383, 43-392 Międzyrzecze Górne, Uczestnik: KASPEREK – Jan Kasperek, ul. Pasieczna 3, 32-322 Gilowice w ramach zawartej umowy pn. „Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu Gminy Łekawica”.

W 2025 roku podmiotem odpowiedzialnym za realizację usługi odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy Łękawica było Konsorcjum firm: Lider: SANIT-TRANS Sp. z o.o., Międzyrzecze Górne 383, 43-392 Międzyrzecze Górne, Uczestnik: KASPEREK – Jan Kasperek, ul. Pasieczna 3, 32-322 Gilowice.

4.8.1.1. Zasady gospodarowania odpadami na terenie Gminy Łękawica

Odbiór odpadów komunalnych na terenie gminy odbywa się na podstawie zapisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku. W oparciu o zapisy powyższej ustawy Rada Gminy Łękawica uchwaliła akty prawa miejscowego regulujące zasady utrzymania czystości i porządku, jak i szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Uchwałą Nr XXVII/154/2020 Rady Gminy Łękawica z dnia 2 września 2020 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Łękawica przyjęto Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, który został następnie zmieniony uchwałą nr XXI/105/2025 Rady Gminy Łękawica z dnia 29 października 2025 roku w sprawie zmiany uchwały nr XXVII/154/2020 Rady Gminy Łękawica z dnia 2 września 2020 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Łękawica.

W 2020 r. na podstawie nowelizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w Gminie Łękawica wprowadzono szereg zmian dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi. Pierwszą i najważniejszą zmianą było wprowadzenie obowiązku selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. W związku z powyższym wszyscy właściciele nieruchomości zamieszkałych oraz niezamieszkałych zobowiązani zostali do segregacji zgromadzonych odpadów komunalnych.

W 2025 roku przyjęto uchwałą Nr XXI/105/2025 Rady Gminy Łękawica z dnia 29 października 2025 roku w sprawie zmiany uchwały Nr XXVII/154/2020 Rady Gminy Łękawica z dnia 2 września 2020 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy. Nowymi zapisami:

- Ustalono stawkę ryczałtową za odbiór odpadów segregowanych z nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy lub innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno – wypoczynkowe.
- Prowadzono kontrolę ilości odbieranych od mieszkańców odpadów poprzez każdorazowe ważenie pojazdów zbierających odpady przed wjazdem na teren gminy i przed jej opuszczeniem, aby ustalić faktyczne ilości zebranych odpadów określonego rodzaju.
- Zrezygnowano z objazdowej zbiórki mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, w/w odpady należy dostarczyć we własnym zakresie do PSZOK - u.

Aktualnie pomiędzy Gminą Łękawica a wykonawcą – Konsorcjum firm: Lider: SANIT-TRANS Sp. z o.o., Międzyrzecze Górne 383, 43-392 Międzyrzecze Górne, Uczestnik: KASPEREK – Jan Kasperek, ul. Pasieczna 3, 32-322 Gilowice jest podpisana umowa na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu Gminy Łękawica z nieruchomości zamieszkałych, nieruchomości niezamieszkałych rozumianych, jako takie, na których znajdują się domki letniskowe, innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe oraz miejsc publicznych, przekazywane były do instalacji komunalnych.

Na terenie Gminy Łękawica prowadzona była segregacja odpadów komunalnych na 8 grup tj. papier, szkło, metal i tworzywa sztuczne, popiół, odpady zmieszane oraz bioodpady kuchenne i bioodpady zielone oraz tekstylia które należy oddawać we własnym zakresie do PSZOK - u.

Działania edukacyjne realizowane są zarówno przez Gminę, placówki oświatowe jak i inne instytucje takie jak Nadleśnictwo Jeleśnia obejmujące swym zasięgiem gminę Łękawica. Okresowo dla mieszkańców drukowane są ulotki informacyjne m.in. o zakazie spalania pozostałości roślinnych w ogrodzie, promujące kompostowanie.

Głównymi celami w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych do instalacji przetwarzania odpadów komunalnych oraz poprawa wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, co już jest realizowane.

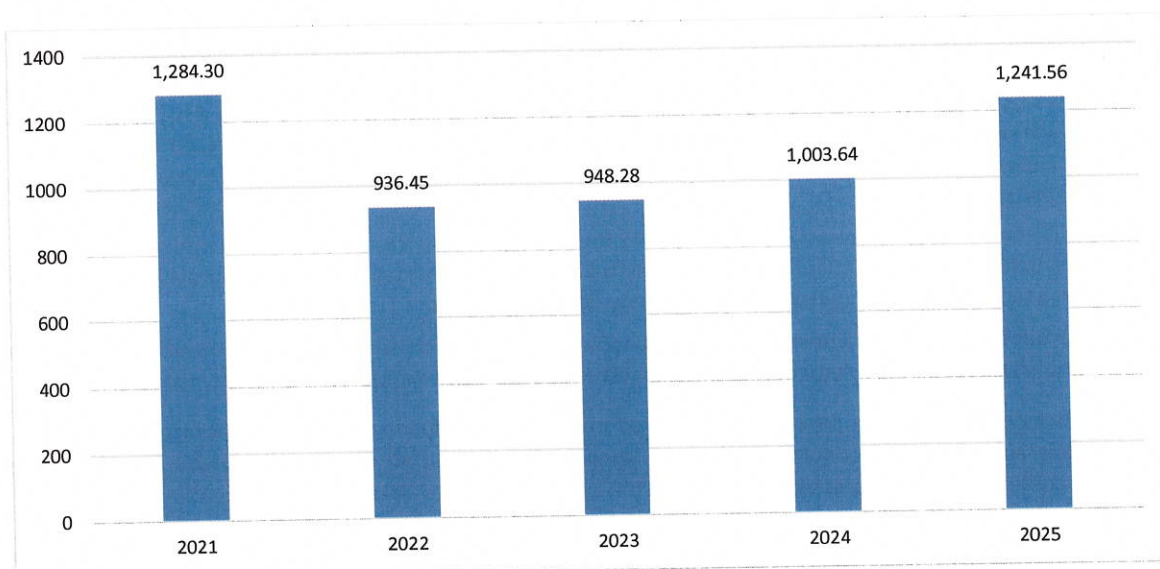
Utworzenie i obsługa systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy to obowiązek wynikający z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W ramach tego systemu gmina prowadzi działania związane z odbieraniem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy, oraz niezamieszkałych.

4.8.1.2. Ilości zebranych odpadów

Z terenu Gminy Łękawica w 2025 roku odebrano i zebrano łącznie 1 241,5638 Mg, w tym m.in.:

- papier i tektura – 28,6425 Mg,
- tworzywa sztuczne – 4,5000 Mg,
- zmieszane odpady opakowaniowe – 216,523 Mg,
- szkło – 127,54 Mg,
- odpady wielkogabarytowe – 63,138 Mg,
- odpady biodegradowalne – 4,919 Mg,

Na dzień 31.12.2025 r., uwzględniając popiół jako odpad zbierany selektywnie, na 1 mieszkańca Gminy Łękawica przypadało 208,00 kg selektywnie zebranych odpadów komunalnych, w tym 69,04 kg popiołu oraz 69, 77 kg zmieszanych odpadów komunalnych.

Rysunek 12 Ilość odpadów zebranych i odebranych z terenu Gminy Łękawica w latach 2021-2025 (Mg)

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na Gminy Łękawica za lata 2021-2025, BDL (dostęp dnia 13.04.2026r.)

Ilość odpadów odebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, niezamieszkałych oraz odpady zebrane w PSZOK-u z terenu gminy w latach 2021-2025 przedstawiono poniżej:

- w 2021 roku zebrano 1 284,30 Mg,
- w 2022 roku zebrano 936,45 Mg,
- w 2023 roku zebrano 948,28 Mg,
- w 2024 roku zebrano 1 003,64 Mg,
- w 2025 roku zebrano 1 241,56 Mg,

W 2025 roku na terenie Gminy Łękawica zlokalizowano jedno dzikie wysypisko odpadów komunalnych oraz innych odpadów, które zostało uprzątnięte przy udziale pracowników Zakładu Usług Komunalnych w Łękawicy, a Gmina Łękawica zadbała o właściwe przekazanie odpadów do odpowiednich instalacji.

Obowiązkiem gmin, wynikającym z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach jest osiągnięcie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Zgodnie z danymi zawartymi w rocznych sprawozdaniach składanych przez podmioty odbierające, zbierające odpady komunalne z terenu Gminy Łękawica za rok 2025 osiągnięto następujące poziomy recyklingu:

- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych – 55,15%,
- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania – 11,57%,
- poziom składowania – 3,38%.

4.8.1.3. Azbest

Na właścicielu, zarządcy bądź użytkowniku nieruchomości, na której znajdują się wyroby zawierające azbest, ciąży obowiązek sporządzenia informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania – obowiązek tzw. inwentaryzacji. Inwentaryzacja jest wykonywana na podstawie spisu z natury. Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają informację Wójtowi Gminy Łękawica. Podmioty prawne przedkładają informację bezpośrednio marszałkowi województwa. Dane należy raportować corocznie do 31 marca za poprzedni rok kalendarzowy. Zebrane od osób fizycznych informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania azbestu wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi województwa do 31 marca każdego roku w formie aktualizacji Bazy Azbestowej.

W 2017 roku na podstawie inwentaryzacji opracowano i przyjęto uchwałą nr XLI/279/17 Rady Gminy Łękawica z dnia 28 grudnia 2017 roku „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Łękawica - aktualizacja”. Zinwentaryzowano 661,463 Mg wyrobów zawierających azbest.

W ostatnich latach 2021-2025 dzięki wsparciu finansowemu z WFOŚiGW w Katowicach (lub WFOŚiGW w Katowicach i NFOŚiGW) usunięto łącznie 261,64 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym:

- 84,93 Mg w 2021 roku,
- 52,04 Mg w 2022 roku,
- 44,89 Mg w 2023 roku,
- 42,3 Mg w 2024 roku,
- 37,48 Mg w 2025 roku.

Do końca 2018 roku przelicznik w Bazie Azbestowej wynosił 11 kg, natomiast od 2019 roku przelicznik wynosi 15 kg. Oznacza to, że jeśli mieszkaniec posiada pokrycie dachowe o powierzchni 100 m² to w 2018 roku posiadał 1 100 kg, natomiast w 2019 roku waga ta zwiększyła się do 1 500 kg. Dlatego mimo corocznych akcji usuwania ilość wyrobów w Bazie azbestowej się zwiększyła.

Według danych z Bazy Azbestowej na koniec 2025 roku na terenie Gminy Łękawica jest jeszcze 550,029 Mg wyrobów zawierających azbest, natomiast łącznie usunięto 1 021,289 Mg.

Zgodnie z „Programem usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032” z terenu Gminy Łękawica powinno się do końca 2025 roku usunąć 65% zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest.

W „Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032” założono etapy usuwania wyrobów zawierających azbest w czasookresach, tj:

- lata 2011-2012 - około 10% wszystkich wyrobów,
- lata 2013-2022 - około 40% wszystkich wyrobów,
- lata 2023-2032 - około 50% wszystkich wyrobów.

Przyjmując założone w „Programie usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032” etapy eliminowania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Łękawica do końca 2025 roku usunięto około 65,18% - czyli około 1024 Mg.

Zwiększenie tempa można uzyskać poprzez promocje Programu dotacyjnego dla mieszkańców oraz akcje informacyjno-edukacyjne na temat szkodliwości azbestu i obowiązków, jakie wynikają z użytkowania i posiadania jego powłok.

4.8.2. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
terminowo wykonywane sprawozdania z gospodarki odpadami poprawnie działający system gospodarowania odpadami bieżące usuwanie dzikich wysypisk śmieci wysokie tempo usuwania wyrobów zawierających azbest	wyrzucanie odpadów w sposób niekontrolowany powstawanie miejsc nielegalnego składowania odpadów dzikie wysypiska śmieci
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
uszczelnienie systemu gospodarki odpadami edukacja ekologiczna w przedszkolach i szkołach	przywożenie odpadów na teren gminy oraz zostawianie ich przez turystów

Źródło: opracowanie własne

4.8.3. Cele i zadania środowiskowe z zakresu gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

Gmina Łękawica prowadzi gospodarkę odpadami zgodnie z założeniami nowelizacji ustawy o odpadach, posiada Regulamin utrzymania czystości i porządku oraz prowadzi coroczną sprawozdawczość.

Głównymi celami do realizacji w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych do instalacji.

W harmonogramie zadań zapisano, że gmina nadal będzie doskonalić selektywną zbiórkę wszystkich rodzajów odpadów i w dalszym ciągu organizować akcje informacyjne, promocyjne i edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży i dorosłej części społeczeństwa gminy.

W zakresie gospodarki odpadami świadomość ekologiczna społeczeństwa jest nadal niewystarczająca, czego dowodem są występujące miejsca nielegalnego składowania odpadów, dlatego też konieczne jest dalsze prowadzenie edukacji ekologicznej. Źródłem finansowania zadania będą środki własne oraz dostępne dofinansowania ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

4.9. Zasoby przyrodnicze

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zasobów przyrodniczych.

Tabela 23 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŁĘKAWICA NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028”			
Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu			
Zwiększenie lesistości			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Gmina Łękawica W 2023 roku uczniowie Szkoły Podstawowej w Okrajniku i Kocierzu Moszczanickim wzięli udział w akcji sadzenia drzew. Na lekcjach przyrody dokonali nasadzeń na terenie wokół placówek oświatowych. Sadzonki otrzymano z Nadleśnictwa Jeleśnia. ZPKWŚ Oddział Biura w Żywcu ZPKWŚ realizuje działania z zakresu edukacji przyrodniczej i ekologicznej zgodnie z wymaganiami ustawowymi (Ustawa o ochronie przyrody) oraz statutowymi ZPKWŚ. Tematyka warsztatów przyrodniczych poruszała zagadnienia związane z walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi Żywieckiego Parku Krajobrazowego i Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, chronionych w ramach europejskiej sieci Natura 2000. Adresatami warsztatów były przedszkolaki, młodzież szkolna oraz osoby dorosłe, natomiast zakres tematyczny obejmował gatunki roślin i zwierząt występujące na obszarze Żywieckiego Parku Krajobrazowego i Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego, formy ochrony przyrody, osobliwości przyrodnicze, uwarunkowanie na wartości przyrodnicze i krajobrazowe ww. obszaru. Ponadto poruszane były kwestie związane z szeroko pojętą edukacją ekologiczną oraz dobrymi praktykami w życiu codziennym mającymi wpływ na stan środowiska (m.in. tematyka związana ze smogiem, segregacją śmieci). Placówki oświatowe były na bieżąco informowane o prowadzonych przez ZPKWŚ O/Żywiec działaniach z zakresu edukacji przyrodniczej, ekologicznej i korzystają z oferty poprzez uczestnictwo w konkursach przyrodniczych i ekologicznych, akcjach ekologicznych, warsztatach terenowych i stacjonarnych, m.in: • Ogólnopolski Konkurs „Poznajemy Parki Krajobrazowe Polski”, • Ogólnopolski Konkurs Fotograficzny „Magia Beskidów”, • Wojewódzki „Ekologiczne łapanie Główek”, • wojewódzkie konkursy plastyczne i fotograficzne koordynowane przez Ośrodki Edukacyjne ZPKWŚ, • warsztaty terenowe na obszarze parków krajobrazowych, • warsztaty terenowe na sensorycznej ścieżki przyrodniczej w Ośrodku, • pogadanki w Ośrodku oraz w placówkach oświatowych, • akcje ekologiczne (Dzień Ziemi, Sprzątanie Świata, Święto Drzewa), zajęcia okazjonalne o tematyce przyrodniczej (Międzynarodowy Dzień Roślin, Międzynarodowego Dnia Krajobrazu, zajęcia z okazji Świąt Wielkanocnych, Mikołaja i Świąt Bożego Narodzenia, w czasie trwania ferii i wakacji). Ponadto ZPKWŚ Oddział Biura w Żywcu przygotowuje oraz rozpowszechnia cykl filmów edukacyjno-popularyzatorskich o treściach przyrodniczych związanych z Żywieckim Parkiem Krajobrazowym które publikowane są regularnie na profilu społecznościowym ZPKWŚ oraz wykorzystywane są przez placówki oświatowe w trakcie działań edukacyjnych.	
2.	Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-	Gmina Łękawica W 2023 roku posadzono 2 drzewa na terenie Centrum Kultury, Wypoczynku i Rekreacji, w ramach nasadzeń zastępczych. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach W latach 2023-2025 na terenie gminy Łękawica usunięto z pasa dróg wojewódzkich 19 drzew. Nie dokonano nowych nasadzeń. Powiatowy Zarząd Dróg w Żywcu	

	konserwacyjne zieleni przydrożnej	W 2024 roku usunięto ze skrajni drogi powiatowej łącznie ok. 2 000 m ² zakrzewień.	
3.	Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania przestrzennego	Gmina Łękawica Zadanie realizowane na bieżąco. W obowiązujących miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego części gminy Łękawica, przyjętym uchwałą Rady Gminy Łękawica nr XXVIII/199/13 z dnia 25 kwietnia 2013 roku wprowadzono zapisy warunkujące utrzymanie terenów rolnych, leśnych, przeznaczonych pod zalesienia, zieleni nieurządzonej o charakterze ekologicznym oraz wód powierzchniowych płynących, gwarantujące zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych i umożliwiające przemieszczanie się dzikich zwierząt i roślin pomiędzy obszarami ich naturalnego występowania.	
4.	Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych poprzez inwentaryzację i sporządzanie uproszczonych planów urządzania lasów prywatnych oraz zwiększenie lesistości poprzez zalesienia	Starosta Żywiecki W 2023 r. na terenie gminy Łękawica na zlecenie Starosty opracowano 13 uproszczonych planów urządzania lasu na okres od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2033 r.: • Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych położonych w obrębie ewidencyjnym Kocierz Moszczanicki — o ogólnej powierzchni opracowania: 236,9777 ha, • Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych położonych w obrębie ewidencyjnym Kocierz Rychwałdzki — o ogólnej powierzchni opracowania: 90,1052 ha, • Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych położonych w obrębie ewidencyjnym Łękawica — o ogólnej powierzchni opracowania: 25,9943 ha, • Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych położonych w obrębie ewidencyjnym Łysina — o ogólnej powierzchni opracowania: 71,3128 ha. • Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych położonych w obrębie ewidencyjnym Okrajnik — o ogólnej powierzchni opracowania: 65,3474 ha. • Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów należących do Wspólnoty „Hala” — o ogólnej powierzchni opracowania: 13,1414 ha. • Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów należących do „Wspólnoty Lasu Ekwiwalentowego w Kocierzu Moszczanickim — o ogólnej powierzchni opracowania: 17,9160 ha. • Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów należących do Wspólnoty „Matka” — o ogólnej powierzchni opracowania: 18,2958 ha. • Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów należących do Wspólnoty „Mieszkańców Wsi Rychwałd” — o ogólnej powierzchni opracowania: 20,5544 ha • Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów należących do Wspólnoty „Pod Skolarnym” — o ogólnej powierzchni opracowania: 17,6706 ha. • Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów należących do Wspólnoty „Zagrodników” o ogólnej powierzchni opracowania: 13,3831 ha. • Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów należących do Wspólnoty „Pod Tomiczkiem” — o ogólnej powierzchni opracowania: 15,0692 ha. • Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów należących do Wspólnoty „Przykrzyca” o ogólnej powierzchni opracowania: 27,6829 ha.	13 UPUL
5.	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami	Nadleśnictwo Jeleśnia Na terenie Gminy Łękawica nie prowadzi się przebudowy drzewostanów. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego	-

	urządzenia lasów państwowych	W 2025 roku ZPKWŚ zrealizował zadanie pn.: „Czynna ochrona fauny – montaż budek lęgowych dla chronionych gatunków ptaków”. Zadanie polegało na montażu specjalistycznych budek lęgowych dla wybranych gatunków ptaków w miejscach zgodnych z ich preferencjami na terenie zarządzanym przez PGL Lasy Państwowe Nadleśnictwo Jeleśnia. Działania na terenie Gminy Łękawica objęły teren Leśnictwa Kocierz Moszczanicki i Kocierz Rychwałdzki.	
6.	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z uproszczonymi planami urządzenia lasów prywatnych	Nadleśnictwo Jeleśnia W zakresie gruntów prywatnych nadzór polega na legalizacji pozyskanego surowca drzewnego - wydawaniu świadectw legalności pozyskania surowca drzewnego oraz doradztwa w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej na gruntach prywatnych. W latach 2023-2025 odnowiono na gruntach prywatnych 4,55 ha - wysadzono 17 400 szt. sadzonek.	odnowiono na gruntach prywatnych 4,55 ha - wysadzono 17 400 szt. sadzonek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Łękawica

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 24 Wskaźniki monitorowania realizacji działań z poprzedniego POS w zakresie zasobów przyrodniczych

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024*
1.	Powierzchnia prawnie chroniona ogółem	3 160,00 ha	3 160,00 ha
2.	Pomniki przyrody	3	2
3.	Lesistość gminy	65,5%	65,7%
4.	Powierzchnia lasów	2 801,88 ha	2 809,40 ha
5.	Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej ogółem	2,50 ha	2,50 ha
6.	Powierzchnia gruntów odnowionych i zalesionych w ciągu roku	4,00 ha	b.d.

*brak danych za 2025 rok

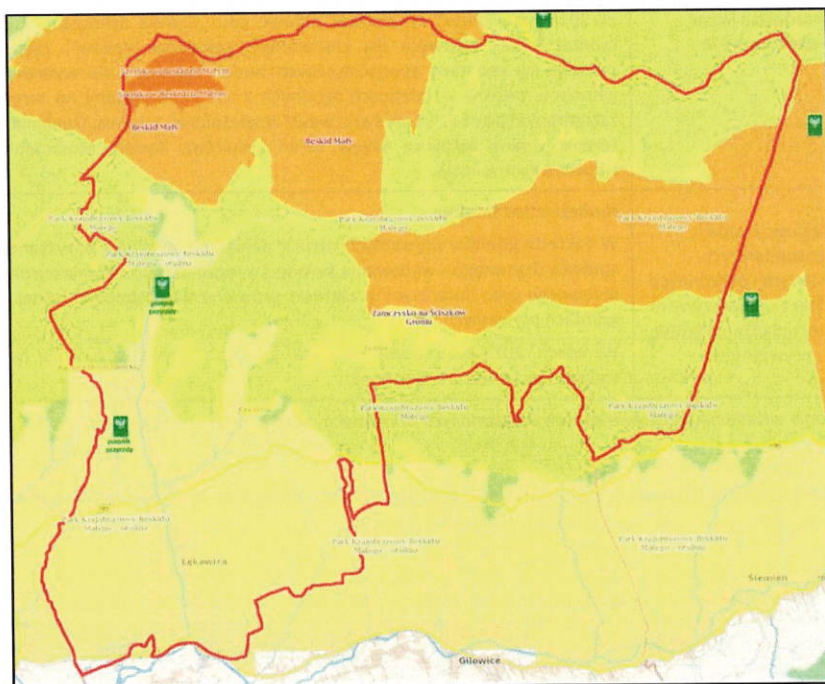
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łękawica oraz GUS, BDL 2026

4.9.1. Opis stanu obecnego

4.9.1.1. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Łękawica

Gmina posiada zasoby przyrodnicze o znaczeniu ponadregionalnym. Obszar gminy odgrywa szczególnie ważną rolę w projektowanym „krajowym systemie obszarów chronionych”.

Formami ochronnymi przyrody na terenie gminy Łękawica są: park krajobrazowy (1), rezerwat przyrody (1), obszar Natura 2000 (1), stanowisko dokumentacyjne (1) oraz 2 pomniki przyrody, które tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych. Taki układ przestrzenny, wzajemnie uzupełniających się form ochrony przyrody, zapewnia warunki do samoregulacji procesów przyrodniczych, naturalnych warunków hydrologicznych oraz właściwego korzystania z rekreacji i turystyki.

Rysunek 13 Obszary chronione na terenie gminy Łękawica

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (dostęp 27.03.2026 r.)

Park Krajobrazowy Beskidu Małego

Został utworzony na mocy Rozporządzenia Nr 9/98 Wojewody Bielskiego z dnia 16 czerwca 1998 roku. Stanowi zwartą, rozciągającą się równoleżnikowo grupę górską o długości około 35 km i szerokości 12 km. Zajmuje powierzchnię 25 770,00 ha, częściowo na terenie województwa śląskiego (m.in. powiatu żywieckiego) a częściowo na terenie województwa małopolskiego. W wyniku powstania przełomu rzeki Soły, obszar Parku podzielony jest na dwie części. Mniejsza powierzchniowo, zachodnia część to Pasma Magurki Wilkowickiej i Czupla, z najwyższym szczytem Czuplem (933 m n.p.m.). Część większa, wschodnia, to grupa Łamanej Skały (929 m n.p.m.), znana też pod nazwą Góry Zasolskie lub Beskid Kociński. Krajobraz Parku został znacznie przekształcony w wyniku działalności człowieka - piętro pogórza (do 550 m n.p.m.) prawie w całości wykorzystane pod uprawę oraz zabudowę mieszkalną. Piętro regła dolnego (powyżej 550 m n.p.m.) pokryte jest dość regularnie zwanym kompleksem leśnym z niewielkimi polanami. Najczęściej spotykane w tym piętrze są buczyny oraz bory dolnoreglowe, m.in. żyzna buczyna karpacka, która charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem florystycznym. Ze względu na ograniczenia wysokościowe nie wykształciło się w Beskidzie Małym piętro regła górnego, jedynie na szczycie Madohory występuje świerczyna o charakterze górnoreglowym. Dotychczas przeprowadzone badania flory roślin naczyniowych wykazały występowanie ponad 840 gatunków (10% udział roślin górskich). O bogactwie florystycznym Parku świadczy występowanie 54 gatunków podlegających ochronie ścisłej i 10 ochronie częściowej. Dużym walorem jest występowanie aż 20 przedstawicieli storczykowatych m.in. kruszczyk błotny, storczyk kulista, storczyk męski i stoplamek plamisty (znajdujące się w Czerwonej Księdze Roślin ginących i zagrożonych w Polsce).

Na obszarze Parku stwierdzono 40 gatunków ssaków, 111 gatunków ptaków lęgowych (w tym 6 gatunków ptaków drapieżnych dziennych), 15 gatunków płazów i około 40 gatunków ryb. Gady reprezentowane są przez: jaszczurkę zwinkę i żyworódkę, padalca, zaskrońca oraz żmiję zygzakowatą. Z ssaków kopytnych licznie występują: dzik, sarna i jelen. Dość rzadkie są większe drapieżniki, takie jak: ryś czy wilk. Pospolite na terenie Parku są: lis, borsuk, wydra, kuna domowa i leśna, tchórz zwyczajny, łasica, a także gronostaj. Odnotowano też występowanie wielu gatunków nietoperzy, np. mroczka późnego, nocka wąsatka i borowca wielkiego, zaś z ssaków owadożernych: rzęsorka rzeczka, zębiełka karliczka oraz 3 gatunki ryjówek: aksamitną, malutką i górską oraz jeża wschodnioeuropejskiego i kreta europejskiego. Największym gryzoniem na terenie Parku jest bóbr europejski. W celu zapewnienia warunków dla właściwych form ochrony i kształtowania środowiska, przy równoczesnym rozwoju funkcji dydaktyczno-naukowych, turystycznych i rekreacyjnych, na terenie Parku i jego otuliny obowiązuje stosowanie następujących ogólnych zasad i kierunków działania:

- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego,
- ochrona środowiska i krajobrazu przed zakłóceniami stosunków wodnych, degradacją gleb i szaty roślinnej, zanieczyszczeniami powietrza oraz zakłóceniami harmonii w krajobrazie,

- czynna ochrona środowiska poprzez: likwidację lub ograniczenie na terenie Parku działalności gospodarczej szkodliwej dla środowiska, prawidłową politykę przestrzenną, utrzymanie, odnawianie i wzbogacanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych,
- prowadzenie gospodarki rolnej, leśnej i łowieckiej w sposób umożliwiający realizację celów wymienionych w § 1 rozporządzenia.

Dla parku ustanowiono plan ochrony uchwałą NR XVII/229/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 roku w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Parku Krajobrazowego Beskidu Małego – część położona w województwie małopolskim uwzględniającego zakres planu dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH 240023.

Obszar Natura 2000 PLH240023 Beskid Mały

Został utworzony Decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 7973) (2009/91/WE). Zajmuje powierzchnię 7 186,1600 ha na terenie województw: śląskiego i małopolskiego.

Obszar położony w masywie Beskidu Małego, w paśmie Magurki Wilkowickiej (Czupel 933 m npm) i grupie Łamanej Skały (929 m npm). Beskid Mały zbudowany jest z utworów serii śląskiej, reprezentowanych głównie przez twarde, odporne na wietrzenie piaskowce godulskie, które przeławicowane są łupkami, piaskowcem i zlepionkami istebniańskimi dolnymi. Niektóre formy skałkowe zbudowane są z piaskowców ciężkowickich. Układ dolin jest koncentryczny, grzbiety i szczyty zaokrąglone, a stoki dość strome. Na omawianym terenie znajduje się kilkadziesiąt skałek, jaskiń i schronisk podskalnych. Do najcenniejszych jaskiń należą: Jaskinie Czarne Działy (w tym jaskinia Czarne Działy III o dł. 115 m) i Jaskinia Komonieckiego, która jest największą jaskinią erozyjno-wietrzeniową w polskich Karpatach Fliszowych. Powierzchniowo dominują tu zbiorowiska leśne, łąkowe są rzadsze, a sporadycznie występują zbiorowiska torfowiskowe, ziołoroślowe i naskalne.

Największy i najlepiej wykształcony kompleks kwaśnych buczyn górskich *Luzulo luzuloidis*-Fagetum w Karpatach. Występowanie na krańcach zasięgu geograficznego zespołów świerczyny górnoreglowej *Plagiothecio-Piceetum* (w piętrze regla dolnego - unikatowy fenomen synchorologiczny w Karpatach), jaworzyny miesięcznicowej *Lunario-Aceretum*, świerczyny na torfie *Bazzanio-Piceetum*. Stwierdzono tu łącznie obecność 15 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Ponadto, jest to miejsce występowania 2 gatunków mchów z załącznika II tej Dyrektywy, z tym, że stanowisko jednego z nich - bardzo rzadkiego mchu *Buxbaumia viridis* - wymaga potwierdzenia.

Dla obszaru ustanowiono plan zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach; Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Beskid Mały PLH240023.

Rezerwat Przyrody „Szeroka”

Został utworzony Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 1 lutego 1960 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Rezerwat położony jest całkowicie na terenie Gminy Łękawica. Obecnie obejmuje obszar 49,51 ha. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu karpackiego lasu bukowego regla dolnego, naturalnego pochodzenia w Beskidzie Żywieckim. Zarządzeniem Nr 12/2022 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 28 marca 2022 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Szeroka w Beskidzie Małym został utworzony plan ochrony przyrody obowiązujący do 27.03.2027 r.

Stanowisko dokumentacyjne Zamczysko na Ściszków Groniu

Stanowisko dokumentacyjne zostało utworzone Rozporządzeniem nr 8/09 Wojewody Śląskiego z dnia 12 czerwca 2009 roku w sprawie ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego pod nazwą "Zamczysko na Ściszków Groniu" w gminie Łękawica. Obejmuje ono powierzchnię 0,8720 ha w całości w gminie Łękawica. Szczególnym celem ochrony jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych zapadliska grzbietowego z wychodniami skalnymi ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin. Nadzór na użytku sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Katowicach.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy występują 2 pomniki przyrody ożywionej.

Szczegółowe zestawienie zawiera poniższa tabela.

Tabela 25 Pomniki przyrody zlokalizowane na terenie gminy Łękawica

L.p.	Typ pomnika przyrody	Rodzaj pomnika przyrody	Data ustanowienia	Opis pomnika przyrody	Lokalizacja pomnika przyrody
1.	jednoobiektowy	drzewo	31.07.1968 r.	Jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>) Obwód 235 cm. wysokość 29 m., Buk zwyczajny (<i>Fagus silvatica</i>) Obwód 410 cm. wysokość 25 m	Kocierz Moszczanicki - około 300 m od kamieniołomu, po prawej stronie drogi do Kocierza Rychwałdzkiego
2.	jednoobiektowy	drzewo	31.07.1968 r.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>) Obwód 300 cm. wysokość 23 m	Kocierz Moszczanicki – na posesji prywatnej, wśród pól, na skraju zagajnika o pow. ok. 0,1 ha (włas. Franciszek Talik

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z CRFOP (dostęp z dnia 27.03.2026r.)

4.9.1.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

Ogólna powierzchnia lasów na terenie Gminy Łękawica wynosi 2 809,40 ha, w tym:

- lasy publiczne ogółem 2 196,74 ha,
 - lasy publiczne Skarbu Państwa 2 196,64 ha,
 - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych 2 196,58 ha,
 - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP 0,06 ha,
 - ✓ lasy publiczne gminne 0,10 ha,
- lasy prywatne ogółem 612,66 ha³⁸.

Gospodarkę leśną na obszarze gminy prowadzi Nadleśnictwo Jeleśnia oraz właściciele lasów prywatnych. Całość Lasów Państwowych pozostaje w administracji Nadleśnictwa Jeleśnia.

W strukturze użytkowania lasów charakterystyczny jest stosunkowo duży udział lasów wspólnotowych. Na terenie gminy działa 10 wspólnot leśnych. Praktycznie cała powierzchnia leśna skupiona jest w obrębie partii grzbietowych i pod szczytowych i stokowych pasm górskich, okalających teren Gminy: Kościelec i Jaworzyna – część zachodnia Ścieszków Groń Płonne – część środkowa i wschodnia – Kocierzu Moszczanickim, Kocierzu Rychwałdzkim i Okrajniku – postaci dużych zwartych kompleksów leśnych. Ponad 80% ogólnej powierzchni leśnej skupiona jest na terenie dwóch sołectw: Kocierz Moszczanicki i Kocierz Rychwałdzki (główne kompleksy leśne).

Nadleśnictwo Jeleśnia

Nadleśnictwo Jeleśnia na terenie gminy prowadzi swoją działalność w oparciu o Plan Urządzania Lasu sporządzony dla lasów SP w zarządzie Nadleśnictwa na okres od 01.01.2025 roku do 31.12.2034 roku.

Powierzchnia gruntów leśnych Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych na terenie Gminy Łękawica wynosi ogółem 2 241,44 ha, w tym:

- grunty zalesione – 2 193,63 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną – 44,20 ha,
- grunty niezalesione – 3,61 ha³⁹.

W lasach nadleśnictwa dominującym gatunkiem jest świerk, zajmuje on 42% powierzchni. Udział buka i jodły wynosi odpowiednio 37% i 18%. Całość lasów zaliczono do lasów ochronnych.

Nadleśnictwo Jeleśnia jest nadleśnictwem typowo górskim, a tylko niewielka część gruntów ma charakter podgórski. Na jego terenie znajdują się najwyższe w Polsce położone lasy gospodarcze. Do najwyższych wzniesień leżących w zasięgu nadleśnictwa należą:

- z obszaru Beskidu Małego: Czupel - 934 m n.p.m., Jaworzyna - 864 m n.p.m., Żar - 761 m n.p.m., Madohora (Łamana Skała) - 929 m n.p.m., Potrójna - 888 m n.p.m., Kocierz - 879 m n.p.m., Gibasów Groń - 898 m n.p.m.,

³⁸ dane z Banku Danych Lokalnych, GUS, stan na 31.12.2024 rok

³⁹ Nadleśnictwo Jeleśnia – pismo nr ZG.0172.6.2026 z dnia 20.03.2026 r.

- z obszaru Beskidu Żywieckiego: Pilsko 1557 m n.p.m., Pięć Kopców - 1534 m n.p.m., Romanka - 1366 m n.p.m., Trzy Kopce - 1216 m n.p.m., Palenica - 1343 m n.p.m., Munczolik - 1356 m n.p.m., Majcherkowa - 1255 m n.p.m., Kotarnica - 1156 m n.p.m., Buczynka - 1205 m n.p.m., Mędralowa - 1169 m n.p.m., Jałowiec - 1111 m n.p.m., Bąków - 766 m n.p.m., Kiczora - 761 n.p.m. oraz Grojec - 612 m n.p.m.

Całość lasów nadleśnictwa rośnie w klimacie górskim. Charakteryzują się one typową strefowością związaną ze wzrostem wysokości nad poziom morza wynoszącą od 350 do 1 370 metrów. Wraz ze wzrostem wysokości średnia temperatura roczna spada z 7,1 do 2,4°C, opady rosną od 950 do 1 350 mm, długość okresu wegetacyjnego zmniejsza się z 200 do 150 dni.

Lasy nadleśnictwa objęte są obszarami Natura 2000. Należą one do lasów ochronnych. Występują tu następujące kategorie ochronności:

- lasy glebochronne,
- lasy wodochronne

Lasy prywatne

Powierzchnia lasów prywatnych w zasięgu terytorialnym Gminy Łękawica zgodnie z danymi GUS wynosi 612,66 ha. Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa w gminie objęte są nadzorem prowadzonym przez Nadleśniczego Nadleśnictwa Jeleśnia.

Dla terenu Gminy Łękawica obecnie obowiązujące są następujące uproszczone plany urządzenia lasu na okres od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2033 roku:

- UPUL dla lasów należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych położonych w obrębie ewidencyjnym Kocierz Moszczanicki — o ogólnej powierzchni opracowania: 236,9777 ha,
- UPUL dla lasów należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych położonych w obrębie ewidencyjnym Kocierz Rychwałdzki — o ogólnej powierzchni opracowania: 90, 1052 ha,
- UPUL dla lasów należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych położonych w obrębie ewidencyjnym Łękawica — o ogólnej powierzchni opracowania: 25,9943 ha,
- UPUL dla lasów należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych położonych w obrębie ewidencyjnym Łysina — o ogólnej powierzchni opracowania: 71,3128 ha,
- UPUL dla lasów należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych położonych w obrębie ewidencyjnym Okrajnik — o ogólnej powierzchni opracowania: 65,3474 ha,
- UPUL dla lasów należących do Wspólnoty „Hala” — o ogólnej powierzchni opracowania: 13,1414 ha,
- UPUL dla lasów należących do „Wspólnoty Lasu Ekwiwalentowego w Kocierzu Moszczanickim — o ogólnej powierzchni opracowania: 17,9160 ha,
- UPUL dla lasów należących do Wspólnoty „Matka” — o ogólnej powierzchni opracowania: 18,2958 ha,
- UPUL dla lasów należących do Wspólnoty „Mieszkańców Wsi Rychwałd” — o ogólnej powierzchni opracowania: 20,5544 ha,
- UPUL dla lasów należących do Wspólnoty „Pod Skolarnym” — o ogólnej powierzchni opracowania: 17,6706 ha,
- UPUL dla lasów należących do Wspólnoty „Zagrodników” o ogólnej powierzchni opracowania: 13,3831 ha,
- UPUL dla lasów należących do Wspólnoty „Pod Tomiczkiem” — o ogólnej powierzchni opracowania: 15,0692 ha,
- UPUL dla lasów należących do Wspólnoty „Przykrzyca” o ogólnej powierzchni opracowania: 27,6829 ha⁴⁰.

Nadzór nad prowadzeniem gospodarki leśnej w lasach prywatnych polega na:

- kontroli gospodarki leśnej, doradztwie w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej,
- wydawaniu decyzji administracyjnych,
- kontroli wykonania decyzji wydawanych w drodze postępowania administracyjnego,
- cechowaniu drewna i wydawania świadectwa legalności pozyskanego drewna.

Zgodnie z przepisami ustawy o lasach Lasy Państwowe zobowiązane są służyć radą i pomocą prywatnym właścicielom lasów w prowadzeniu gospodarki leśnej. Leśnicy w ramach tych działań:

⁴⁰ pismo Starostwo Powiatowe w Żywcu – pismo nr WOŚ.604.1.2026 z dnia 12.03.2026 roku

- doradzają prywatnym właścicielom, jak prowadzić gospodarkę leśną,
- udostępniają sadzonki drzew i krzewów leśnych,
- wykonują na koszt nadleśnictw zabiegi zwalczające i ochronne w lasach prywatnych, jeśli wystąpią tam organizmy szkodliwe, zagrażające trwałości lasu,
- organizują wykonanie zadań gospodarczych w lesie (w tym sprzedaż drewna), na podstawie umowy z właścicielem lasu,
- sporządzają wielkoobszarowe inwentaryzacje stanu lasów oraz prowadzą bank danych o lasach.

Ministerstwo Środowiska w latach 2016-2020 prowadziło prace obserwacyjno-pomiarowe w ramach programu monitoringu w lasach wszystkich form własności na terenie całego kraju.

Program monitoringu lasu stanowi ważny element systemu Państwowego Monitoringu Środowiska. Zebrane wyniki posłużą do oceny stanu zdrowotnego lasów Polski wszystkich form własności w relacji do zmieniających się warunków środowiska. Prace terenowe odbywają się corocznie na stałych powierzchniach obserwacyjnych rozmieszczonych w sieci 8x8 km, które są częścią gęstszej sieci wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasu. Pomiar i obserwacje wykonywane są zgodnie z instrukcją opracowaną przez Instytut Badawczy Leśnictwa i zaakceptowaną przez Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska i Ministerstwo Środowiska.

Prace terenowe były wykonywane przez pracowników Instytutu Badawczego Leśnictwa lub przez osoby upoważnione przez Instytut w okresie od 1 czerwca do 30 września w każdym roku w latach 2016-2020.

W 2019 roku, w badaniach monitoringu lasów na stałych powierzchniach obserwacyjnych I rzędu, zaobserwowano wzrost średniej defoliacji drzew (23,4%), w porównaniu do roku 2018 (22,4%), oraz lat wcześniejszych (2016 - 22,7%, 2017 - 22,8%). Największe wzrosty średniej defoliacji stwierdzono w 2019 roku u sosny i brzozy tj. gatunków rosnących na glebach uboższych. Również zły stan zdrowotny świerka, przy relatywnie mniejszym pogorszeniu w 2019 roku, może być związany z niekorzystnymi warunkami pogodowymi występującymi na terenie Polski w poprzednim roku.

4.9.2. Analiza SWOT

Zasoby przyrodnicze	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
występowanie cennych obszarów przyrodniczo – krajobrazowych wysoki stopień lesistości gminy	przekształcanie środowiska związane z działalnością człowieka brak wystarczającej inwentaryzacji przyrodniczej gminy
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
ograniczanie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód właściwa pielęgnacja szaty roślinnej zalesianie nieużytków zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych	rozprzestrzenianie się obcych gatunków fauny i flory niezgodny z siedliskiem skład gatunkowy drzewostanów oraz ich niewłaściwa struktura zagrożenia biotyczne (szkodniki), abiotyczne (susze, wiatry), zagrożenia antropogeniczne (zła jakość powietrza)

Źródło: opracowanie własne

4.9.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie ochrony przyrody

Formy ochrony przyrody przewidziane w ustawie o ochronie przyrody pełnią przede wszystkim rolę lokalnych węzłów i korytarzy ekologicznych. Winny one być powiązane przestrzennie z podobnymi strukturami na terenie sąsiadujących terenów. W stosunku do niektórych ekosystemów warunkiem zachowania wysokich walorów jest wprowadzenie ochrony czynnej (dotyczy cennych zbiorowisk nieleśnych), w sytuacji, bowiem zaniechania tradycyjnego użytkowania niektórych typów zbiorowisk, bardzo szybko dochodzi do wycofywania się np. gatunków słabych konkurencyjnie, a często należących jednocześnie do grupy gatunków ginących.

Dla ochrony całości dziedzictwa przyrodniczego oraz kształtowania systemu terenów zieleni należy podjąć następujące zadania:

- promocja i pielęgnacja obiektów i obszarów chronionych na mocy przepisów ustawy o ochronie przyrody – w ramach Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych (ESOCh)
- bieżące zgłaszanie uwag i wniosków, udział w konsultacjach,
- uwzględnienie zachowania terenów zielonych w nowych lub zmienianych dokumentach planistycznych;

- kreowanie wspólnej polityki ochrony przyrody dolin rzecznych oraz ich dopływów, korytarzy ekologicznych o randze regionalnej, terenów zieleni łęgowej,
- koordynacja rozwoju sieci tras i ścieżek rowerowych,
- promocja rozwoju rolnictwa ekologicznego, agroturystyki: programy rolnośrodowiskowe jako formy zmiany wizerunku nieefektywnej gospodarki rolnej,
- wsparcie działań organizacji ekologicznych, instytucji naukowych w zakresie ochrony czynnej wybranych gatunków fauny i flory.

4.10. Zagrożenia poważnymi awariami

W tabeli poniżej przedstawiono wybrane efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w zakresie zagrożeń poważnymi awariami.

Tabela 26 Wybrane efekty realizacji dotychczasowego POŚ

Cel zapisany w „PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY ŁĘKAWICA NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2028”			
Przeciwdziałanie zagrożeniom na terenie gminy			
L.p.	Planowane zadania	Podjęte działania	Efekt ze wskaźnikiem
1.	Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska (prowadzenie kontroli w przedsiębiorstwach)	WIOŚ w Katowicach W okresie 2023-2025 nie przeprowadzono kontroli w zakresie przestrzegania przez podmioty wytycznych dotyczących przeciwdziałania poważnym awariom.	-
2.	Doposażenie jednostek OSP w niezbędny sprzęt do ratowania życia i mienia	Gmina Łękawica W 2023 roku przekazano środki na zakup przyczepy samochodowej dla OSP Okrajnik, w wysokości 10 000,00 zł. Ponadto w 2023 roku wydatkowano środki w wysokości 208 253,83 zł na bieżące utrzymanie gotowości bojowej jednostek OSP z terenu gminy. W 2024 roku wydatkowano środki w wysokości 285 708,77 zł na bieżące utrzymanie gotowości bojowej jednostek OSP z terenu gminy. W 2025 roku wydatkowano środki w wysokości 231 611,09 zł na bieżące utrzymanie gotowości bojowej jednostek OSP z terenu gminy, w tym zakup materiałów i wyposażenia, udzielono dofinansowania w wysokości 20 000,00 zł na zakup samochodu lekkiego operacyjnego dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Żywcu, udzielono dofinansowania w wysokości 17 500 zł na zakup samochodu z napędem hybrydowym dla Komendy Powiatowej Policji w Żywcu oraz zakupiono defibrylator dla OSP w Okrajniku za 9 200,00 zł.	Corocznie wydatkowanych jest około 200 tys.
3.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Gmina Łękawica Realizowano pośrednio poprzez działania opisane innych pozycjach. Policja, Straż Pożarna (jako edukacja w placówkach oświatowych) Brak informacji o podjętych działaniach.	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych o wykonanych działaniach na terenie Gminy Łękawica

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które dają obraz postępów w realizacji Programu ochrony środowiska, a także pokazują zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Tabela 27 Wskaźniki monitorowania realizacji działań w zakresie zagrożeń poważnymi awariami

L.p.	Wskaźnik	Stan wyjściowy 2020	Stan aktualny 2024
1.	Liczba zakładów w rejestrze potencjalnych sprawców poważnych awarii	ZDR: 0 ZZR: 0	ZDR: 0 ZZR: 0
2.	Liczba zdarzeń o znamionach poważnej awarii oraz poważnych awarii na terenie Gminy Łękawica	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Łękawica, GIOŚ oraz Głównego Urzędu Statystycznego

4.10.1. Opis stanu obecnego

Według rejestru prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach, na terenie Gminy Łękawica nie funkcjonują zakłady przemysłowe, w których występowałyby rodzaje i ilości substancji niebezpiecznych pozwalające zakwalifikować je do zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej. Niemniej jednak znajdują się tu przedsiębiorstwa, które mogą przyczynić się do powstania niebezpiecznych zdarzeń zagrażających środowisku oraz zdrowiu i życiu mieszkańców.

Głównymi zagrożeniami na terenie gminy jakie mogą wystąpić w toku zwykłego funkcjonowania są wypadki i zdarzenia drogowe, pożary, powodzie i zalania. Zagrożenia chemiczne i pożarowe wynikają głównie z gęstości zaludnienia, charakteru zabudowy i stopnia uprzemysłowienia. Na zagrożenia pożarowe wpływa sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

Potencjalne zagrożenie może stwarzać także transport toksycznych substancji przemysłowych (TSP) przewożonych cysternami samochodowymi przez teren gminy.

W rejestrze historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi nie zidentyfikowano żadnych potencjalnych zagrożeń zanieczyszczenia gleby lub ziemi z terenu gminy Łękawica⁴¹.

Mieszkańcy Gminy Łękawica nie zgłaszali w Starostwie Powiatowym w Żywcu żadnych problemów i uciążliwości związanych z ochroną środowiska.

Nad bezpieczeństwem pożarowym gminy czuwają strażacy Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Żywcu. Ponadto na terenie gminy działa 5 jednostek OSP:

- OSP Łękawica,
- OSP Kocierz Moszczanicki,
- OSP Kocierz Rychwałdzki,
- OSP Okrajnik,
- OSP Łysina.

W latach 2024-2025 Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na terenie gminy przeprowadził łącznie 2 kontrole w 2 przedsiębiorstwach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. Żadna z nich nie objęła swoim zakresem przeciwdziałania poważnym awariom⁴².

Zagrożenia w transporcie drogowym a także w wypadku wystąpienia pożarów, zalań, podtopień czy likwidacji gniazd szerszeni (na terenach publicznych) zwalczane są przez Ochotniczą Straż Pożarną.

Na terenach rolniczych przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

W zakresie ograniczenia substancji chemicznych w środowisku niezbędne są szkolenia dotyczące odpowiedzialnego stosowania środków chemicznych i postępowania z opakowaniami po nich (szkolenia takie prowadzi ŚODR) a także akcje edukacyjne dla mieszkańców w zakresie postępowania ze wszystkimi rodzajami odpadów oraz propagowanie produktów ulegających biodegradacji (np. torby na zakupy) czy wielorazowych opakowań i toreb na zakupy.

⁴¹ Starostwo Powiatowe w Żywcu – pismo nr WOŚ.604.1.2026 z dnia 12.03.2026 r.

⁴² Pismo Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska

4.10.2. Analiza SWOT

Zagrożenia poważnymi awariami	
MOCNE STRONY czynniki wewnętrzne	SŁABE STRONY czynniki wewnętrzne
5 jednostek OSP na terenie gminy w ostatnich latach nie wystąpiła żadna poważna awaria	potencjalne ryzyko wystąpienia poważnej awarii występowanie terenów zagrożonych podtopieniami
SZANSE czynniki zewnętrzne	ZAGROŻENIA czynniki zewnętrzne
zmniejszenie zagrożenia wypadkowego i pożarowego poprzez remonty i modernizacje budynków oraz dróg edukacja ekologiczna w szkołach i przedszkolach	zagrożenia wypadkowe związane z transportem

Źródło: opracowanie własne

4.10.3. Cele i zadania środowiskowe w zakresie zagrożenia poważnymi awariami przemysłowymi

Głównymi zagrożeniami na terenie gminy, jakie mogą wystąpić w toku zwykłego funkcjonowania są wypadki i zdarzenia drogowe, pożary i zalania. Na zagrożenia pożarowe wpływa sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych (stropy, więźba dachowa, schody i pokrycia dachów) oraz magazynowane materiały łatwopalne (paliwo, smary, farby, oleje, tworzywa chemiczne, tarcica, opał itp.).

Najważniejszymi jednostkami zajmującymi się w pierwszej kolejności minimalizacją skutków zdarzeń jest Straż Pożarna. Analiza SWOT jako mocną stronę gminy wskazała, iż posiada 5 jednostek OSP.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach kontroluje przedsiębiorstwa pod kątem przestrzegania wymagań ochrony środowiska. Jednocześnie same przedsiębiorstwa muszą dbać o należyte postępowanie i ostrożność. W harmonogramie realizacji zadań monitorowanych zaplanowano kontynuację działań w postaci kontroli przedsiębiorców wraz z egzekwowaniem wymagań dotyczących zapobiegania zagrożeniom – realizacja przez WIOŚ. Istotne jest prowadzenie samokontroli w firmach, szkoleń, tak, aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia awarii – realizacja tego zadania prowadzona winna być przez przedsiębiorstwa.

W ostatnich latach na terenie gminy nie wydarzyła się żadna poważna awaria, niemniej jednak istotnym elementem są kontrole w tym także pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne realizowane na drogach przez policję, działania te będą w kolejnych latach kontynuowane. Istotne jest także prawidłowe oznakowanie pojazdów przewożących niebezpieczne ładunki, co także w razie potrzeby kontroluje policja.

Ważnym zadaniem jest kontynuacja i doskonalenie działań edukacyjnych społeczeństwa w celu wyrobienia w ludności nawyków prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii. Działania te realizowane są poprzez akcje informacyjne i edukacyjne, a dla dzieci poprzez zabawę. Finansowanie tego rodzaju zadań pochodzi głównie ze środków własnych Gminy Łekawica oraz z dofinansowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

5. Zagadnienia horyzontalne

Celem niniejszego rozdziału jest przedstawienie czterech zagadnień horyzontalnych, stanowiących fundament wszystkich działań zapisanych w niniejszym „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2026-2029 z perspektywą do 2032 roku”.

Każdy obszar interwencji i każdy kierunek działań powinien być spójny z czterema zagadnieniami horyzontalnymi, jakim są:

- adaptacja do zmian klimatu,
- nadzwyczajne zagrożenia,
- edukacja ekologiczna,
- monitoring środowiska.

Wszystkie obszary interwencji na których opiera się niniejszy „Program...” zawierają aspekty każdego z czterech działań horyzontalnych. Istotnym jest także, iż w każdej dziedzinie środowiskowej prowadzona jest edukacja ekologiczna, a nadzwyczajne zagrożenia czy awarie mogą wpływać na wszystkie obszary środowiska od przyrody po powietrze, wody i gleby. A w celu kontroli stanu i podjęcia ewentualnych szybkich kroków niezbędny jest monitoring środowiska i stała kontrola jego stanu.

5.1. Adaptacja do zmian klimatu

W 2013 roku Ministerstwo Środowiska opracowało „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”. Dokument ten został opracowany przez Ministerstwo Środowiska na podstawie analiz wykonanych przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy w ramach projektu pn. "Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu - KLIMADA".

Oddziaływania związane z prognozowanymi zmianami klimatu będą z różnym natężeniem wzmacniane wskutek działalności człowieka, zarówno poprzez podejmowanie aktywności gospodarczej (wydobycie kopalin, kierunkowa gospodarka leśna i hodowla zwierząt oraz rolnictwo), jak i jej zaniechania (porzucanie łąk i muraw, zanik tradycyjnych form wykorzystania terenu). Oddziaływania te są wielokierunkowe i mogą znacznie wzmocnić niekorzystne oddziaływanie prognozowanych zmian warunków klimatycznych w powiązaniu z nieprawidłowym zagospodarowaniem terenu.

Z racji zwiększonej częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych należy spodziewać się w przyszłości zwiększonej możliwości wystąpienia suszy, nadmiernych opadów, powodzi, które mogą zapoczątkować powstanie nowych osuwisk, erozję terenów pagórkowatych.

Problem zmian w reżimie hydrologicznym dotyczy również siedlisk wód słodkich, płynących lub stojących. Grupa ta jest narażona na zmiany wskutek wzrostu opadów nawałnych, okresów suchych, procesów eutrofizacji i zaburzeń przepływu wód w zbiornikach.⁴³

Pomiędzy zagospodarowaniem przestrzennym i warunkami klimatycznymi zachodzi ścisły związek wzajemnego oddziaływania. W kontekście zmian klimatu istnieje konieczność zmian treści planowania przestrzennego tak, żeby odpowiadały na problemy, które dotychczas nie były, bądź nie musiały być przedmiotem rozstrzygnięć planistycznych, albo miały marginalne znaczenie w toku procesu planistycznego. Biorąc pod uwagę horyzontalny i interdyscyplinarny charakter gospodarki przestrzennej wdrażanie działań adaptacyjnych w tym sektorze przyczynia się do ograniczenia skutków zmian klimatu nie tylko w zagospodarowaniu przestrzennym, ale także w większości obszarów życia gospodarczego i społecznego. To powoduje, że planowanie przestrzenne, będące najważniejszym instrumentarium gospodarki przestrzennej, urasta do jednego z najistotniejszych kreatorów przestrzennej organizacji systemów społeczno-gospodarczych i ekologicznych, decydujących o adaptacji polskiej przestrzeni do spodziewanych zmian klimatu, a tym samym uwarunkowań środowiskowych i łagodzenia skutków społeczno-ekonomicznych tych zmian.

Zmiany klimatu i potencjalne skutki tych zmian zostały wzięte pod uwagę w niniejszym dokumencie poprzez realizację celów i kierunków działań, jakie zostały zapisane w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”.

⁴³ Scenariusze Zmian Klimatu do 2030 r. i wpływ na sektory i obszary wrażliwe, Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020

W ramach poszczególnych kierunków interwencji wszystkie te cele zostały wzięte pod uwagę i w ramach nich zostały zaplanowane zadania dotyczące energetyki, edukacji mieszkańców, zarządzania szlakami komunikacyjnymi w celu minimalizacji zagrożeń powodowanych przewozem substancji niebezpiecznych.

Wśród kluczowych działań o charakterze horyzontalnym, które według „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” powinny być realizowane należy wymienić rozwój alternatywnych możliwości produkcji energii na poziomie lokalnym, zarządzanie ryzykiem powodziowym, realizacja działań zabezpieczających przed osuwiskami oraz wdrażanie lokalnych systemów monitoringu i ostrzegania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi. Istotnym elementem jest ciągła edukacja ekologiczna nie tylko dzieci, ale także osób dorosłych w szczególności rolników i właścicieli lasów, właściwe planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji oraz uwzględnianie trendów klimatycznych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej.⁴⁴

5.2. Nadzwyczajne zagrożenia

Zarówno jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, jak i poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów, wybuch, awaria zbiornika, katastrofa autocysterny przewożącej substancję niebezpieczną, awaria obiektów hydrotechnicznych, itp.

Na zagrożenia pożarowe wpływa także sąsiedztwo lokalizacji budynków i występowanie w nich palnych elementów konstrukcyjnych oraz magazynowane środki i materiały łatwopalne.

Powstałe zagrożenia usuwane są przez odpowiednio wyposażone i wyszkolone jednostki straży pożarnej.

Na obszarach rolniczych gminy przyczyną zanieczyszczeń wód może być niewłaściwe magazynowanie i stosowanie nawozów i środków ochrony roślin, co jest kontrolowane przez WIORIN. Zagrożenie dla środowiska w tym przypadku zależy od rozpuszczalności środków w wodzie i stopnia ich toksyczności.

Zagrożeniem dla mieszkańców i środowiska może być także transport paliw i ładunków niebezpiecznych, mogą one być przewożone wszystkimi drogami, na których nie ma zakazów transportu ciężkiego lub innych obostrzeń. W trakcie doraźnych kontroli pojazdy te są sprawdzane przez funkcjonariuszy policji pod kątem ładowności pojazdów oraz ich stanu technicznego.

Nadzwyczajne zagrożenia, do których może dojść na terenie gminy w trakcie normalnego funkcjonowania sprecyzowano w rozdziale 4.10 dotyczącym Zagrożeń poważnymi awariami. W rozdziale tym sprecyzowano rodzaje zagrożeń, do jakich może dojść na obszarze gminy, wyspecyfikowano jednostki, które zajmują się identyfikacją zdarzeń, ratowaniem zdrowia, życia i mienia oraz usuwaniem skutków awarii oraz kompetencje organów do realizacji zadań w tym zakresie.

5.3. Działania edukacyjne

W zakresie edukacji ekologicznej najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie młodej i dojrzałej części społeczeństwa o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, wykraczający poza horyzont 2028 roku, do którego można się zbliżyć poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej.

Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647, z późn zm.) narzuca obowiązek uwzględniania problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w programach nauczania wszystkich typów szkół, a także kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

W środkach masowego przekazu w publikacjach i audycjach również istnieje obowiązek popularyzacji ochrony środowiska i kształtowania pozytywnego stosunku do przyrody.

Ważną rolę w realizacji polityki proekologicznej Gminy Łekawica odgrywają mieszkańcy. Ich zachowania, nawyki i podejmowane działania bezpośrednio przekładają się na jakość środowiska naturalnego. Dlatego istotne jest, by permanentnie kształtować świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska. Związana z tym edukacja ekologiczna stanowi moduł uzupełniający wielowymiarową działalność gminy na rzecz tworzenia otoczenia przyjaznego człowiekowi.

Organy administracji, instytucje koordynujące działania związane z ochroną środowiska oraz te, które kierują i zarządzają działalnością naukową i naukowo-badawczą w zakresie ekologizacji są zobowiązane uwzględniać w swoich planach i działaniach bieżących i długoterminowych zagadnienia dotyczące ekologii i ochrony przyrody.

⁴⁴ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020

Na wszystkich etapach edukacji od przedszkolnej poprzez podstawową placówki nauczania obejmujące swym działaniem jakakolwiek edukację dzieci i młodzieży zawierają w swoich programach dziedziny nauki lub dyscypliny naukowe wiążące się z ochroną środowiska.

Postawy społeczne i realizowana w całym okresie programowania szeroko pojęta edukacja ekologiczna ma na celu stałe podnoszenie świadomości zarówno dzieci i dorosłych. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, brak oszczędzania wody, segregacji odpadów), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

Gmina powinna kontynuować i rozwijać współpracę z placówkami oświatowymi, organizacjami społecznymi i instytucjami, przy organizowaniu prelekcji, wystaw, spotkań, wycieczek o tematyce ekologicznej i przyrodniczej, organizować akcje oraz pomagać przy realizacji programów szkolnych promujących idee zbierania surowców wtórnych w celu ich właściwego zagospodarowania. Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców nie tylko przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, co zapewni pozyskanie surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowiska oraz zmniejszenie szkodliwości tych odpadów, ale także do oszczędzania wody, niespalania odpadów w domowych kotłach, dbałości oraz szacunku o całość otaczającej nas przyrody i środowiska.

Czynnikami, które decydują o sukcesie realizowanej akcji edukacji ekologicznej są rzetelna informacja oraz umiejętność komunikowania się ze społeczeństwem.

W zakresie wszystkich aspektów ochrony środowiska potrzebne są działania edukacyjne zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dla dorosłej części społeczeństwa. Z tego powodu zadania dotyczące edukacji ekologicznej umieszczono w harmonogramach we wszystkich rozdziałach dotyczących poszczególnych obszarów interwencji.

5.4. Monitoring środowiska

W związku ze zmianą kompetencji wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska i Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska wynikającą z przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw, od dnia 1 stycznia 2019 roku organem realizującym zadania Państwowego Monitoringu Środowiska jest Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Z dniem 1 stycznia 2019 roku pracownicy Wydziału Monitoringu Środowiska oraz Laboratorium WIOŚ stali się pracownikami GIOŚ. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska zadania Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie: gromadzenia i analizy wyników badań i obserwacji, przygotowania ocen jakości środowiska oraz udostępniania informacji o środowisku, realizuje poprzez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska.

Zadania Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska polegają między innymi na monitoringu środowiska.

Monitoring środowiska prowadzony jest w zakresie powietrza, wód powierzchniowych, wód podziemnych, ochrony przyrody i bioróżnorodności, gospodarki odpadami, hałasu, pól elektromagnetycznych, potencjalnego wystąpienia poważnej awarii oraz gleby i ziemi (na poziomie krajowym).

W myśl nowych przepisów ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska z 2018 r. (ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1471, z późn. zm.) od 1 stycznia 2019 r. zadania PMŚ są realizowane wyłącznie przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ).

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu i Ochrony Środowiska oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska. Dokument ten obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.⁴⁵

Informacje powstające w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska służą do wspomagania działań na rzecz ochrony środowiska, a także do informowania organów administracji o stanie środowiska, potencjalnych lub istniejących zagrożeniach, oraz obszarach występowania przekroczeń dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w środowisku. W dalszym etapie dane te i informacje wykorzystywane są przez organy administracji do postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, pozwoleń na wprowadzania gazów i pyłów do środowiska oraz planów zagospodarowania przestrzennego, a także planów i programów jako całości lub jego poszczególnych elementów.

Działalność inspekcyjna na terenie województwa śląskiego prowadzona jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Polega na prowadzeniu kontroli instalacji i przedsiębiorstw oddziałujących na środowisko w celu sprawdzenia czy są przestrzegane przepisy prawa czy stwierdzone są naruszenia. W sytuacji stwierdzenia nieprzestrzegania obowiązujących przepisów wydawane są zarządzenia pokontrolne, a w razie ich niezrealizowania nakładane są kary.

⁴⁵ <http://poznan.wios.gov.pl/monitoring-srodowiska/regionalny-wydzial-monitoringu-srodowiska/>

6. Cele Programu Ochrony Środowiska i ich finansowanie

Tabela 28 Cele, kierunki interwencji i zadania dotyczące ochrony klimatu i jakości powietrza

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2025 lub 2024	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze gminy związana z realizacją kierunków działań naprawczych	Stężenie średnioroczne SO ₂ [µg/m³] źródło danych: GIOŚ	9,31 µg/m³ Żywiec / poziom dopuszczalny 40 µg/m³	bez przekroczeń	Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych	Modernizacja i budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego Gminy Łękawica	Zadanie własne Gminy Łękawica	brak środków finansowych
			Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM10 [µg/m³] źródło danych: GIOŚ	28,8 µg/m³ Żywiec / poziom dopuszczalny 40 µg/m³	bez przekroczeń ⁴⁶		Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Zarządcy budynków we władaniu Gminy Łękawica	brak środków finansowych
			Substancje, których stężenia przekroczyły dopuszczalne lub wartości dopuszczalne powiększone o margines tolerancji – klasyfikacja strefy, w której leży gmina źródło danych: GIOŚ	Klasa C dotyczy: NO ₂ , benzo(a)piren w pyłe PM10	Klasa A		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych	Zadanie własne Gminy Łękawica Zadanie monitorowane: mieszkańcy, zarządcy i administratorzy budynków	brak środków finansowych
							Budowa instalacji odnawialnych źródeł energii wraz z magazynami energii na potrzeby gospodarstw domowych w Gminie Łękawica	Zadanie własne Gminy Łękawica Zadanie monitorowane: mieszkańcy, zarządcy i administratorzy budynków	brak zaangażowania przedsiębiorców
							Ograniczenie niskiej emisji w budynkach przedsiębiorstw, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	Zadanie monitorowane: przedsiębiorstwa	brak zaangażowania przedsiębiorców

⁴⁶ w 2030 poziom dopuszczalny będzie 20 mikrogram, a dodatkowo spadnie średnioroczna wartość do 45 mikrogram i ilość przekroczeń w roku tej średnioroczowej do 18

		w Żywcu, ZDW w Katowicach				Budowa ścieżki pieszo - rowerowej	Gmina Łękawica, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	brak środków finansowych
		ilość nowych niskoemisyjnych pojazdów transportu zbiorowego na terenie gminy	b.d.	wg potrzeb		Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy mający na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	Zadanie monitorowane Przedsiębiorstwa komunikacyjne	brak dofinansowania, brak środków na realizację zadania
		Źródło danych: przewoźnicy						

Tabela 29 Harmonogram zadań własnych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

L.p	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Ryzyka
				rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	do 2032			
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Modernizacja i budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego Gminy w tym: Kocierz Rychwałdzki – 14 lamp ulicznych Kocierz Moszczanicki – 11 lamp ulicznych Łysina – 13 lamp ulicznych Okrajnik – 8 lamp ulicznych Łękawica – 80 lamp ulicznych	Gmina Łękawica	ok. 500 tys. zł						środki własne Gminy Łękawica, FE SL	
		Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w tym: budynek Urzędu Gminy w Łękawicy Termomodernizacja budynku: Szkoła Podstawowa w Okrajniku	Gmina Łękawica	2 768 tys. zł do 2028 roku 3 043 tys. zł SP w Okrajniku 912,4 tys. zł Bud wielofunkc 237,3 tys. zł Bud kom Łys.						środki własne Gminy Łękawica, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	
		Odbudowa oraz termomodernizacja budynku wielofunkcyjnego w Łękawicy Odbudowa oraz termomodernizacja budynku komunalnego w Łysinie	Gmina Łękawica	wg potrzeb						środki własne Gminy Łękawica, WFOŚiGW/NFOŚiGW	możliwe łączenie z Programem Czyste Powietrze
		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych	Gmina Łękawica – jako dofinansowanie								

	Budowa instalacji odnawialnych źródeł energii wraz z magazynami energii na potrzeby gospodarstw domowych w Gminie Łękawica	Gmina Łękawica, mieszkańcy	2 996 tys. zł do 2028 roku	środki własne Gminy Łękawica, FE SL, WFOŚiGW/NFOŚiGW	możliwe łączenie z Programem Czyste Powietrze
	Monitoring zużycia paliw i nośników energii w budynkach użyteczności publicznej, system zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej	Zarządcy budynków we władaniu Gminy Łękawica	wg potrzeb	środki własne Gminy Łękawica, FE SL, WFOŚiGW/NFOŚiGW	
	Organizacja akcji edukacyjnych i spotecznych związanych z ograniczeniem emisji, efektywnością energetyczną oraz wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii	Gmina Łękawica	5/rok	środki własne Gminy Łękawica, FE SL, WFOŚiGW/NFOŚiGW	na wszystkie dziedziny środowiskowe
	Wzmocnienie kontroli egzekwowania prawa w zakresie ochrony powietrza	Gmina Łękawica	koszty administracyjne	środki własne Gminy Łękawica	w razie potrzeb
	Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych w tym Odbudowa uszkodzonej infrastruktury drogowej na terenie gminy Łękawica. (30 dróg w 2027 roku)	Gmina Łękawica	wg kosztorysów inwestycji w tym Fundusz Solidarność 11.500	środki własne Gminy Łękawica, RFRD, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych (RFIL)	
	Budowa ścieżki pieszo - rowerowej	Gmina Łękawica	Ok. 3 000 tys. zł	środki własne Gminy Łękawica, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Łękawica a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 30 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Šzacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Ryzyko
A	B	C	D	E	F	G
1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Ograniczenie niskiej emisji w budynkach mieszkalnych	mieszkańcy, zarządcy i administratorzy budynków	wg potrzeb	środki własne mieszkańców, FE SL, NFOŚiGW/WFOŚiGW	możliwy brak zainteresowania mieszkańców
		Program poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie udziału OZE w wytwarzaniu energii w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych na terenie gminy	Zarządcy i administratorzy budynków	wg potrzeb	środki własne mieszkańców, FE SL, NFOŚiGW/WFOŚiGW	możliwy brak zainteresowania mieszkańców
		Ograniczenie niskiej emisji w budynkach przedsiębiorstw, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii	przedsiębiorstwa	wg potrzeb	środki własne przedsiębiorców, FE SL, NFOŚiGW/WFOŚiGW	brak zainteresowania przedsiębiorców
		Rozwój systemu informacyjnego dotyczącego monitoringu jakości powietrza i stanu jakości powietrza w skali lokalnej	GIOŚ	20/rok	środki GIOŚ, FE SL	-

		Sukcesywna kontrola uciążliwych źródeł zanieczyszczeń	WIOŚ	30/rok	środki WIOŚ	działanie jest realizowane co roku i będzie kontynuowane
		Budowa, modernizacja i przebudowa dróg publicznych	PZD w Żywcu, ZDW w Katowicach	wg kosztorysów inwestycji	środki własne PZD w Żywcu, ZDW w Katowicach	brak środków finansowych
		Rozwój komunikacji publicznej w oparciu o nowoczesny niskoemisyjny tabor autobusowy mający na celu przesiadkę z indywidualnych samochodów na rzecz transportu zbiorowego	prywatni przewoźnicy	wg potrzeb	środki własne, fundusze krajowe i unijne (w tym FE SL)	zależy od dostępu do zewnętrznych środków finansowania

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 31 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożenia hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Nazwa (+ źródło danych)	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
				Wartość bazowa rok 2025 lub 2024	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Zagrożenia hałasem	Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska	Ilość zmodernizowanych powiatowych/gminnych na rok źródło danych: administratorzy dróg	remont 27 odcinków dróg gminnych remont/ przebudowa 3 odcinków dróg powiatowych przebudowa 1 odcinka dróg wojewódzkich	wg potrzeb	Zmniejszenie liczby mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas	Ograniczenie hałasu drogowego	Zadanie własne Gminy Łękawica Zadanie monitorowane PZD w Żywcu, ZDW w Katowicach	brak środków finansowych
			Ilość decyzji o dopuszczalnej emisji hałasu	0	wg potrzeb		Działania administracyjne mające na celu ograniczanie hałasu przemysłowego	Zadanie monitorowane Starosty Żywieckiego	realizacja w razie potrzeby
			Ilość akcji edukacji ekologicznej w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu źródło danych: Gmina Łękawica	brak	3-5 rocznie w ramach innych działań edukacyjnych		Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Zadanie własne Gminy Łękawica	możliwy brak zainteresowania mieszkańców
			Ilość przedsięwzięć badanych/ilość naruszeń 2023-2024 źródło danych: WIOŚ	0/0	wg potrzeb		Monitoring poziomów hałasu emitowanego przez przedsiębiorstwa	Zadanie monitorowane WIOŚ	brak środków finansowych na realizację zadania

Tabela 32 Harmonogram zadań własnych w zakresie zagrożenia hałasem

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Ryzyka
				rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Zagrożenia hałasem	Ograniczenie hałasu drogowego	Gmina Łękawica	wg kosztorysów inwestycji					środki własne Gminy Łękawica, dofinansowanie UE	zakres zadań ustalany jest w ramach potrzeb i możliwości
		Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu	Gmina Łękawica	10/rok					środki własne Gminy Łękawica, środki zewnętrzne WFOŚiGW	przy okazji innych działań edukacyjnych

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucję realizującą zadania, WPF i WPI Gminy Łękawica a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 33 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zagrożenia hałasem

Lp	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2032 (w tys. zł)		Źródła finansowania	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G	
1	Zagrożenia hałasem	Ograniczenie hałasu drogowego	PZD w Żywcu, ZDW w Katowicach	według zadań własnych oraz według kosztorysu dodatkowych działań	środki własne PZD w Żywcu, ZDW w Katowicach, dofinansowanie UE	zakres zadań ustalany jest w ramach potrzeb i możliwości dofinansowania	
		Działania administracyjne mające na celu ograniczanie hałasu przemysłowego	Starosta Żywiecki	wg potrzeb – działania administracyjne	środki własne	-	
		Monitoring poziomów hałasu emitowanego przez przedsiębiorstwa	WIOŚ	w zależności od ilości kontroli	środki własne WIOŚ	ilość kontroli zależy od potrzeb	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucję realizującą zadania

Tabela 34 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu pola elektromagnetycznego

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2025 lub 2024	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Pola elektromagnetyczne	Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach	Liczba punktów z przekroczeniami dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego źródło danych: GIOŚ	0	0	Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie niekonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego (poprzez zapisy ograniczające w MPZP)	Zadanie własne Gminy Łękawica	ryzyko sprzeciwu mieszkańców
							Przyjmowanie zgłoszeń instalacji emitujących pola elektromagnetyczne	Zadanie monitorowane Starosty Żywieckiego	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji
							Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych	Zadanie monitorowane GIOŚ	wzrost liczby źródeł promieniowania

Tabela 35 Harmonogram zadań własnych z zakresu pola elektromagnetycznego

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Ryzyka
				rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	do 2032	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Pola elektromagnetyczne	Ograniczanie oddziaływania pól elektromagnetycznych m.in. poprzez preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania elektromagnetycznego	Gmina Łękawica	koszty administracyjne					środki własne Gminy Łękawica

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Łękawica a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 36 Harmonogram zadań monitorowanych z zakresu pola elektromagnetycznego

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
1	Pole elektromagnetyczne	Kontynuacja monitoringu pól elektromagnetycznych oraz rejestru terenów, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów w środowisku Przyjmowanie zgłoszeń instalacji emitujących pola elektromagnetyczne	GIOŚ Starosta Żywiecki	koszty administracyjne koszty administracyjne	środki własne GIOŚ środki własne	działanie aktualnie jest realizowane w cyklach 3 letnich

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 37 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarowania wodami

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+źródło danych)	Wartość bazowa rok 2025 lub 2024	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Gospodarowanie wodami	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu	Ocena JCWP źródło danych: GIOŚ	wody powierzchniowe częściowo dobry, częściowo zły	wody powierzchniowe stan dobry	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzecza Wisły	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu, w tym wzmocnienie monitoringu wód	Zadanie monitorowane GIOŚ	brak
			Długość utrzymywanych rowów melioracyjnych (km) źródło danych: Gmina Łekawica	0	wg potrzeb		Poprawa retencji wodnej, w tym prace związane z utrzymaniem i konserwacją rowów melioracyjnych	Zadanie własne Gmina Łekawica	niewystarczające środki finansowe

		Ilość akcji edukacji ekologicznej w zakresie ochrony wód źródło danych: Gmina Łękawica, PGW WP	0	3-5 rocznie w ramach innych działań edukacyjnych	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzlą i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie własne Gminy Łękawica	**tematyka ochrony wód poruszana jest także w trakcie innych działań edukacyjnych
	Koszty poniesione na konserwację i bieżące utrzymanie koryt cieków źródło danych: PGW WP	b.d.	wg potrzeb		Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	Zadanie monitorowane PGW WP	niewystarczające środki finansowe
	Liczba magazynów przeciwpowodziowych na terenie gminy źródło danych: Gmina Łękawica	1	1		Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Zadanie własne Gminy Łękawica Zadanie monitorowane PGW WP	niewystarczające środki finansowe
	Liczba zmian mpzp uwzględniających zarządzanie ryzykiem powodziowym źródło danych: Gmina Łękawica	0	1		Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzlą, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne	Zadanie własne Gminy Łękawica	przedłużający się etap opiniowania i uzgadniania

Tabela 38 Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarowania wodami

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Ryzyko
				rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1.	Gospodarowanie wodami	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, sposobach ochrony przed powodzią i suszą, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Łękawica	10/rok					środki własne Gminy Łękawica	
		Poprawa retencji wodnej, w tym prace związane z utrzymaniem i konserwacją rowów melioracyjnych	Gmina Łękawica	15/rok					środki własne Gminy Łękawica	
		Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	Gmina Łękawica	5/rok					środki własne Gminy Łękawica	
		Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz granic obszarów zalewowych, w tym obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy wynikające z ustawy Prawo wodne	Gmina Łękawica	realizacja wg potrzeb					środki własne Gminy Łękawica	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Łękawica a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 39 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarowania wodami

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarowanie wodami	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu w tym wzmocnienie monitoringu wód	GIOŚ	20/rok	środki własne GIOŚ	realizacja jako kontynuacja
		Utrzymanie i bieżące remonty cieków i urządzeń ochrony przeciwpowodziowej	PGW WP	wg kosztorysów inwestycji 200/rok zł	środki własne PGW WP	
		Utrzymywanie, doposażenie i optymalizacja wykorzystania magazynów przeciwpowodziowych	PGW WP	20/rok	środki własne PGW WP	w razie potrzeby

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 40 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Wartość bazowa rok 2025 lub 2024	Wartość docelowa rok 2032	Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	D						
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód	Długość kanalizacji sanitarnej rozdzielczej	źródło danych: Gmina Łekawica	85,9 km	wg potrzeb	Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Odbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Łekawicy poprzez odbudowę oczyszczalni ścieków, drogi dojazdowej oraz sieci wodociągowej p.poz.	Zadanie własne Gminy Łekawica	brak środków finansowych
			Skanalizowanie	źródło danych: Gmina Łekawica	87,7%	90%				
			Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków	źródło danych: Gmina Łekawica	1	1				
			Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej	źródło danych: Gmina Łekawica	1 397	wg potrzeb				
			Zwodociągowanie gminy	źródło danych: Gmina Łekawica	63,8%	wg potrzeb			Zadanie własne Gminy Łekawica (ZUK Łekawica Sp. z o.o.)	
			Długość sieci wodociągowej rozdzielczej	źródło danych: Gmina Łekawica	48,5 km	wg potrzeb			Zadanie własne Gminy Łekawica (ZUK Łekawica Sp. z o.o.)	

			Ilość akcji edukacji ekologicznej w zakresie gospodarki wodno-ściekowej źródło danych: Gmina Łekawica	2-5 rocznie w ramach innych działań edukacyjnych	2-5 rocznie w ramach innych działań edukacyjnych		Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Zadanie własne Gminy Łekawica	w trakcie innych działań edukacyjnych
		Liczba przydomowych oczyszczalni	źródło danych: Gmina Łekawica	18	wg potrzeb	Osiągnięcie i utrzymanie, co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Odry	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Zadanie własne Gminy Łekawica	
		Liczba kontroli na posesjach	źródło danych: Gmina Łekawica	b.d.	wg potrzeb		Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	Zadanie własne Gminy Łekawica	brak środków finansowych
		Liczba kontroli podmiotów wprowadzających ścieki do wód lub ziemi/ liczba uchybień)	źródło danych: WIOŚ	b.d.	3/rok		Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	Zadanie monitorowane WIOŚ	brak środków finansowych

Tabela 41 Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Tabela 41 Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej												
L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Ryzyka	
				rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	do 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K		
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	Odbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Łekawicy poprzez odbudowę oczyszczalni ścieków, drogi dojazdowej oraz sieci wodociągowej p.poż.	Gmina Łekawica (ZUK Łekawica Sp. z o.o.)	8 688 tys. zł do 2028 roku						środki własne Gminy, Europejski Fundusz Rozwoju		
		Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Łekawicy - etap I, II i III	Gmina Łekawica (ZUK Łekawica Sp. z o.o.)	I etap 6 476,572 tys. zł 2026 rok kolejne etapy ok. 20 000 tys. zł								

	Budowa sieci wodociągowej na cele oczyszczalni ścieków, budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz sieci kanalizacji deszczowej w Łękawicy	Gmina Łękawica (ZUK Łękawica Sp. z o.o.)	3 528,5 tys. zł do 2027 roku kanalizacja ok. 7 000 tys. zł do 2035 roku	środki własne Gminy, Europejski Fundusz Rozwoju, FENX	
	Budowa systemów zaopatrzenia w wodę w gminie Łękawica	Gmina Łękawica (ZUK Łękawica Sp. z o.o.)	3 484,5 tys. zł do 2028 roku Ok. 20 000 tys. zł do 2035 roku		
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	Gmina Łękawica	2 2 2 16	środki własne Gminy, ew. dofinansowanie ze środków WFOŚiGW/NFOŚiGW	
	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Łękawica	koszty administracyjne	środki własne Gminy	
	Prowadzenie kontroli gospodarki ściekowej na posesjach prywatnych	Gmina Łękawica	koszty administracyjne	środki własne Gminy	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Łękawica a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 42 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gospodarka wodno-ściekowa	Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	WIOŚ	koszty administracyjne	środki WIOŚ	realizowane jako kontynuacja

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 43 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie zasobów geologicznych

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (z źródła danych)	Wartość bazowa rok 2025 lub 2024	Wartość docelowa rok 2032			
1	Zasoby geologiczne	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami ze złóż	Liczba złóż surowców naturalnych źródło danych: Gmina Łekawica	2	2	Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	Zadanie monitorowane Organów administracji geologicznej, Marszałek Województwa, administracja szczebla centralnego, organy nadzoru górniczego
			Liczba terenów poddanych remediacji historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi źródło danych: właściciele terenów	0	wg zgłoszeń			
			Ilość terenów historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi źródło danych: Powiat Żywiecki	0	wg zgłoszeń	Aktualizacja wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	Zadanie monitorowane Starosty żywieckiego	zmiana w przepisach prawnych dot. kompetencji

Tabela 44 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów geologicznych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2025-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zasoby geologiczne	Współdziałanie organów koncesyjnych w celu ochrony rejonów występowania udokumentowanych złóż objętych koncesją oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli	Organy administracji geologicznej, Marszałek Województwa, administracja szczebla centralnego, organy nadzoru górniczego	koszty administracyjne	środki własne organów	

	Aktualizacja wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	Starosta Żywiecki użytkownicy terenów/ złoź	koszty administracyjne zgodnie z dokumentacją kosztorysową	środki własne władających terenem
	Rekultywacja i rewitalizacja terenów historycznych zanieczyszczonych powierzchniami ziemi			

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 45 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gleb

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bieżąca rok 2025 lub 2024	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Gleby	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Ilość szkoleń dla rolników źródło danych: dane ŚODR	3-6	3-6	Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych	Organizacja porad, konsultacji i szkoleń dla rolników	Zadanie monitorowane Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	małe zainteresowanie rolników
			Ilość punktów pomiarowych Ilość badań zleconych przez rolników źródło danych: GİOŚ	16 przebadanych gospodarstw w latach 2023-2024 na terenie powiatu żywieckiego	według zleceń rolników		Kontrola poziomu pH i zanieczyszczeń gleb	Zadanie monitorowane Okręgowej Stacji Chemiczno - Rolniczej w Gliwicach	
			Ilość kontroli stosowania środków ochrony roślin źródło danych: WİORIN	1	według potrzeb		Prowadzenie kontroli stosowanych nawozów i środków ochrony roślin	Zadanie monitorowane WİORIN	
			Ilość złożonych wniosków o płatności Rolno-środowiskowo-klimatycznych źródło danych: ARIMR	brak wniosków w latach 2023-2024	według potrzeb		Realizacja Programów rolno-środowiskowych i rolno-środowiskowo - klimatycznych	Zadanie monitorowane ARIMR, rolnicy	małe zainteresowanie rolników

Tabela 46 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie gleb

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
1.	Gleby	Organizacja porad, konsultacji i szkoleń dla rolników	Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	w zależności od zakresu akcji i ich ilości	środki własne ŚODR	
		Kontrola poziomu pH i zanieczyszczeń gleb	Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Gliwicach	koszty zależne od ilości zleceń i zakresu badań	środki własne rolników	badania na zlecenie rolników
		Prowadzenie kontroli stosowanych nawozów i środków ochrony roślin	WIORIN	koszty poboru i analizy próbek	środki W/ORIN	
		Realizacja Programów rolno-środowiskowych i rolno-środowiskowo - klimatycznych	ARIMR, rolnicy	w zależności od ilości złożonych wniosków	środki ARIMR	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 47 Cele, kierunki interwencji i zadania w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik		Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko
			Nazwa (z Źródła danych)	Wartość bazowa rok 2025 lub rok 2024	Wartość docelowa rok 2032			
A	B	C	D	E	F	H	I	J
1	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Regionalna gospodarka odpadami	Ilość kontroli mieszkańców źródło danych: Gmina Łękawica	b.d.	wg potrzeb	Wzmacnianie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami (kontrola zawartych umów czy prawidłowego selekcjonowania odpadów)	Zadanie własne Gminy Łękawica	
			Ilość rocznie usuwanymi/likwidowanymi miejsc nielegalnego składowania odpadów źródło danych: Gmina Łękawica	1	wg potrzeb	Sukcesywne zapobieganie i usuwanie miejsc nielegalnego składowiska odpadów	Zadanie własne Gminy Łękawica	
			Ilość usuniętego azbestu zgodnie z Bazą Azbestową źródło danych: Gmina Łękawica	261,64 Mg w latach 2021-2025	50 Mg/rok	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy (dotacje dla mieszkańców)	Zadanie własne Gminy Łękawica (możliwe dofinansowanie z WFOSiGW)	
			Procent mieszkańców objętych systemem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych źródło danych: Gmina Łękawica	100%	100%	Prowadzenie i rozwijanie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Zadanie własne Gminy Łękawica	
			Ilość akcji edukacji ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami źródło danych: Gmina Łękawica	5 na rok	5 na rok	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami	Zadanie własne Gminy Łękawica	

Tabela 48 Harmonogram zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawaniu odpadów

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania	Ryzyko
				rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	do 2032		
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Wzmocnienie kontroli prawidłowego postępowania z odpadami (kontrola zawartych umów czy prawidłowego selekcjonowania odpadów)	Gmina Łękawica	zadanie prowadzą pracownicy Urzędu Gminy Łękawica w ramach obowiązków służbowych, koszty zależą od ilości kontroli					Środki własne Gminy Łękawica	
		Sukcesywne zapobieganie i usuwanie miejsc nielegalnego składowiska odpadów	Gmina Łękawica	koszty zależne od ilości miejsc nielegalnego składowiska odpadów					Środki własne Gminy Łękawica	
		Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy (dotacje dla mieszkańców)	Gmina Łękawica	w zależności od poziomu zainteresowania mieszkańców 100 Mg/rok					Środki własne Gminy Łękawica, WFOŚiGW	
		Prowadzenie i rozwijanie selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Gmina Łękawica	koszty gospodarki odpadami					Środki własne Gminy Łękawica	
		Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami	Gmina Łękawica	5 na rok					Środki własne Gminy Łękawica	w ramach współpracy placówki oświatowe

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Łękawica a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 49 Cele, kierunki interwencji w zakresie zasobów przyrodniczych

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa rok 2025 lub 2024	Wartość docelowa rok 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Zasoby przyrodnicze	Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu	Ilość akcji edukacji ekologicznej źródło danych: Gmina Łekawica, Nadleśnictwo	5 rocznie	5-10 rocznie	Podjęmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych Gminy, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Zadanie własne Gminy Łekawica Zadanie monitorowane Nadleśnictwo	możliwy brak zainteresowania mieszkańców
			Liczba nasadzeń drzew źródło danych: Gmina Łekawica, PZD w Żywcu, ZDW w Katowicach	19 nasadzeń drzew	wg potrzeb		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	Zadanie własne Gminy Łekawica Zadanie monitorowane PZD w Żywcu, ZDW w Katowicach	
			Liczba korytarzy ekologicznych w planach zagospodarowania źródło danych: Gmina Łekawica	0	1		Wyniesienie i ochrona korytarzy ekologicznych zgodnie z audytem krajobrazowym województwa śląskiego	Zadanie własne RDOŚ	przedłużający się okres uchwalenia planów
			Liczba nowych uproszczonych planów/inwentaryzacji źródło danych: Starosta Żywiecki	1/1	wg potrzeb		Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych poprzez inwentaryzację i sporządzenie uproszczonych planów urządzania lasów prywatnych oraz zwiększenie lesistości poprzez zalesienia	Zadanie monitorowane Starosty Żywieckiego właścicieli lasów	brak środków finansowych
			Powierzchnia odnowienia lasów państwowych (ha) źródło danych: Nadleśnictwo	b.d.	wg potrzeb		Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami urządzania lasów państwowych	Zadanie monitorowane Nadleśnictwo	brak środków finansowych
			Powierzchnia odnowienia lasów prywatnych (ha)	b.d.	wg potrzeb		Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z uproszczonymi planami urządzania lasów prywatnych	Zadanie monitorowane właściciele lasów pod nadzorem nadleśniczego	brak środków finansowych

Tabela 51 Harmonogram zadań monitorowanych w zakresie zasobów przyrodniczych

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zasoby przyrodnicze	Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie ochrony i zachowania walorów krajobrazu i przyrody oraz promocja tych walorów	Nadleśnictwo Jeleśnia	10/rok	środki własne Nadleśnictwa Jeleśnia, NFOŚiGW/WFOŚiGW	
		Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjno-konserwacyjne zieleni przydrożnej	PZD w Żywcu, ZDW w Katowicach	wg potrzeb	środki PZD w Żywcu, ZDW w Katowicach	
		Uporządkowanie ewidencji gruntów zalesionych poprzez inwentaryzację i sporządzanie uproszczonych planów urządzania lasów prywatnych oraz zwiększenie ilości zieleni poprzez zalesienia	Starosta Żywiecki	50	środki własne właścicieli lasów, Funduszu Leśnego, WFOŚiGW, ARIMR	w razie potrzeby
		Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami urządzania lasów państwowych	Nadleśnictwo Jeleśnia	10/rok	środki własne Nadleśnictwa	
		Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z uproszczonymi planami urządzania lasów prywatnych	właściciele lasów pod nadzorem nadleśniczego	10/rok	środki własne właścicieli lasów, ew. pozyskane	
		Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń w lasach prywatnych	Nadleśniczy w imieniu Starosty Żywieckiego	koszty administracyjne	środki własne Starosty Żywieckiego	w razie potrzeby
		Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych	właściciele gruntów	15/rok	środki własne właścicieli terenów	w razie potrzeby
		Wyznaczenie i ochrona korytarzy ekologicznych zgodnie z audytem krajobrazowym województwa śląskiego	RDOŚ	wg potrzeb	środki własne RDOŚ	Gmina Łękawica – jako partner

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

Tabela 52 Cele, kierunki interwencji i zadania z zakresu zagrożeń poważnymi awariami

L.p.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik				Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	D	E	F				
1	Zagrożenia poważnymi awariami	Przeciwdziałanie zagrożeniom na terenie gminy	Ilość kontroli zakładów w zakresie ochrony środowiska źródło danych: dane WIOŚ		0/rok	wg potrzeb	Zmniejszenie zagrożenia awariami oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Przeciwdziałanie poważnym awariom poprzez prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii	Zadanie monitorowane WIOŚ, przedsiębiorstw	brak środków finansowych na działania kontrolne
			Ilość jednostek Straży Pożarnej, które dostały wsparcie źródło danych: Gmina Łękawica		5	5		Doposażenie jednostek OSP w niezbędny sprzęt do ratowania życia i mienia	Zadanie własne Gminy Łękawica	brak środków finansowych
			Ilość akcji edukacji ekologicznej źródło danych: Gmina Łękawica		2-3	2-3		Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Zadanie własne Gminy Łękawica Zadanie monitorowane Policją, Strażą Pożarną (jako edukacja w placówkach oświatowych)

Tabela 53 Harmonogram zadań własnych z zakresu zagrożeń poważnymi awariami

L.p.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)						Źródła finansowania	Ryzyka	
				do 2032								
				rok 2026	rok 2027	rok 2028	rok 2029	do 2032				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K		
1.	Zagrożenia poważnymi awariami	Doposażenie jednostek OSP w niezbędny sprzęt do ratowania życia i mienia	Gmina Łękawica	w zależności od potrzeb i posiadanych i pozyskanych środków							środki własne Gminy Łękawica	zadanie realizowane jest na bieżąco
		Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Gmina Łękawica	w zależności od zakresu działań edukacyjnych							środki własne Gminy Łękawica	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania, WPF i WPI Gminy Łękawica a także szacunków własnych, w niektórych przypadkach nie było możliwości oszacowania kosztów ze względu na brak informacji o szczegółowym zakresie zadania

Tabela 54 Harmonogram zadań monitorowanych z zakresu zagrożenia poważnymi awariami

Lp	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania w latach 2026-2032 (w tys. zł)	Źródła finansowania	Ryzyka
A	B	C	D	E	F	G
1.	Zagrożenia poważnymi awariami	Przeciwdziałanie poważnym awariom poprzez prowadzenie kontroli zakładów, szkoleń, badań przyczyn tak aby zmniejszyć ryzyko wystąpienia poważnych awarii	WIOŚ, przedsiębiorstwa	koszty zależą od ilości i zakresu kontroli	środki własne przedsiębiorstw, środki WIOŚ	działanie aktualnie jest realizowane i będzie kontynuowane
		Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii	Zadanie monitorowane, Policja, Straż Pożarna	20	środki własne Policji, SP, WIOŚ	

Źródło: koszty zamieszczone w tabeli pochodzą z danych udostępnionych przez instytucje realizujące zadania

7. System realizacji Programu Ochrony Środowiska

Instrumentami wspomagającymi realizację Programu Ochrony Środowiska są elementy strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 198, z późn. zm.). Wynikają one z obowiązków i kompetencji gminy. Narzędziem, które koordynuje i spina w jedną całość działania związane z ochroną środowiska jest Program Ochrony Środowiska.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to również podmioty uczestniczące w zarządzaniu Programem, czyli jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania oraz spółki komunalne.

W każdej fazie wdrażania Programu uczestniczą mieszkańcy, którzy bezpośrednio wykorzystują produkty wynikające z realizacji postanowień Programu. (np. sieć kanalizacji sanitarnej, zmodernizowana droga czy nowy kocioł dofinansowany przez gminę).

Podstawową zasadą w realizacji zapisów Programu Ochrony Środowiska jest prawidłowe i właściwe wykonywanie zadań własnych Gminy Łękawica oraz zadań monitorowanych przez poszczególne jednostki.

Tabela 55 Działania w ramach zarządzania środowiskiem

Lp.	Zagadnienie	Główne działania w latach 2026-2032	Podmioty uczestniczące
1	Wdrażanie Programu ochrony środowiska	Raport z wykonania Programu (co dwa lata)	Wójt Gminy Łękawica
		Okresowa aktualizacja Programu ochrony środowiska	Wójt Gminy Łękawica
2	Edukacja ekologiczna, komunikacja ze społeczeństwem, System informacji o środowisku	Realizacja Programu ochrony środowiska oraz współpraca z instytucjami zajmującymi się szeroko pojętą ochroną środowiska	Rada Gminy, GIOŚ, Organizacje pozarządowe
3	Systemy zarządzania środowiskiem	Wspieranie i promowanie zakładów / instytucji wdrażających system zarządzania środowiskiem	Gmina Łękawica, Wojewoda, Fundusze celowe
4	Monitoring stanu środowiska	Zgodnie z wymaganiami ustawowymi - Stan środowiska w województwie śląskim	GIOŚ, WSSE, PGW WP

Elementem polityki ekologicznej Gminy Łękawica jest współpraca z instytucjami zajmującymi się badaniem stanu środowiska, przetwarzaniem uzyskanych danych oraz ich upowszechnianiem, a bezpośrednim wskaźnikiem zaawansowania realizacji zadań objętych Programem ochrony środowiska będzie ciągły monitoring oraz dwuletni Raport.

8. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2026-2029 z perspektywą do 2032 roku” (zwany dalej Programem) został opracowany zgodnie z zapisami ustawy z dnia 21 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 647 z późn. zm.) jako narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w Gminie. Poprzedni dokument został przyjęty w 2021 r. jako „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030”.

Podstawą do opracowania niniejszego Programu są zalecenia wynikające z Wytocznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska z 2015 roku oraz ich zmiany prawne z 2017 i 2020 roku. W niniejszym opracowaniu autorzy starali się dokonać porównania stanu środowiska z roku 2017 z obecnym według informacji z 2025 roku (natomiast, jeśli brakowało takich informacji posłużono się danymi z 2024 roku).

Przedmiotowe opracowanie dla Gminy Łękawica zawiera takie elementy jak:

Wstęp - rozdział ten zawiera podstawę prawną i cel przygotowania programu ochrony środowiska, a także okres objęty opracowaniem, metodykę, strukturę i zakres dokumentu.

W rozdziale drugim wykazano spójność niniejszego opracowania z dokumentami nadrzędnymi opracowanymi we wcześniejszych latach szczebla krajowego, regionalnego i wojewódzkiego.

Rozdział trzeci to informacje ogólne o gminie. Zawartość tego rozdziału to m.in. informacje o położeniu administracyjnym oraz dane dotyczące uwarunkowań gospodarczych i środowiskowych gminy.

Rozdział czwarty to ocena aktualnego stanu środowiska. W rozdziale tym opisano stan aktualny oraz wskazano najważniejsze problemy w zakresie każdego komponentu środowiska.

Na terenie strefy śląskiej oceny prowadzone są w oparciu stacje pomiarowe znajdujące się poza terenem gminy, m.in. stację w Żywcu przy ul. Kopernika 83a, gdzie prowadzone są ciągłe automatyczne pomiary imisyjne stężeń dwutlenku siarki, tlenków azotu (NO, NO₂, NO_x) oraz pyłu zawieszonego PM₁₀, a także pomiary manualne: arsenu, niklu, kadmu, ołowiu, benzo(a)pirenu w PM₁₀, pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz pomiary parametrów meteorologicznych.

Maksymalne miesięczne stężenia dwutlenku siarki odnotowano w grudniu 2022 roku tj. 26,96 µg/m³. Natomiast średnia wartość roczna wyniosła 11,5 µg/m³ w 2022 roku, 9,8 µg/m³ w 2023 roku oraz 9,31 µg/m³ w 2024 roku a zatem zdecydowanie poniżej poziomu dopuszczalnego (20 µg/m³). Wartości średnio roczne wskazują na polepszenie się jakości powietrza w 2024 roku ze względu na stężenia dwutlenku siarki.

Z powodu braku szczegółowych danych nie jest możliwe określenie maksymalnego średniego stężenia dwutlenku azotu. Natomiast średnia wartość roczna stężenia dwutlenku azotu wyniosła 14,6 µg/m³ w 2022 roku, 13,1 µg/m³ w 2023 roku oraz 12,8 µg/m³ w 2024 roku a zatem poniżej poziomu dopuszczalnego (40 µg/m³). Wartości średnio roczne utrzymują się na podobnym poziomie.

Maksymalne miesięczne stężenie pyłu PM₁₀ odnotowano w marcu 2022 tj. 61,93 µg/m³. Średnia wartość roczna wyniosła: 32,6 µg/m³ w 2022 roku, 27,5 µg/m³ w 2023 roku oraz 28,8 µg/m³ w 2024 roku a zatem poniżej poziomu dopuszczalnego, tj. 40 µg/m³. Wartości średnio roczne wskazują na nieznaczne obniżenie jakości powietrza w 2024 roku ze względu na stężenie pyłu PM₁₀.

Według oceny rocznej jakości powietrza na terenie województwa śląskiego, prowadzonej przez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, wykonanej na podstawie matematycznego modelu rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakość powietrza w większości parametrów w mieście nie odbiegała od poziomu odpowiadającego obowiązującym normom. Sporadycznie występowały przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych takich zanieczyszczeń, jak: pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5}, benzo(a)piren, ozon.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie śląskim jest emisja antropogeniczna. W zakresie pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu największy udział stanowi emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), w zakresie tlenków azotu jest to emisja z działalności przemysłowej (emisja punktowa) oraz z transportu (emisja liniowa), w odniesieniu do tlenków siarki największa emisja pochodzi z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Udział w stężeniach zanieczyszczeń w powietrzu na obszarze województwa ma również napływ emisji z obszaru Polski oraz Europy.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza za 2024 roku określono strefy dla województwa śląskiego, w których doszło do przekroczenia standardów imisyjnych – w porównaniu do 2023 roku, w 2024 roku w województwie śląskim nastąpiło pogorszenie jakości powietrza. Strefa aglomeracja górnośląska w przypadku ozonu (3 lata) uzyskała klasę C, podczas gdy w poprzedniej ocenie uzyskała klasę A, strefa aglomeracja górnośląska i strefa śląska w przypadku pyłu zawieszonego PM₁₀ zostały zakwalifikowane do gorszej klasy - klasy C, strefy aglomeracja górnośląska i miasto Częstochowa, w przypadku pyłu zawieszonego PM_{2,5} (II faza) zostały sklasyfikowane w klasie C1, podczas gdy

w poprzedniej ocenie uzyskały klasę A1. Podobnie jak w roku 2023, w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego dla ozonu wszystkie strefy w województwie uzyskały klasę D2.

Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki SO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ołów-Pb, arsen-As, kadm-Cd, nikiel-Ni standardy imisyjne na terenie wszystkich stref (cały obszar województwa) również były dotrzymane. W przypadku stref, dla których POP zostały określone, a standardy jakości powietrza są nadal przekraczane, zarząd województwa obowiązany będzie do aktualizacji programu po okresie 3 lat od wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza uwzględniając działania ochronne dla wrażliwych grup ludności.

W latach 2024-2025 Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na terenie gminy Łękawica przeprowadził łącznie 2 kontrole w 2 przedsiębiorstwach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. W zakresie ochrony powietrza przeprowadzono kontrolę w Gminie Łękawica. Podczas kontroli stwierdzono naruszenia.

Na terenie gminy realizowano program „Czyste powietrze” (działał Punkt Konsultacyjno-Informacyjny programu w Urzędzie Gminy Łękawica), a także podpisano porozumienie dotyczące Klastra Energii. W latach 2023-2025, 108 Beneficjentów z terenu gminy zrealizowało inwestycje i otrzymało dofinansowanie w ramach programu „Czyste Powietrze”, w tym 93 zamontowało nowe źródło ciepła:

- 2szt. kotłów opalanych węglem spełniających wymogi 5 klasy i ekoprojektu,
- 7 szt. kotłów na pellet drzewny,
- 35 szt. kotłów na pellet drzewny o podwyższonym standardzie,
- 2 szt. kotłów zgazowujących drewno o podwyższonym standardzie,
- 9 szt. kotłów opalanych gazem,
- 2 szt. kotłów elektrycznych,
- 2 szt. pomp ciepła powietrze/woda,
- 34 szt. pomp ciepła powietrze/woda o podwyższonej klasie efektywności energetycznej.

Ponadto wykonano:

- ocieplenie przegród budowlanych w przypadku 28 przedsięwzięć,
- wymieniono stolarkę okienną w przypadku 18 przedsięwzięć,
- wymieniono stolarkę drzwiową w przypadku 15 przedsięwzięć,
- zamontowano 1 wentylację mechaniczną,
- zamontowano instalację fotowoltaiczną w przypadku 8 przedsięwzięć,
- zamontowano mikroinstalację fotowoltaiczną w przypadku 17 przedsięwzięć

W 2023 roku opracowano „Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego”. Program przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/3/4/2024 z dnia 10 czerwca 2024 r. Celem Programu jest wyszczególnienie podstawowych kierunków i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. W programie dla obszaru Gminy Łękawica nie zaproponowano działań inwestycyjnych mających na celu ograniczenie oddziaływania hałasu przemysłowego.

Na terenie gminy Łękawica w latach 2024 roku, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach w ramach PMŚ przeprowadził badania stanu klimatu akustycznego na terenie jednego zakładu. Zgodnie z danymi zawartymi w bazie EHAŁAS (baza zawiera wyniki pomiarów hałasu przekazane do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska lub RWMS), na terenie gminy Łękawica w 2024 roku przeprowadzono pomiary hałasu przemysłowego dla 1 zakładu w 1 punkcie pomiarowym (pora dnia). Na podstawie uzyskanych wyników nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu.

W latach 2024-2025 Śląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na terenie gminy przeprowadził łącznie 2 kontrole w przedsiębiorstwach, które miały na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów ochrony środowiska. Nie prowadzono kontroli w zakresie ochrony przed hałasem.

W „Programie ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego” dla obszaru Gminy Łękawica nie zaproponowano żadnych działań inwestycyjnych w zakresie ograniczenia hałasu drogowego.

W ramach PMŚ na terenie gminy Łękawica w latach 2024-2025 nie prowadzono pomiarów hałasu komunikacyjnego.

W 2019 roku został zniesiony obowiązek pozwoleń na lokalizację instalacji emitującej pola elektromagnetyczne, aktualnie niezbędne jest tylko zgłoszenie nowej lub modernizowanej instalacji do Urzędu Gminy Łękawica. Wójt Gminy Łękawica prowadzi Rejestr instalacji mogących oddziaływać na środowisko, których emisja nie wymaga

pozwolenia. 4 przedsiębiorstwa z terenu gminy dokonały zgłoszeń instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne (w tym 1 podmiot w 2025 roku).

Na dzień 31.12.2025 roku długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosiła 49 228,50 m, w tym 21 649,20 m sieci magistralnej a 27 579,30 m sieci wodociągowej rozdzielczej. Podłączonych do niej było 1085 nieruchomości. Dostęp do sieci wodociągowej posiadało ok. 64,5% mieszkańców.

Pozostali mieszkańcy korzystali z wody dostarczanej ze studni indywidualnych lub przez prywatne wodociągi, które nie posiadają zarządcy odpowiedzialnego za jakość produkowanej wody.

W latach 2022-2025 powstało 1,3 km sieci wodociągowej, oraz 93 szt. przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania.

Całością sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Łękawica zarządza Zakład Usług Komunalnych w Łękawicy.

Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy wg stanu na dzień 31.12.2025 r. wynosiła 86,92 km. Ilość przyłączy kanalizacyjnych wyniosła 1 397 szt. Obszar gminy Łękawica jest skanalizowany w 87,7%. Z sieci kanalizacji sanitarnej korzystało 80,6% mieszkańców. W latach 2022-2025 wybudowano 1,5 km sieci kanalizacji sanitarnej oraz podłączono do sieci 75 szt. nowych przyłączy kanalizacji sanitarnej.

Ścieki z terenu gminy odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w miejscowości Łękawica przy ul. Krakowskiej 2. Jest to gminna mechaniczno- biologiczna oczyszczalnia ścieków z III stopniowym oczyszczaniem ścieków (hydroponik) o przepustowości 600 m³/dobę.

Na terenach pozbawionych dostępu do sieci kanalizacyjnej lub gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie niekorzystna, budowane są zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków. Gmina Łękawica prowadzi ewidencję szamb i przydomowych oczyszczalni ścieków. Zgodnie z danymi gminy, wg stanu na 31.12.2025 r. na terenie gminy zlokalizowanych jest 256 szt. zbiorników bezodpływowych oraz 18 szt. przydomowych oczyszczalni ścieków.

Stosownie do obowiązku wynikającego z art. 110a ustawy POŚ Wójt Gminy Łękawica prowadzi obserwacje terenów zagrożonych ruchami masowymi oraz terenów, na których występują te ruchy, a także rejestr zawierający informacje o tych terenach na podstawie bazy Systemu Ochrony Przeciw Osuwiskowej (SOPO) – Rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy. Monitoring jest prowadzony w przypadku występowania zagrożenia. Aktualnie żadne osuwisko nie zagraża infrastrukturze i mieszkańcom.

Zgodnie z danymi ww. Bazy SOPO aktualnie na terenie gminy Łękawica zarejestrowano 57 osuwisk. Monitoring instrumentalny aktualnie prowadzony przez Państwowy Instytut Geologiczny nie obejmuje gminy Łękawica.

Terenów zagrożonych występowaniem osuwisk na obszarze gminy wyznaczono 26. Są to obszary, na których prawdopodobnie istniały stare osuwiska, lecz w wyniku różnych procesów ślady osuwania zostały zatarte.

Dla ochrony przed potencjalnymi zagrożeniami osuwiskowymi i osuwaniem się mas ziemnych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin należących do powiatu żywieckiego wprowadza się zapisy ograniczające zagospodarowanie terenów osuwiskowych i predestynowanych do powstawania osuwisk – co jest niejako sukcesem gmin w ochronie przed potencjalnymi katastrofami budowlanymi.

Gmina Łękawica jest w całości pokryta obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Uchwałą nr LXIII/372/2024 Rady Gminy Łękawica z dnia 7 lutego 2024r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Łękawica przystąpiono do sporządzenia planu ogólnego gminy.

Na terenie gminy Łękawica występuje znaczne zróżnicowanie topologiczne, gatunkowe i rodzajowe gleb. Przestrzenna zmienność ich występowania uwarunkowana została urzeźbieniem terenu, właściwościami czynników glebotwórczych, warunkami klimatycznymi, stosunkami wodnymi oraz szatą roślinną.

Pod względem składu mechanicznego gleby w Łękawicy zaliczane są do gleb gliniastych (gliny lekkie, średnie pylaste).

Najżyźniejsze gleby, do których zaliczamy mady występują na terasach potoków Łękawka i Kocierzanka. Dominuje tu III i IVa klasa bonitacyjna. W skali gminy przeważają jednak gleby brunatne wykształcone z różnych skał macierzystych w III i IV klasie bonitacyjnej. W południowej części wsi Łękawica występują też gleby bielcowe i pseudobielcowe. W wyższych partiach Beskidu Małego dominują gleby klasy V i VI. Najbardziej natomiast przydatne kompleksy gruntów rolnych w skali gminy znajdują się we wsi Łękawica.

Teren gminy obejmuje swoim działaniem Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie, PZDR Żywiec oraz Śląski Oddział Regionalny Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Częstochowie, które okresowo organizują szkolenia, spotkania informacyjne czy punkty konsultacyjne dla chętnych i zainteresowanych rolników.

Na terenie Gminy Łękawica według informacji Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa Śląskiego Oddziału Regionalnego w Częstochowie w latach 2023-2025 producenci rolni nie wnioskowali o przyznanie płatności w ramach działań rolno-środowiskowo-klimatycznych (PRSK i ZRSK).

Teren gminy podlega działaniu Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Katowicach, Oddział w Bielsku-Białej, który prowadzi kontrole gospodarstw rolnych pod kątem materiału siewnego, szkółkarskiego oraz szkodników, patogenów i organizmów nie kwarantannowych i kwarantannowych. W latach 2020-2025 przeprowadzono: 1 kontrolę materiału siewnego (nie stwierdzono nieprawidłowości) oraz 1 kontrolę stosowania środków ochrony roślin (nie stwierdzono nieprawidłowości).

Na terenie Gminy Łękawica nie ma możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych. Ww. odpady komunalne zgodnie z umową z Konsorcjum firm: Lider: SANIT-TRANS Sp. z o.o., Międzyrzecze Górne 383, 43-392 Międzygórze Górne, Uczestnik: KASPEREK – Jan Kasperek, ul. Pasieczna 3, 32-322 Gilowice, pn. „Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu Gminy Łękawica” z nieruchomości zamieszkałych, nieruchomości niezamieszkałych rozumianych jako takie na których znajdują się domki letniskowe, innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe oraz miejsc publicznych, przekazywane były do instalacji komunalnych.

Częścią integralną systemu jest funkcjonowanie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. W ramach wywiązania się z ustawowego obowiązku zapewnienia porządku i czystości na terenie gminy został utworzony Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych tj. PSZOK przez Konsorcjum firm: Lider: SANIT-TRANS Sp. z o.o., Międzyrzecze Górne 383, 43-392 Międzyrzecze Górne, Uczestnik: KASPEREK – Jan Kasperek, ul. Pasieczna 3, 32-322 Gilowice w ramach zawartej umowy pn. „Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu Gminy Łękawica”.

W 2025 roku podmiotem odpowiedzialnym za realizację usługi odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie Gminy Łękawica było Konsorcjum firm: Lider: SANIT-TRANS Sp. z o.o., Międzyrzecze Górne 383, 43-392 Międzyrzecze Górne, Uczestnik: KASPEREK – Jan Kasperek, ul. Pasieczna 3, 32-322 Gilowice.

Odbiór odpadów komunalnych na terenie gminy odbywa się na podstawie zapisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku. W oparciu o zapisy powyższej ustawy Rada Gminy Łękawica uchwaliła akty prawa miejscowego regulujące zasady utrzymania czystości i porządku, jak i szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Uchwałą Nr XXVII/154/2020 Rady Gminy Łękawica z dnia 2 września 2020 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Łękawica przyjęto Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, który został następnie zmieniony uchwałą nr XXI/105/2025 Rady Gminy Łękawica z dnia 29 października 2025 roku w sprawie zmiany uchwały nr XXVII/154/2020 Rady Gminy Łękawica z dnia 2 września 2020 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Łękawica.

Głównymi celami w zakresie gospodarki odpadami jest doskonalenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz redukcja strumienia odpadów komunalnych zmieszanych kierowanych do instalacji przetwarzania odpadów komunalnych oraz poprawa wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, co już jest realizowane.

Utworzenie i obsługa systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy to obowiązek wynikający z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W ramach tego systemu gmina prowadzi działania związane z odbieraniem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy, oraz niezamieszkałych.

Z terenu Gminy Łękawica w 2025 roku odebrano i zebrano łącznie 1 241,5638 Mg, w tym m.in.:

- papier i tektura – 28,6425 Mg,
- tworzywa sztuczne – 4,5000 Mg,
- zmieszane odpady opakowaniowe – 216,523 Mg,
- szkło – 127,54 Mg,
- odpady wielkogabarytowe – 63,138 Mg,
- odpady biodegradowalne – 4,919 Mg,

Na dzień 31 grudnia 2025 r., uwzględniając popiół jako odpad zbierany selektywnie, na 1 mieszkańca/mieszkanke Gminy Łękawica przypadało 208,2 kg selektywnie zebranych odpadów komunalnych w tym 69,04 kg popiołu oraz 69,77 kg zmieszanych odpadów komunalnych.

Obowiązkiem gmin, wynikającym z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach jest osiągnięcie poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych. Zgodnie z danymi

zawartymi w rocznych sprawozdaniach składanych przez podmioty odbierające, zbierające odpady komunalne z terenu Gminy Łękawica za rok 2025 osiągnięto następujące poziomy recyklingu:

- poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych – 55,15%,
- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania – 11,57%,
- poziom składowania – 3,38%.

W 2017 roku na podstawie inwentaryzacji opracowano i przyjęto uchwałą nr XLI/279/17 Rady Gminy Łękawica z dnia 28 grudnia 2017 roku „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Łękawica - aktualizacja”. Zinwentaryzowano 661,463 Mg wyrobów zawierających azbest.

W ostatnich latach 2021-2025 dzięki wsparciu finansowemu z WFOŚiGW w Katowicach (lub WFOŚiGW w Katowicach i NFOŚiGW) usunięto łącznie 261,64 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym:

- 84,93 Mg w 2021 roku,
- 52,04 Mg w 2022 roku,
- 44,89 Mg w 2023 roku,
- 42,3 Mg w 2024 roku,
- 37,48 Mg w 2025 roku.

Do końca 2018 roku przelicznik w Bazie Azbestowej wynosił 11 kg, natomiast od 2019 roku przelicznik wynosi 15 kg. Oznacza to, że jeśli mieszkaniec posiada pokrycie dachowe o powierzchni 100 m² to w 2018 roku posiadał 1 100 kg, natomiast w 2019 roku waga ta zwiększyła się do 1 500 kg. Dlatego mimo corocznych akcji usuwania ilość wyrobów w Bazie azbestowej się zwiększyła.

Według danych z Bazy Azbestowej na koniec 2025 roku na terenie Gminy Łękawica jest jeszcze 550,425 Mg wyrobów zawierających azbest, natomiast łącznie usunięto 1 021,289 Mg.

Bazując na początkowej ilości wyrobów zawierających azbest określonej w Bazie Azbestowej na 1 571,714 Mg można określić, iż z terenu gminy do końca 2025 roku usunięto 65% wyrobów zawierających azbest.

Gmina posiada zasoby przyrodnicze o znaczeniu ponadregionalnym. Obszar gminy odgrywa szczególnie ważną rolę w projektowanym „krajowym systemie obszarów chronionych”.

Formami ochronnymi przyrody na terenie gminy Łękawica są: park krajobrazowy (1), rezerwat przyrody (1), obszar Natura 2000 (1), stanowisko dokumentacyjne (1) oraz 2 pomniki przyrody, które tworzą tzw. system obszarów i obiektów prawnie chronionych. Taki układ przestrzenny, wzajemnie uzupełniających się form ochrony przyrody, zapewnia warunki do samoregulacji procesów przyrodniczych, naturalnych warunków hydrologicznych oraz właściwego korzystania z rekreacji i turystyki.

Ogólna powierzchnia lasów na terenie Gminy Łękawica wynosi 2 809,40 ha, w tym:

- lasy publiczne ogółem 2 196,74 ha,
 - lasy publiczne Skarbu Państwa 2 196,64 ha,
 - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych 2 196,58 ha,
 - ✓ lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP 0,06 ha,
 - ✓ lasy publiczne gminne 0,10 ha,
- lasy prywatne ogółem 612,66 ha.

Gospodarkę leśną na obszarze gminy prowadzi Nadleśnictwo Jeleśnia oraz właściciele lasów prywatnych. Całość Lasów Państwowych pozostaje w administracji Nadleśnictwa Jeleśnia.

W strukturze użytkowania lasów charakterystyczny jest stosunkowo duży udział lasów wspólnotowych. Na terenie gminy działa 10 wspólnot leśnych. Praktycznie cała powierzchnia leśna skupiona jest w obrębie partii grzbietowych i pod szczytowych i stokowych pasm górskich, okalających teren Gminy: Kościelec i Jaworzyna – część zachodnia Ścieszków Groń Płonne – część środkowa i wschodnia – Kocierzu Moszczanickim, Kocierzu Rychwałdzkim i Okrajniku – postaci dużych zwartych kompleksów leśnych. Ponad 80% ogólnej powierzchni leśnej skupiona jest na terenie dwóch sołectw: Kocierz Moszczanicki i Kocierz Rychwałdzki (główne kompleksy leśne).

Według rejestru prowadzonego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach, na terenie Gminy Łękawica nie funkcjonują zakłady przemysłowe, w których występowałyby rodzaje i ilości substancji niebezpiecznych pozwalające zakwalifikować je do zakładów

o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej. Niemniej jednak znajdują się tu przedsiębiorstwa, które mogą przyczynić się do powstania niebezpiecznych zdarzeń zagrażających środowisku oraz zdrowiu i życiu mieszkańców.

W rejestrze historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi nie zidentyfikowano żadnych potencjalnych zagrożeń zanieczyszczenia gleby lub ziemi z terenu gminy Łękawica

Po analizie stanu aktualnego dla każdej dziedziny środowiskowej przeprowadzono analizę SWOT i stworzono w rozdziale szóstym cele i kierunki działań, a także harmonogramy realizacji zadań własnych – Gminy Łękawica i zadań monitorowanych – czyli realizowanych przez instytucje administrujące uzbrojeniem terenu oraz przedsiębiorców i inne osoby prawne. Cele i kierunki działań w zakresie każdej dziedziny interwencji zostały zestawione w tabelach. Zapisano w nich nadrzędne cele środowiskowe, wskaźniki z podaniem wartości bazowej z roku 2025 lub 2024 oraz wartością do osiągnięcia w 2032 roku. Dopełnieniem celów i zadań jest wyszczególnienie każdego zadania wraz z określeniem jednostki odpowiedzialnej oraz czynników ryzyka, jakie mogą mieć miejsce, co warunkuje realizację zadania. Przykładem jest brak pozyskanych środków finansowych na realizację zadania. Drugą częścią rozdziału szóstego są harmonogramy realizacji zadań, w których zadania mają określone koszty realizacji oraz źródła finansowania. W tej części zamieszczono także dodatkowe informacje o zadaniu, przykładem jest informacja, iż zadanie będzie realizowane jako kontynuacja lub tylko w razie zaistnienia potrzeby.

W rozdziale siódmym opisano system realizacji „**Program Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2026-2029 z perspektywą do roku 2032**”.

Projekt Programu podlega zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu Żywieckiego. W trakcie procedur opracowania „**Programu...**” Gmina Łękawica zapewni mieszkańcom możliwość zapoznania się z projektem dokumentu w ramach „konsultacji społecznych”.

Po podjęciu uchwały Rady Gminy Program zostanie przyjęty do realizacji. Co dwa lata będą sporządzane raporty z realizacji Programu Ochrony Środowiska pokazujące stan wykonania zadań zapisanych w Programie.

W procesie wdrażania zapisów Programu będą uczestniczyć nie tylko jednostki bezpośrednio zaangażowane w opracowanie, procedury opiniowania, przyjmowania i uchwalania opracowania. Będą to także jednostki administracji samorządowej, jednostki udzielające dofinansowania, a także wszystkie podmioty realizujące zadania zapisane w Programie.

W rozdziale ósmym opisano system monitoringu realizacji Programu Ochrony Środowiska, który da obraz postępów w realizacji zamierzeń „**Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łękawica na lata 2026-2029 z perspektywą do 2032 roku**”.